

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KADIN ÇALIŞMALARI ANABİLİM DALI
KADIN ÇALIŞMALARI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI KAMPÜS İKLİMİ

Ayşe Geysu MENTEŞ

Danışman
Doç. Dr. Özlem BELKİS

İZMİR-2019

TEZ ONAY SAYFASI

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Kampüs İklimi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

.../.../20....

Ayşe Geysu MENTEŞ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Kampüs İklimi

Ayşe Geysu MENTEŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı

Kadın Çalışmaları Programı

Üniversite kampüslerinde kadınlar ve LGBTQI+ bireyler için güvenli ve toplumsal cinsiyete duyarlı kampüs iklimi yaratmak giderek daha fazla önem teşkil etmektedir. Üniversite kadın araştırma merkezleri, kadın çalışmaları ana bilim dalları ve yüksek öğretim kurumlarının bu ortamları yaratmak için yaptığı birçok araştırma ve çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinin toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin tutumları incelenmiş, kampüs içerisinde cinsel tacize, saldırıya ve bunun yanında flört şiddeti, ısrarlı takip ve zorbalık gibi konulara ne şekilde yaklaştıkları, alınan önlemler ve hareket planları karşılaştırılmış, iki ülkenin uygulamalarından örnekler alınmış, kendi kültürel ve demografik yapıları içerisinde değerlendirilerek irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal cinsiyet, Eşitlik, Çalıştay, Kadın hakları, Eşitlikçi kampüs iklimi, Amerika üniversitelerinde eşitlik, Türkiye üniversitelerinde eşitlik, Ortak kullanım alanları.

ABSTRACT

Master's Thesis

Gender Friendly Campus Climates

Ayşe Geysu Mentuş

Dokuz Eylül University

Graduate School Of Social Sciences

Department Of Women Studies

Program Of Women Studies

It has been becoming increasingly important to create safe and gender friendly campus climates for women and LGBTQI+ individuals on university campuses. There are many research and studies carried out by university women's research centers, women's studies major programs and higher education institutions to create these environments. This study has examined attitudes regarding gender equality in Turkish and United States of America's campuses and how these two countries' universities approach sexual harassment and assault, bullying, stalking and date violence cases and what they do to stop or prevent these situations are compared within their own cultural and demographic structures.

Keywords : Gender, Sex, Equality, Workshop, Women's Rights, Gender-Friendly Campus Climate, Equality in American Universities, Equality in Turkish Universities, Gender Inclusive Areas.

TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI KAMPÜS İKLİMİ
İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
EKLER LİSTESİ	x

GİRİŞ	1
-------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDEKİ UYGULAMALAR

1.1. ORTAK MEKAN KULLANIMI VE GİH'LAR	22
1.2. CİNSEL TACİZ VE SALDIRIYA KARŞI ALINAN ÖNLEMLER	25
1.2.1 Panik Butonu ve Acil Durum Mavi Işık Direkleri	27
1.3. WEB TABANLI GENİŞ DEĞERLENDİRME SİSTEMİ	29

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDEKİ UYGULAMALAR

2.1. ÜNİVERSİTE KADIN ARAŞTIRMA MERKEZLERİ ÇERÇEVESİNDEKİ ÇALIŞMALAR.	36
2.2. ÜNİVERSİTELERDE CİNSEL TACİZ VE SALDIRIYA KARŞI MÜCADELE GRUBU ÇALIŞTAYLARI	43
2.3. YÖK ÇALIŞMALARI (7 MAYIS ÇALIŞTAYI, TUTUM BELGESİ) ve ÜNİVERSİTELERDEKİ ÇALIŞMALARDAN ÖRNEKLER	60

SONUÇ

64

KAYNAKÇA

70

EKLER

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BAP	Bilimsel Araştırma Projesi
CEDAW	The Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination Against Women
Coed	Coeducation
CTS	Cinsel Taciz ve Saldırı
ECOSOC	Economical and Social Council
ETCEP	Eğitimde toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi projesi
GIH	Gender Inclusive Housing
GMAT	Graduate Management Admission Test
GRE	The Graduate Record Examination
IELTS	International English Language Testing System
KDK	Kamu Denetçiliği Kurumu
KİHEP	Kadın İnsan Hakları Eğitim Projesi
LGBTQI+	Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transeksüel, Kuir, Interseks +
NOW	National Organization for Women
SAT	Scholastic Aptitude Test
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TOEFL	Test of English as Foreign Language
UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
YÖK	Yüksek Öğrenim Kurumu

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Amerika Birleşik Devletleri İçin Ulusal LGBTQI+ Dostu Kolej Ve Üniversiteler Endeksi Listesine Giren İlk Yirmi Üniversite Ve Buldukları Bölge	s. 31
Tablo 2: Türkiye Üniversiteleri Kadın Çalışmaları Tezli ve/ veya Tezsiz Yüksek Lisans Programları	s.34
Tablo 3: 2017-2018 YÖK Mezun Sayıları Özet Tablosu	s.35
Tablo 4: 2018-2019 YÖK Öğretim Elemanları Sayıları Özet Tablosu	s.35
Tablo 5: Kadın Araştırma Merkezi Bulunan Üniversitelerin Alfabetik Listesi	s.39
Tablo 6: İlgili belgeleri senatolarında onaylamış üniversitelerin ve belgelerin başlıklarının listesi (Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın Hakları ve Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2015).	s.61

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Amerikan üniversitelerinde taciz vakaları	ek s. 1
Ek 2: Ege Üniversitesi.	ek s. 1
Ek 3: ODTÜ yurtları ile ilgili haber	ek s. 2
Ek 4: Gaziantep Üniversitesi taciz haberi	ek s. 2
Ek 5: Denizli Kadın Dayanışma Platformu Haberi	ek s. 3
Ek 6: yeni yaşam gazetesi haberi	ek s. 3
Ek 7: Erzurum Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Öğrencileri Standı Haberi	ek s. 4
Ek 8: Amerikan Üniversitelerinden Haberler Stanford Üniversitesi Protesto Haberi	ek s. 4
Ek 9: Amerika Birleşik Devletleri Üniversiteleri Kadın Çalışmaları Anabilim Dalları	ek s. 5
Ek 1: Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Önlem Çalıştayları	ek s. 6
Ek 11: Yüksek Öğrenim Kurumları Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi	ek s. 8
Ek 12: Amerikan Birleşik Devletleri Yasa Başlık IX	ek s. 15

GİRİŞ

Tarih boyunca kadınlar, erkeklerle birlikte yaşamış olmalarına rağmen aynı sosyal, ekonomik, politik hakları paylaşmamış ve farklı kalıplara, baskılara maruz kalmışlardır. Toplum içerisindeki yaşamda birey, yurttaş, üreten vatandaş, aile reisi olma gibi özellikler erkeğe atfedilirken, kadın ancak doğurganlığı ve iyi eş olması ile tanımlanmıştır. Daha çok özel alan olarak tanımlanan ev ile sınırlanan kadın aynı zamanda dişiliğin bu belirlenmiş ve doğal kabul edilen özcü yaklaşımı içerisinde çok uzun süre hiçbir hakka sahip olamadığı gibi buna kendi bedeni de dahil olmak üzere, çocukları ve sahibi olduğu tüm mal varlığı da kocasının kontrolü altında kalmıştır (Yalom, 2002). Bu duruma karşı çıkan kadınlar eşitlik arayışı içerisinde uzun süren bir mücadeleye girmişlerdir (Duby & Perrot, 2005).

Eşitlik meselesi İkinci Dünya Savaşından sonra Birleşmiş Milletlerin kurulmasıyla uluslararası hukuk alanına girmiş temel konulardan birisidir (Acar & Ertürk, 2011). Kadın hakları hareketleri ancak 19. Yüzyılda organize bir şekil aldıktan sonra çeşitli alanlarda dönüşümler gerçekleştirmeye başlamıştır. Çok hızlı olmayan bu dönüşümler gerek akademik alanda, gerekse yaşam pratiğinde kendisini gösterir. Bu alandaki en önemli adımlardan biri kadın ve erkek cinsinin sahip olduğu biyolojik özellikler ile toplumun onlara vermiş olduğu özelliklerin farklılığını belirten toplumsal cinsiyet tanımının ortaya atılmasıdır (Dökmen, 2010).

Toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetten farklı olarak, kadın ve erkek arasındaki ilişkiyi sosyal ve kültürel bağlamda tanımlar (Walters, 2005). Cinsiyet kelimesi kadın ile erkek arasındaki biyolojik farklılıklar için kullanılırken, 1970'li yıllar ile birlikte cinsel kimliklerin aralarındaki ilişkinin değerlendirilmesi, eşitsizliğin aslında biyolojik veya anatomik olmadığı, cinsiyetler arasındaki bu durumun doğal olarak değil de iktidar ilişkilerinden kaynaklandığı ve dolayısıyla toplumun algıladığı normlar ve çeşitli yargılar üzerinden şekillendiği fikri üzerinden tanımlanır. Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyete dayalı ayrımların esasen farklı kültür ve farklı gelenekler içerisinde kadınlara ve erkeklere yüklenen farklı sorumluluklara işaret eder. Kavramı ortaya atan Joan Wallach Scott toplumsal cinsiyetin sosyal farklılıkların bilgisi olduğunu söyler ve Foucault'un bilgi tanımından yola çıkarak bu bilgiyi insan ilişkileri çerçevesinde kültürler ve toplumlar

tarafından üretilen bir anlayış olarak tanımlar (Scott, 1986). Toplumsal cinsiyet kişinin kendi cinsiyeti ile olan deneyiminin tümünü ifade eder. Toplum yaşamında belli genel başlıklar altında kategorize edilen toplumsal cinsiyet anlayışı ile her iki cins de bazı basit ve insanlar tarafından konulmuş kurallara uymak zorunda bırakılır. Bu kurallar çerçevesinde hayatı evrilen birey kendine biçilen rollerin içerisindeki kültürel normlar ile şekillenen eşitsizlikleri de çoğu zaman normalleştirir ve benimser. Joan Scott *Toplumsal Cinsiyet ve Tarihin Politikası* kitabında “toplumsal cinsiyet cinsler arası farklılıklara dayanan toplumsal ilişkilerin kurucu bir elementidir ve güç ilişkilerinin belirtilmesinin ana yoludur” der (Scott, 1986). Erkeklerle ve kadınlara verilen cinsiyet nitelikleri, çoğu kişinin uyması gereken cinsiyet ikiliği ve cinsiyet ile cinsiyetin tüm yönleriyle erkeklik ve kadınlık ideallerine uyumu zorlayan temel bir ayrıma sahiptir.

Toplumsal cinsiyet konusunda bir araştırma yaparken geniş ve yeni sayılabilecek bir literatür çeşitliliği ile karşılaşılır. Öncelikle toplumsal cinsiyet kavramı ile ilgili yapılan tanım ve çerçevlendirmelere ek olarak, yaklaşım ve yorumlara bakmak faydalıdır. Toplumsal cinsiyet kavramı kadın ve erkeklerin toplumsal olarak yapılandırılmış özelliklerini ifade eder. Örneğin, kadın ve erkek grupları arasında normlar, roller ve ilişkiler (Ersoy, 2009). Toplumsal Cinsiyet terimi kadın ya da erkek olmayan; toplumun ve kültürün yüklediği anlamları ve beklentileri ifade eder (Dökmen, 2010). Bu sebeple farklı ülkeler ve kültürlerde tanım farklıdır ve değişebilir. Bunun yanı sıra cinsiyet ise kadın ve erkek arasında genital farklılıklar sebebi ile var olan biyolojik farklılıklara işaret eder (Newman, 2018). Uzun yıllar boyunca ‘cinsiyet’ ve ‘toplumsal cinsiyet’ terimleri özellikle de ‘cinsiyet’ terimi diğerinin yerine kullanılmış olsa da, yapılan araştırmalar ve çalışmalarla giderek aralarındaki fark belirginleşmiştir. Bu duruma rağmen toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyeti birbirinden tamamen ayrı değerlendirmek mümkün değildir. Bunun nedeni ise kültürün kadın ve erkek bireylerden bekledikleri daha kısa bir tanım ile toplumsal cinsiyet bağlamında kadının ve erkeğin fiziksel bedenlerine ilişkin gözlemleri tamamen ayrı değildir (Rice, 1996). Yayınlarda ise toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı adlı çalışmada Celalettin Vatandaş bireyler arasındaki hiç bir ayrım veya farkın, *‘bireylerin biyolojik anlamda er veya dişi oluşları kadar belirgin ve yaygın olmadığını belirtir’*. Cinsiyetin birey açısından

hayatının başından itibaren toplumsal bir kategori içerisinde geliştiğini bildiren Vatandaş biyolojik cinsiyetin önem alınarak oluşturulan bir düşünce yapısı ve bunun sonucunda da yaşam pratiğinin inşa olması ile birlikte bu döngünün isminin ise 'toplumsal cinsiyet' olduğunu belirtir. Toplumsal cinsiyet ise anlam olarak toplum içerisinde bireyin dahil olduğu cinsten beklenen tavır ve davranış biçimlerine işaret ettiğini belirtir (Vatandaş, 2011).

Dünyada bell hooks'un tanımıyla Feminizm, cinsiyetçi baskıyı sonlandırma mücadelesidir, ataerkine karşı başlayan hareketin erken dönem modern başlangıcı 1550'li yıllar İngiltere'sine kadar gitmektedir. Kadın hakları hareketleri 1792 yılında Mary Wollstonecraft, Fransız devriminin ilk yıllarında Olympe de Gouges ve bunların yanında Amerikan başkanlarından John Adams'ın karısı Abigail Adams ve 1800'lü yılların başlarında Grimke kardeşler ile ABD ve İngiltere'de başlamıştır (Walters, 2005; Jenainati ve Groves. 2014). Özellikle 1848'de New York Seneca Şelaleleri Konvansiyonu (Seneca Falls Convention) ile oy hakları için savaşan kadınlar hem Avrupa'daki kadın hareketleri ile yakınlaşmaya başlamış hem de oy hakkı kazanımında büyük bir adım atmışlardır. Seneca Şelaleleri Konvansiyonu, kadınların Amerika'daki medeni sosyal ve dini hakları için mücadelenin önemli bir parçasıdır (History.com Editors, 2017). 19-29 Temmuz 1848 tarihinde New York Seneca Şelaleleri Wesleyan Şapelinde gerçekleşen konvansiyon ABD bağımsızlık bildirgesini model olarak kadınların birey olarak toplum tarafından kabul edilmesi ve haklarına saygı duyulması gerektiğini bildirir. 68 kadın ve 32 erkek tarafından imzalanmış ve sözleşmeden, oy hakkı da dahil olmak üzere kadınlar için eşit sosyal statü ve yasal haklar talep eden 'Fikirlerin Beyanı' adlı tarihi bir belge çıkmıştır (Aug, 1996). Simone de Beauvoir'ın kadın doğulmaz, kadın olunur söyleminden yola çıkarak dünya çapında cinsiyet eşitliği alanında çalışan aktivistler, bilim insanları ve araştırmacılar, biyolojik farklılıkların veya biyolojinin Aristoteles'in dediği gibi kader olmadığı, aksine bu özcü yaklaşımla cinsiyetin doğal olmayan yollarla evde ve sosyal yaşamda, doğumdan itibaren kıyafetlerin renklerinden, oyuncaklara, hatta eğitimde kız ve oğlan çocuklarının yönlendirildikleri mesleklere kadar biyolojik değil toplumsal olarak kodlandığını ileri sürmüşlerdir. 1966'lı yıllar ile birlikte Ulusal Kadın Örgütü, NOW'ın kuruluşu ve Amerika'daki ikinci dalga feminizm

kişisel olanın politik olduğu algısının yayılışı toplumsal cinsiyet ve feminizmin yeniden tanımlanması için ortam sağlamıştır (National Organization for Women).

Dünyanın farklı yerlerinde feminizmin tanımlanması da, eşitsizliğin deneyimlenmesinin aynı olmaması sebebiyle farklı olmuştur. Bu sebeple Dünyanın değişik yerlerinde yapılan ulusal ve uluslararası toplantılarda her biri kendine özgü durumlar üzerinden konuşmalar yapılmaktadır. “Farklı feminizmler tartışmasının arkasında kadın örgütleri arasında dünya çapında giderek genişleyecek ilişki ağları ve ortak bir gündem oluşturma arzusu yatar” (Sancar, 2011, s.73).

Bu kavramlar ile Sancar’ın da belirttiği gibi yeni oluşuma küresel kadın hareketi denebilir. Bu hareket özellikle 1970 sonrası gelişen kısa adı CEDAW olan Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Yok Edilmesi Sözleşmesi (CEDAW), Pekin Eylem Planı gibi uluslararası toplantı ve anlaşmaların gelişiminde de uluslararası hukuk alanında da önemli rol almaktadır. Özellikle kadın konferansları ile 1981 tarihli Birleşmiş Milletler tabanlı CEDAW ve 2011 tarihli Avrupa Konseyi tabanlı İstanbul Sözleşmesi ile toplumsal cinsiyet eşitliği kavramı gündemini sağlamlaştırmıştır (Acar ve Ertürk, 2011; Council of Europe, 2011).

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin Birleşmiş Milletler tarafından, ilk kez 1995 yılında Pekin’de 4. Dünya Kadın Konferansında cinsiyete dayalı ana akım çalışmaların toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının güçlendirilmesi için küresel bir strateji olduğuna karar verilmiştir (TBMM; Pekin Deklarasyonu). 1997 yılında ise Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC), toplumsal cinsiyete dayalı yaklaşımı kadın ve erkeklerin mevzuat, politika ya da programlar da dahil olmak üzere, her alanda ve her düzeyde planlanan eylemlerin sonuçlarını değerlendirme süreci olarak tanımlamaya karar verilmiştir. Üye Devletler, kadınların belirli endişelerini ve deneyimlerini tüm sektörlerdeki politikalara ve programlara entegre edeceklerini ve bu şekilde kadın ve erkeklerin herhangi bir eşitsizliğe maruz kalmamaları için toplumsal cinsiyete dayalı ana akımlaştırmaya ihtiyaç duyulduğuna karar vermişlerdir. Konsey, sonuçlarında, cinsiyete dayalı ana akımlaştırmanın nihai hedefinin toplumsal cinsiyet eşitliği sağlamak olduğunu açıkça belirtmiştir (Puri, 2017).

Ekonomik ve sosyal konseyin özellikle politika belirlenmesine dahil edilmesine ilişkin tavsiye kararı önemli bir adımdır. Bu konsey ekonomik ve sosyal

politikaların oluşturulmasında toplumsal uzlaşma ve işbirliği sağlamak, sürekli ve kalıcı bir ortam yaratarak istişari mahiyette ortak görüş belirlemek amacı ile 1995 yılında Başbakanlık genelgesiyle oluşturulmuş ve yasal bir çerçeveye 11 Nisan 2001 yılında sahip olmuştur (T.C KALKINMA BAKANLIĞI).

Toplumsal cinsiyet eşitliği kız çocukları ve kadınlar arasında okur yazarlığı arttırma bağlamında da önemlidir. Kadınların eğitime erişimini arttırmak sadece bireysel refahlarına ve gelişimlerine katkı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda ülkenin ekonomik potansiyelini de arttıracaktır. İstatistiklere bakıldığında Türkiye’de çoğunluğunu kadınların oluşturduğu 7 milyonu aşkın yetişkin, okuma yazma bilmemektedir. Ayrıca kadın okur yazarlığı konusunda Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında son sırada yer alan Türkiye, benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik göstergelerine sahip birçok ülkenin de gerisindedir (Eser, 2013). Görünen o ki toplumsal cinsiyet eşitliği tüm dünyada önemli, esas bir konudur ve cinsiyete dayalı şiddetin, ayrımcılığın ve anlaşmazlıkların en temel nedenlerine bakıldığında ilk sıralarında gelmektedir.

Eşitsizliği aşmak için toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin politika ve çalışmaların ana akım çalışmalara dahil edilmesi çok önemlidir. Bu duruma örnek olarak kadınların sağlık, eğitim, sosyal hizmetler, iş bulma, ulaşım gibi kentsel hizmetlere sahip olma, şiddete karşı haklarını arayacakları mekanizmalara ulaşma, yerel yönetimlerin karar alma süreçlerine katılma ve erkekler ile birlikte yaşamın bütün alanlarında var olma amacıyla oluşan Kadın Dostu Kentler Kiti örnek verilebilir (Birleşmiş Milletler, 2014). Bunun için uluslararası ve ulusal düzeylerde KDK, ETCEP, DUR DE ve KİHEP gibi proje ve programlar kapsamında eğitim ve uygulamalar, gerçekleştirilmektedir. Tüm bunlar toplumsal cinsiyetin önemini, ve bu çalışmalara olan ihtiyacın gereğini ortaya koymaktadır. Bu konu üzerinde yapılan çalışmalar ve çalışmalar dolayısı ile kaydedilen ilerleme zaman içerisinde kendini gösterecektir.

Toplumsal cinsiyetin ana akımlaştırılması ile ilgili çalışma alanlarından birisi de üniversitelerdir. Toplumsal barışın sağlanması, bu çizgide mesleki eğitim alan bireylerin yetiştirilmesinde sadece toplumsal cinsiyete ilişkin aktif eğitimlerin, kurs ve benzeri toplantıların yeterli olmadığı gözlemlenmiş ve bunun için üniversitelerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için çeşitli çalışmalar yapılmaya

başlanmıştır. Öncelikli olarak anlaşılması gereken okul ortamının öğrenci üzerinde ilköğretimden başlayarak süregelen etkisidir. Okul, toplumsal cinsiyet rollerinin öğrenilmesinin pekiştiği bir ortamdır. Okullarda sadece matematik, biyoloji gibi akademik bilgiler öğrenilmez. Okul bir çocuğun toplum içinde nasıl davranacağını yaşayarak öğrendiği, kısacası çocuğun topluma dahil olduğu bir kurumdur. Okul ortamında çocukların her davranışları mercek altındadır ve çeşitli yaptırımlarla bu davranışlar yönetilir, yönlendirilir. Çocuklar tırnaklar, saçlar, giysiler, arkadaş ilişkileri gibi konularda sürekli denetlenirler. Bu kontrol özellikle kız çocuklar üzerinde daha fazladır. Kız çocuklar öğretmenleri tarafından davranış biçimleri, ses tonları, oturuş kalkışları açısından kendilerini korumaları gerekçesi ile ek kısıtlamalara tabi tutulur ve uyarılırlar. Bu nedenle de kız çocuklar dikkatleri üzerine çekmemek adına, soru sormaktan, sorgulamaktan, tartışmalardan ve karar verme süreçlerine katılmaktan kaçınırlar. Oysa bütün bunlar etkin öğrenme sürecinin bir parçasıdır (Varol, Çiçeklioğlu, 2016).

Toplumsal başarının ve katılımın sağlanması, üniversitelerde bütün bireylerin kendilerine bir yer edinebilmesi ve alanlarında toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı, barışçıl bir ortamda eğitimlerine devam etmesi ile mümkün olabilir. Bu da kampüs içerisinde özellikle kadın öğrencilerin kendilerini güvende hissedebildikleri, cinsiyet eşitliğinin her mekan ve alanda gözlemlenebildiği ve sürdürülebildiği şartlarda oluşabilir (Songur, 2017). Geçmiş yüzyılların problemleri farklı iken bu yüzyılda tartışılan konulardan bir tanesi üniversitelerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve çeşitliliğine ne kadar yaklaşıldığı, bu konunun üniversiteler için ne kadar kurumsallaştığı ve kampüs içerisinde bireyleri ayrımcılık, şiddet ve benzeri konulardan koruyacak mekanizmaların ne kadar geliştiği üzerinedir.

Türkiye’de 2012 yılında bu mekanizmaların işleyişini düzenlemek ve üniversite yaşamını bireyler için daha güvenli ve yaşanabilir hale getirmek amacı ile çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmaların esas amacı tüm üniversite bileşenlerini kapsayan, yer ve zaman sınırlaması olmaksızın üniversite öğrencileri ve personelinin, kampüslerde çalışan özel kişilerin ve işletme personelinin, iş, eğitim ve öğretim ilişkileri nedeniyle bir arada buldukları bütün durumlarda uygulanır. (Ankara Üniversitesi CTS Yönerge, 2016).

Dünya’da ve bu tez konusunun ele aldığı Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde bireylerin maruz kaldıkları sorunlar benzerlik gösterirken aynı zamanda probleme yaklaşım açıları, çözüm süreçleri ve uygulamada olduğu süreler açısından farklılıklar gözlenmektedir (Siyez ve diğerleri (2018) s.23, 24, 154). Türkiye Cumhuriyeti’nde kampüslerde özellikle üniversiteli kadınlar, kampüs içinde, kaldıkları yurtlarda ve kullandıkları yaşam alanlarında toplumsal cinsiyet değerleri çerçevesinde sözlü ve fiziki şiddet ve tacize uğramaktadırlar (Kalaca ve Dündar, 2010; Ünal, 2017). Problemin ana unsuru ise, bu eylemleri öncelikle kendilerine bile itiraf edemeyen kadınların, ülkenin kültürel profili dahilinde aileleri ile paylaşmaktan çekinmesi, durumla başa çıkmakta başarısız olması ve nasıl bir aksiyon alacaklarını bilememesidir. Ülke genelinde üniversitelerin yönetimleri ise bu olaylarda mağdur konumunda olan kadınlara destek ve çözüm üretmekte yetersiz kalmaktadırlar. Durumun üniversite dışına taşınması, kolluk güçleri ve yargılama çerçevesinde sonuca ulaşmakta geçen süreç açısından mağdur olan birey için daha da yıpratıcı bir hal almakta ve psikolojik olarak verdiği zarar büyüterek kendini eğitim aldığı, çalıştığı veya eğitim verdiği ortamda güvende hissetmemesine, bireyin bu ortamdan uzaklaşmasına ve katılım oranlarının düşmesine sebep olmaktadır (Kayacı, 2014). Cinsel taciz ve saldırının yaşanmadığı üniversite ortamları yaratmak ve burada bulunan bireylerin kendilerini güvende hissettikleri ortamlar yaratarak kadınların katılımlarını arttırmak amacı ile üniversitelerde kurulan birimler önemli bir rol üstlenmektedirler ("Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite İçin Çalıştay", 2015).

Birimlerin görev yapısını örneklendirmek gerekirse; "*Öğretim üyeleri ve elemanları, idari ve sözleşmeli personeli ve öğrencileri olmak üzere üniversite bileşenlerinin karşılaşılabilecekleri cinsel saldırı ve cinsel taciz olayları konusunda onları bilgilendirmek, hukuki ve psikolojik destek vermek ve çözüm aramakla görevlendirilmiş olan Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimleri*" ve üniversite politika belgesi gibi veriler, bu bağlamda üniversite de yaşanan durumları önlemek ve aynı zamanda yaşanan olaylarda sonuca ulaşmakta yol gösterici rol üstlenirken aynı zamanda psikolojik olarak da destek sağlamaktadır (DEKAUM).

YÖK’ün belirttiğine göre, 2019 Ekim itibariyle Türkiye genelinde 130’u devlet ve 73’ü vakıf olmak üzere 203 üniversite ve akademi bulunmaktadır. Fakat bu

sayının yalnızca 15 tanesinde cinsel taciz ve cinsel saldırıyı önlemeye yönelik, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve kampüslerin kadınlar ve bütün bireyler için daha güvenli hale getirilmesine destek veren birimler bulunmaktadır (YÖK1). Bu birimlerin aktif olup olmadıkları göz önünde bulundurulduğunda yapılan çalışmalar umut verici olsa da yetersiz kalmaktadır.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetildiği, bireylerin kendilerini güvende ve mutlu hissettikleri yaşam alanları yaratmak amacı ile cinsiyete dayalı ayrımcılık ve şiddetten uzak yaşama haklarını koruyarak ‘sıfır tolerans’ politikası ile her bireye eşit imkan ve fırsatlar sunulan üniversite ortamları sağlamak için farkındalığın artırıldığı, çözüm ve önlem odaklı politikalar benimsenmesi birincil amaç olmalıdır. Toplum içerisinde kadına ve erkeğe yüklenen rollerin üniversite öğrencilerini, üniversite içerisindeki yaşamı ve üniversiteye karşı algıları ne şekilde etkilediğini gözlemek, eşitlik esasına önem veren üniversite iklimi yaratmak açısından önemli olacaktır.

Öğrencilerin kampüs yaşamını ne şekilde deneyimledikleri hem öğrenme hem de gelişimsel sonuçlarını etkilemektedir (Pascarella ve Terenzini 1991, 2005). Okul hayatı boyunca kampüs içerisinde bir grubun veya bireyin ayrımcılığa, psikolojik ve veya fiziki tacize maruz kalması o grubun eğitime katılımını da olumsuz etkilemektedir. Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde ırk, renk ve cinsiyete dayalı olarak öğrencilerin tacize maruz kaldıklarına rastlanmakta ve bu durum günümüzde de bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Araştırmalar ayrıca öğrencilerin sosyal gruplara aitliklerine bağlı olarak kampüs iklimini farklı yaşadıklarını göstermektedir (Chang, 2003; Miller ve diğerleri, 1998). Kadınlar ve çoğunlukla azınlık olarak tanımlanan bu öğrencilerin kampüsü ne şekilde deneyimlediklerini anlayabilmek, okul yaşamını onlar için daha yaşanabilir ve güvenilir hale getirmekte etkin bir rol oynayacak ve öğrencilerin başarılı olmalarını engelleyebilecek her türlü sorunu tespit etmek ve çözmek konusunda yüksek öğretim yetkilileri için önemli olacaktır. Birleşik Devletler Üniversitelerinde toplumsal cinsiyet sürekli tartışılan bir konudur. Çoğu öğrenci üniversite ortamında kendi kimliğini keşfederken yalnızca cinsel yönelim olarak değil aynı zamanda ‘cinsiyet akışkanlığı’ (Safe Space) ve ‘herhangi bir tanımlamaya girmek istemeyen’ gibi konuları tartışmaya başlamıştır. Aynı zamanda yapılan araştırmalarda farklı öğrenci

topluluklarına mümkün olabildiğince kapsamlı ve eşit bir hizmet ve deneyim sunmak isteyen yükseköğretim kurumlarında araştırmacılar ve politika yapımcılar için cinsiyetin sürekli olarak deneysel performansa açık bir sosyal yapı olduğu fikrini değerlendirmelerinin önemli olacağı belirtilmiştir (Zimmerman, Herridge, 1970).

Kimlik gelişimi kampüs deneyiminin de önemli bir parçasıdır (Jones ve Abes, 2013; Magolda, 2009). Bu süreç öğrencinin toplumsal cinsiyet kimliğini de edindiği bir yer olarak belirtmiştir. Dolayısı ile bu süreç içerisinde marjinalleştirildiğini veya kampüste yeterince temsil edilmediğini düşünen öğrenciler için stres altına girmeleri, kampüs yaşamından uzaklaşmaları ve eğitimlerinde başarısızlık göstermeleri gibi olumsuzluklar görülebilmektedir. (Zimmerman ve Herridge, 1970; Seelman, Woodford, ve Nicolazzo, 2017; Squire ve Norris, 2014).

Dünyada toplumsal cinsiyet araştırmalarının yaygınlaşması, kadın çalışmaları alanının üniversitelere bölüm olarak girmesi ile paraleldir. Kadın araştırmaları ve toplumsal cinsiyet araştırmalarının yaygın olmasının nedenlerinden bir tanesi konuların da yaygın olmasından kaynaklıdır. Cinsiyet bağlamında eşit olmayan bir temsil, gerek akademik yaşamda gerekse günlük yaşama ilişkin pek çok alanda düzenlemelere, gözden geçirmelere ihtiyaç duymaktadır. Örneğin akademide eşit temsilde bulunabilmek için yeni bir tarih, edebiyat, sosyoloji ve psikoloji görüşüne ihtiyaç duyulmaktadır (Pilcher ve Whelehan 2004). Eşit temsil ve fırsatın sağlanması, alanda çalışan insanların kendilerini savunucusu olarak gördüğü bir durumdur (Why Women's Studies, 2019)

Türkiye üniversiteleri ve Amerika Birleşik Devletleri üniversiteleri arasında karşılaştırma ve öğrencilerin kampüsü ne şekilde deneyimledikleri incelenirken önemli bir nokta sosyal grupların gösterdiği değişkenliktir. Türkiye'de etnik köken ve sosyal sınıf kampüs içerisinde maruz kalınabilecek şiddete paraleldir, ABD üniversitelerinde ise özellikle renk üzerinden yapılan ırk ayrımcılığı, cinsiyet ve cinsel yönelim üzerinden yapılan ayrımcılık kadar önemli bir etkidir. Araştırmada incelenen kaynaklar, yapılan araştırmaların odakları da iki ülke üniversiteleri arasındaki bu farklılığı ortaya koymaktadır.

Gender Friendly Campus Climate kavramı, Türkiye'de ilk kez YÖK tarafından 2015 senesinde yapılan çalıştay ile gündeme getirilmiş ve daha sonra 2016 yılında Atılım Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi,

KASAUM'un Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite ve Kadın Dostu Kampüs Projesi ile kullanılmaya başlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri'ne bakıldığında kavram 1970'li yıllarda görülmekle beraber günümüzde ABD'nin birçok eyaletindeki sayısız üniversitede geliştirilen projeler ile birlikte kavram yaygınlaşmıştır.

Bu fikir üniversitelerde öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliğini ne şekilde deneyimledikleri ve üniversite kampüsü içerisinde yaşamlarını ne şekilde kolaylaştırılabileceği ve güvenli hale getirebileceği bağlamındaki çalışmaları kapsamaktadır. Çalışmalar; 'Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıları' (Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu, ve Taşkın, 2007), '*Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları*' (Öngen, Aytaç, 2013), 'Gender-Inclusive Housing' (Krum, Davis ve Galupo, 2013), '*Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri*' (Aylaz, Güneş, Uzun, ve Ünal, 2014)., '*LGBTQ meslek yüksek okulu bağlamında kampüs ikliminin incelenmesi*' (Garvey, 2015), ve Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın Hakları ve Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde yapılan BAP-CTS Projesi: 'Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Birincil Önleme Stratejilerinin Geliştirilmesi' (Siyez, ve diğerleri, 2018). Yine Dokuz Eylül Üniversitesinin 2016 yılında tamamladığı BAP projesi 'Lisans Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Kişisel Gelişim Yönelimi Aracılığıyla Kariyer İyimserliği ve Kariyer Uyumluluğuna Etkisi' (Siyez, Belkıs, 2016) gibi çalışmaları içermekte, Türkiye'de Atılım Üniversitesinin Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama merkezinde başladığı Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı ve Kadın Dostu Kampüs' projesi (Sungur, 2017). Koç üniversitesinin UNESCO ile ortak yürüttüğü politika odaklı araştırma (UNESCO Kürsüsü- Koç, 2016). Merkezinde 2015 yılında uygulamaya başladığı 'Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite ve Kadın Dostu Kampüs" projesi, Koç üniversitesinin UNESCO ile ortak yürüttüğü politika odaklı araştırma ve Amerika'da kampüslerde uygulanan Yeşil Nokta Şiddete Karşı ve Şiddet Önleme Eğitimi gibi uygulamalar yapılmaya Amerika'daki kampüslerde uygulanan Yeşil Nokta Şiddete Karşı ve Şiddet Önleme Eğitimi gibi uygulamalar yapılmaktadır (Green Dot, 2019).

Cinsiyete dayalı ayrımcılık, cinsel taciz ve cinsel saldırı bağlamındaki çalışmalar çok yönlü ve çeşitli, sayıca bol araştırmalardır. Hukuki, tıbbi, sosyolojik ve psikolojik bağlamlarda çalışılmıştır. En önemli, belli başlı çalışmalardan örnek vermek gerekirse yurt içinde YÖK'ün Mayıs 2015 tarihinde ilk kez yaptığı toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı üniversite için çalıştay, Dokuz Eylül Üniversitesi'nin kampüs içerisinde cinsel taciz ve saldırıya karşı oluşturduğu CTS birimi (DEÜ CTS Birimi), yurt dışında ise Bernice Sandler'in çalışmaları ve üniversitelerde yapılan araştırmalar anılabilir (Goldman & Chappell, 2019).

Kampüs içindeki toplumsal cinsiyet çalışmaları çerçevesinde 2015 ve 2016 senesinde Üniversiteler arası Cinsel Taciz ve Saldırıya karşı işbirliği ve iletişim grubu çalıştayları yapılmış, Dokuz Eylül Üniversitesinde, Toplumsal Cinsiyet algısı üzerine 2016 senesinde BAP destekli bir proje tamamlanmış ve sonuçları raporlanmış aynı zamanda Atılım Üniversitesi'nde Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı üniversite ve kadın dostu kampüs adı altında yine 2016 senesinde bir bilimsel proje geliştirilmiş, Dokuz Eylül Üniversitesi BAP ve CTS projesi olarak 2018 yılında Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Birincil Önleme Stratejilerinin Geliştirilmesi için bir proje üretilmiş ve Ankara Üniversitesi'nde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda 2014 yılında bir sertifika programı yapılmıştır. Bu çalışmalarda özellikle Atılım Üniversitesi projesinde kadın sorunları üzerine gerçekleştirilecek araştırmaların yanı sıra üniversite bünyesinde toplumsal cinsiyet eşitliği algısı ölçülmesi hedeflenmiş ve Kadın Dostu Kampüs olma yolunda güçlü ve zayıf yönler tespit edilerek kısa ve uzun vadeli yol haritası hazırlanma aşamasına geçilmiş ve birçok çalışma yayınlanmıştır.

Yayınlarla genel olarak bakıldığında Türkiye'de kavramın yeniliği ve literatür yetersizliği söz konusu olmasına rağmen kampüs içerisinde bu tür çalışmalara ve hareket planlarına olan ihtiyacın varlığı çok daha uzun sürelidir. Bu sebeple yapılan çalışmaların sayısının artması, üniversitelerde planlama yapılması ve bunun uygulanmaya koyulması önüne geçilemez bir süreç olarak başlamıştır. Aynı çerçevede ABD'ye bakıldığında gelişim çok daha uzun bir tarihe sahip olduğundan ve kültürel farklılıklar dolayısı ile yapılan çalışmalarında farklılıklar gösterdiği söylenebilir.

Kavramın dünya ve Türkiye literatüründeki yeniliği, ülkemizde yaygın olarak bilinmemesi ve son dönemde gittikçe artan şekilde önemsenmesi bu tez için önem arz etmektedir. Bu tez çalışmasının hazırlanma sürecinde, onun üzerinde akademik çalışma tamamlanmış ve dünyaya sunulmuştur. Ülkemizde ise akademik anlamda bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Konu üzerine birçok çalışma ve proje vardır ve sayıları giderek artmaktadır ama çalışılmış herhangi bir tez çalışması henüz yoktur. Bu bağlamda bu çalışma, önemle üzerinde durulması gereken bu konuyu akademik düzeyde inceleme, bilimsel olarak tartışma ve görüşlere sunma, böylelikle de yeni bir başlık açma umudu taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi bağlamında Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerindeki uygulamaları araştırmak ve irdelemektir.

Bu amaç doğrultusunda çalışma, iki ana bölüm olarak planlanmıştır. İlk bölümde Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerindeki, ikinci bölümde ise Türkiye üniversitelerindeki örnekler, üniversitelerin kampüs içerisindeki ayrımcılık, taciz ve güvenlik konularına yaklaşımları ile bunlarla ilgili bildirilen vakalar, tutulan raporlar ile ilgili istatistikler bağlamında sunulmuştur.

Yöntem: Bu çalışma öğrencilerin ve çalışanların kendilerini üniversite kampüslerinde güvende hissetmeleri ve eşitlikçi bir iklim içerisinde çalışmalarını sürdürülebilmeleri için üniversiteler tarafından hazırlanan program ve uygulanan çalışmaların incelenmesine odaklanmış bir incelemedir. Çalışmada yapılan gözden geçirme için esas alınan kaynaklar, Jstor, Academia, Wiley Online Library, APA, AAUW.org, Mendeley, Google Scholar arama motorlarından sağlanmış ve kaynak kitaplar kullanılmıştır. Araştırma yapılırken veri taraması için alt limit belirlenmemiş fakat üst limit 2019 yılı olduğu için bu tarihe kadar olan araştırmalar kapsanmıştır. Taramada Türkçe ve İngilizce dillerinde beş anahtar sözcük kullanılmıştır. Kullanılan kelime ve ifadeler; ‘cinsellik’, ‘kampüs iklimleri’, ‘kadın dostu kampüs’, ‘toplumsal cinsiyet’ ve ‘eşitlik’ kelimeleridir. Tarama bu anahtar sözcükler kullanılarak üniversitelerin CTS birimlerini ve ana sayfalarını incelemek suretiyle 2018-2019 yılında gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması sonucunda makale seçimi için kullanılan kriterler şöyledir: Amerika Birleşik Devletleri Üniversiteleri kampüslerinde toplumsal cinsiyet eşitliği uygulama ve araştırmaları, Türkiye

Üniversitelerinde Cinsel Taciz ve Saldırıya karşı yapılan çalıştaylar, Üniversitelerde kampüs iklimleri üzerine uygulama, araştırma ve hazırlanan belgeler.

Amerika ve Türkiye'deki üniversitelerde sürdürülen toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi ve ilgili çalışmalar her ne kadar birbirine benzese ve kimi paralellikler gösterse de farklı bölümler halinde incelenebilir. Bu nedenle her iki ülkenin üniversiteleri kavramsal başlıklar (öğrenci yurtlarının ve ortak alanların kullanım düzeni, kadın araştırma merkezleri ve çalışmaları, ortak mekan kullanımları, LGBTQI+ hakları bağlamındaki konular, cinsel taciz ve saldırıyla mücadele, vb.) halinde karşılaştırılarak incelenmemiş, farklı yapıların ortaya konması amaçlanmıştır. İki bölüm olarak planlanan bu çalışmada bölümlerde önce her iki ülkenin üniversite yapısına ilişkin genel görünüm sunulmuş, daha sonra ülkeler özelinde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi bağlamındaki çalışmaların yoğunlaştığı başlıklar örneklerle irdelenmiştir.

Çalışmanın sınırlılıkları: Çalışma, ABD ve Türkiye'den seçilen örneklerdeki uygulamalar ile sınırlıdır. Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinin seçilme nedeni, 'Kampüs İklimi' ve 'toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi' tanımını literatüre kazandıran, kullanan ve en çok araştırmanın yapıldığı ülke olmasındandır (Sandler ve Hall, 1986). Cinsel Taciz ve Saldırı konularının diğer ülkelere nazaran Amerika ve Türkiye'de daha paralel bir gelişim izlediği söylenebilir. Avrupa ülkelerinde cinsiyet ayrımcılığı veya eşitsizliği yerine daha çok kültürel ayrımcılık bağlamında çalışmaların yoğunlaştığı görülebilir. Avrupa üniversiteleri çeşitliliği olağanüstü arttıracakları nedeniyle çalışmada kapsam dışı bırakılmıştır. Daha çok kültürel farklılık, kültürel entegrasyon, vb. başlıklarda toplanabilecek Avrupa üniversiteleriyle ilgili araştırmalar başka bir çalışmanın konusu olabilir. Çalışmanın sınırlı olduğu bir başka çizgi ise çalışmanın ele aldığı yıldır. Üniversitelerde 2018-2019 eğitim öğretim yılında sürdürülen uygulamalar, bu çalışmaya konu olmuştur. Amerikan üniversiteleri arasında bölge, konu ya da büyüklük gibi kriterlerle üniversite seçimi yapmak yerine, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi konusundaki çalışma ve uygulamalar için çeşitlilik sunmak için amaca yönelik olarak üniversite seçimleri yapılmıştır. Burada üniversitelerin ayrıntılı ve belirli bir standartta incelenmesi yerine, yaptıkları uygulamalar ve yayınladıkları belgeler üniversitelerin internet sitelerinden

incelenmiştir. Üniversitelerin bu belge ve uygulamaları kamuya duyurma, ilan etme alanları olarak internet siteleri bu bağlamda önemlidir.

Bu çalışma için 2019 yılına ait Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Sahip Dünyadaki Yüz Üniversite (Times Higher Education, 2019) ve Pride Index (Pride Index, 2019) sıralamalarında, sıralama kriterlerini en iyi yansıttığı göstergelerle internet sitesinde sunulmuş ilk on üniversite içinden şu üniversiteler seçilmiştir: Arizona Eyalet Üniversitesi, American Üniversitesi, Batı Michigan Üniversitesi, Boston Üniversitesi, Chapell Hill North Carolina Üniversitesi, Clayton Eyalet Üniversitesi, Emory Üniversitesi, Harvard Üniversitesi, Ithaca Koleji, Kennesaw Eyalet Üniversitesi, Sauthern California Üniversitesi. Bu üniversitelerin internet sayfaları, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi kavramı çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmada örneklerinden faydalanılan üniversiteler, üç farklı üniversite grubundan seçilmiştir. Büyük ölçekli ve köklü üniversiteler arasından Harvard Üniversitesi, lisans ve ön lisans eğitimi veren küçük ölçekli üniversiteler arasından American Üniversitesi, eyalet üniversitesi olarak eğitim veren üniversiteler arasından Clayton State Üniversitesi bu çalışmada uygulamaları örnek olarak sunulan üniversitelerdir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi, eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları başlığı altında önemli bir uygulama alanıdır. Bu konudaki çalışmaların azlığı, uygulamaların kısa sürede değişmesi ve farklılık göstermesi akademik bir çalışmayı zorlamaktadır. Yine de bu çalışmanın bir belge ve bilgi toplama, üniversite kampüslerindeki uygulamalar hakkında bir derleme olarak katkı sağlayacağı umulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDEKİ UYGULAMALAR

1636 yılında Harvard Üniversitesi (History of Harvard, 2019) ve 1785 yılında Georgia Üniversitesi'nin (History of UGA) kuruluşundan beri Amerikan eğitim sistemi çok uzun bir yol kat etmiştir. Sisteme göre öğrenciler 12 yıllık ilk ve ikinci öğrenimlerini tamamladıktan sonra yüksek öğrenime geçebilirler. Bu aşamada öğrencilerin GRE, GMAT, SAT gibi standart üniversite giriş sınavları ile uluslararası öğrencilerin ek olarak tabi olduğu IELTS ve TOEFL gibi dil sınavlarından geçer not almaları beklenmektedir. Bu sınavları esas kabul eden ABD üniversite ve kolejleri olduğu gibi, kabul standartlarını belirleyen ve kabul koşullarını tamamen kendisi düzenleyen yüksek öğretim kurumları da vardır (Applying for Admission to a U.S. Program, 2019). Öğrenciler başvurularında tavsiye mektupları, niyet mektubu, okul dışı gönüllü aktiviteler ve başarılı bir not ortalaması gibi farklı kriterlere tabi tutulmaktadırlar (What Colleges are Looking For in a Successful Applicant, 2019).

Dünyadaki diğer yüksek öğrenim sistemlerine kıyasla Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yüksek öğretim büyük oranda merkezi (federal) devletten bağımsızdır; kamu, eyalet veya özel üniversiteler ve bunun yanında dini olarak bağlı üniversiteler bulunmaktadır. Orta öğretimden sonra öğrencilerin yönelebilecekleri iki kategori, ön lisans, lisans dereceleridir. Bu imkanı sunan üniversiteler ve kolejler vardır. Bu iki ana ayrımın sebebi ise üniversitelerin genel olarak sayıca daha fazla öğrenciye sahip ve program olarak lisans üstü programları olan kurumlar olması; kolejlerin ise buna nazaran daha küçük ve yalnızca ön lisans ve lisans programı veren eğitim kurumları olmasıdır (LaRock, 2019). Dünyada özellikle Türkiye'deki üniversite sisteminden farklı olarak ABD üniversitelerinden bir bölüme veya departmana girilebileceği gibi daha yaygın olarak üniversiteye kabul olunur bu durumda öğrenci bölümünü üniversiteye girdikten ve ana dersleri aldıktan sonra seçebilir (Edmit Inc., 2019).

Amerika kampüslerinde, kampüs yaşantısı bağlamında gündemde olan tartışma konularından birisi toplumsal cinsiyet eşitliği ve uygulama şekilleridir. Kampüs psikolojisi ve davranış biçimleri üzerine yapılan araştırmalarda öğrenciler

yoğun olarak toplumsal cinsiyet ve cinsiyet üzerine sorgulama yapmaktadırlar (Morris, 2016).

Amerika'da kadın haklarının gelişimi 1848'deki Seneca Falls Konvansiyonu'ndan beri çok aşama kaydetmiştir. Amerikan Eğitim Bakanlığı'nın 2019 verilerine göre kadınlar lisans bölümlerine katılımın ortalama %50'sine ve yüksek lisans katılımının %60'ına sahiptir. Bunun yanı sıra geçmişe göre günümüzde ABD'de yalnızca üç adet tamamı erkeklerden oluşan üniversite kalmıştır. Peki bu durum kampüs ikliminin tamamen eşitlikçi bir hal aldığına işaret edebilir mi? Dilley (2002) üniversite kampüslerinin tarihsel olarak kendini kadın ve/veya heteroseksüel olarak tanımlamayan bireyler için zorlayıcı ortamlar olduğunu belirtmektedir.

İş yerinde olduğu kadar kampüs ortamında da cinsel tacize maruz kalınmaktadır. Taciz, Amerikan yasasında Kod Başlığı 18 altında *kampüs içerisinde sebepsizce bireyin çalışması ve öğrenmesini engelleyen saldırgan, düşmanca veya göz korkutucu tavır* olarak tanımlanmıştır. Psikolog Michele Paludi (1996) araştırmalarında cinsel tacizin akademi ve işyerinde salgın oranlarda olduğunu belirtmiş ve aldığı çeşitli formları beş kategori altında toplamıştır. Bunların başında 'Cinsiyet üzerinden taciz' kadınlara yönelik hakaret ve aşağılayıcı tutumları ortaya koyan cinsiyetçi ifadeleri kapsamaktadır. İkinci olarak 'Baştan Çıkarıcı Tavır' uygun olmayan ve istenmeyen cinsel yöndeki gelişmeleri ifade etmektedir. 'Cinsel Rüşvet' iyi bir not verme, finansal destek, staj imkanı sağlamak gibi seks karşılığında verilen ödüllere atıfta bulunmakta iken 'Cinsel Baskı' ödülün tam tersine cezalandırma ve tehdidi kullanarak cinsel bir talepte bulunmayı kapsar. Son olarak 'Cinsel Dayatma' kabaca cinsel zorlama, tecavüz gibi davranışlara işaret etmektedir.

Reason ve Rankin'in (2008) üniversite öğrencileri arasında yaptıkları bir araştırmaya göre araştırmaya katılan kadın öğrencilerin %75'i tacize maruz kaldığını belirtirken tacize maruz kaldığını söyleyen erkek öğrencilerin %62'si (212'si siyahi ve 71'i heteroseksüel olmayan) yetersiz temsil edilen gruplara mensupturlar. Aynı zamanda Paludi, lisans eğitimi alan kadınların üniversitedeki 4 yıl içerisinde %30'unun cinsel tacize maruz kaldığını belirtmektedir. Kadınlar ve erkeklerin taciz ve saldırıyı algılama şekilleri ve deneyimlemeleri de birbirinden farklıdır. Yine Reason ve Rankin'in araştırmasına göre kadınlar erkeklere oranla çok daha yüksek boyutlarda bu tavırları eğitimleri ile aralarına giren saldırgan ve düşmanca hareketler

olarak tanımlamaktadır. Hem kadın hem erkek öğrenciler yüksek oranda ayrımcılığa ve tacize yurtta, ortak kullanım alanlarında ve toplumun açık alanlarında uğradıklarını söyleseler de kadınların %69'u bunun cinsiyetleri yüzünden olduğunu belirtmiştir. Bunun yanı sıra %25 kadın bunun ırklarına bağlı olduğunu belirtirken erkeklerin %38'i ırka bağlı olduğunu belirtmiş ve %17'si bunun cinsel yönelime bağlı olduğunu söylemiştir.

Cinsel taciz sınıftan spor salonuna, yönetim ofisinden, yurtlara ve okul içi partilere kadar birçok yerde gerçekleşirken, burada yoğunluklu olarak tacizciler erkektir. Amerika Birleşik Devletlerinde yapılan araştırmalarda kadınlar ve cinsiyet eşitliğini destekleyen bireylere göre cinsel taciz geniş kapsamlı ve ciddi bir problem olarak tanımlanırken, eril zihniyete, iktidar ve yönetim kontrolünü elinde tutanlara göre cinsel tacizi neyin oluşturduğunun daha dar bir tanımlaması olduğu ortaya çıkmıştır (Gmelch, 1998).

Her ne kadar sayısal olarak günümüzde özellikle ön lisans bölümlerinde kadınlar avantaja sahip olsalar da, kadına karşı bu eşit olmayan güç ilişkilerini değiştirmede sayısal avantaj başarılı olmamaktadır. Kadınların Amerikan üniversitelerindeki sayıca artışa rağmen bilinen ataerkil kadın erkek ilişkilerinin değişmediği gözlemlenmektedir. Her ne kadar görünmez kılınmasına ve birçok kez üstü kapatılmasına rağmen üniversite kampüslerinde özellikle kadına yönelik zorbalık ve şiddet büyük bir sorun teşkil etmektedir. Sıradan 'ufak, tefek' şakalardan, fiziksel saldırıya kadar giden bu tarz tacizler yoğunlukla kadınları hedef almaktadır. Kampüs içerisindeki bu eril, heteroseksüel cinsiyet ayrımcılığı sürekli olarak öğretim görevlileri ve öğrenciler tarafından yeniden üretilirken bu durum kendini bu gruplara ait hissetmeyen bireyler için üniversite yaşamını devamı mümkün olmayan bir hale getirmektedir. Aynı zamanda belli başlı normlara uymak zorunda bırakılan erkek öğrenciler ise bu uyumsuzluk içinde kötü bir deneyim yaşayarak üniversiteden ayrılmaktadır. Bu erkek bireyler aynı zamanda kendilerini kültürü değiştirmekte güçsüz hissettiklerini bildirmiştir (Nesterova ve Jackson, 2018). Çoğu durumda kültür birey tarafından açıkça belirtilmese de bu 'Soğuk Kampüs İklimi', ABD'de kadınların ve LGBTQI+ bireylerin güvenini yitirmesine, akademik hedeflerini düşürmesine ve kariyer tercihlerini sınırlamasına neden olmaktadır (Women Friendly Universities).

Üniversitelerde kampüs iklimleri ile ilgili araştırmaların artmasında Kadın alışmaları bölümlerinin açılmasının katkısı büyüktür. Amerika'da ilk kadın çalışmaları birimi 1969-1970 akademik yılında yürürlüğe girmiş ve o günden bugüne 600 üzerinde üniversitede ve dünyanın bir çok yerinde Kadın alışmaları disiplini fakültelerde yerini almıştır (Jacobs, 1996).

Jerry Jacobs'un (1996) belirttiğine göre kadınların ve takiben LGBTQI+ bireylerin kampüs yaşamına katılımının artması ile birlikte üniversite ortamlarında eğitim alan, eğitim veren ve çalışan bu bireylerin güvenli bir kampüs iklimi arayışına girmesi konusu ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalarda ve hazırlanan raporlarda, kadın ve LGBTQI+ öğrencileri, personeli, fakültesi ve yöneticileri için kampüs ortamını iyileştirmek için birçok öneri ve uygulama yöntemleri bulunmaktadır. Bunlar arasında kampüs iklimi ve ihtiyaç değerlendirmeleri, kapsayıcı politikalar, eğitim ve gelişim seçenekleri, danışmanlık ve sağlık hizmetleri de dahil olmak üzere hizmetler, barınma seçenekleri, cinsiyete ve cinsel yönelime dayalı ayrımcılık olaylarında uygun ve zamanında müdahale edilmesi ve kapsayıcı müfredat ve eğitim kursları ve benzeri öneriler yer almaktadır (Jacobs, 1996; Wicht, 2017; National LGBT Health Education Center; Songur, 2017).

Amerika Birleşik Devletlerinde günümüzde en küçük kolejlerden Harvard gibi eğitim kurumlarına kadar yaklaşık 5,300 adet eğitim kurumu bulunmaktadır (Selingo, 2015). Teoride 'Amerikan Yüksek Öğretim Sistemi' olarak bir çatı altında toplanan bu üniversiteler federal bir kontrole tabi değildirler. Bu sebeple her bir üniversitenin kendi eyaletine bağlı farklı kuralları ve yasaları vardır. Bu durum üniversiteleri pratikte 5,300 farklı sistem haline getirdiği için üniversiteler üzerinde genel bir araştırma yapmak zorlaşmaktadır. Bununla beraber bu yüksek eğitim kurumları 'toplumsal cinsiyet eşitliği', 'kampüs iklimleri' ve 'cinsel taciz ve saldırı önleme birimleri' olarak değerlendirildiğinde neredeyse her üniversitenin özellikle ülke kültürü sebebi ile bir politika belgesi yayınladığı ve her türlü saldırı ve taciz vakasında işlem yapmayı desteklediği görülmektedir.

Örneğin Şekil 1.'de Amerikan Üniversitesi'nin internet sayfasında kampüs içinde tolere edilmeyen hareketler açıkça belirtilmiş ve bu gibi durumların yaşanması durumunda başvurulacak görevli ofisler, ilgili üniversite politika belgeleri, lokal ve federal kanunlar da sayfada verilmiştir.

Şekil 1: Amerikan Üniversitesi Politika Belgesi

AMERICAN UNIVERSITY WASHINGTON, D.C.

University Policy: Discrimination and Sexual Harassment Policy

Policy Category: Institutional Policy

Subject: Discrimination, Discriminatory Harassment, Sexual Harassment, Dating and Domestic Violence, Sexual Assault and Stalking

Office Responsible for Review of the Policy: Human Resources, Academic Affairs, Campus Life

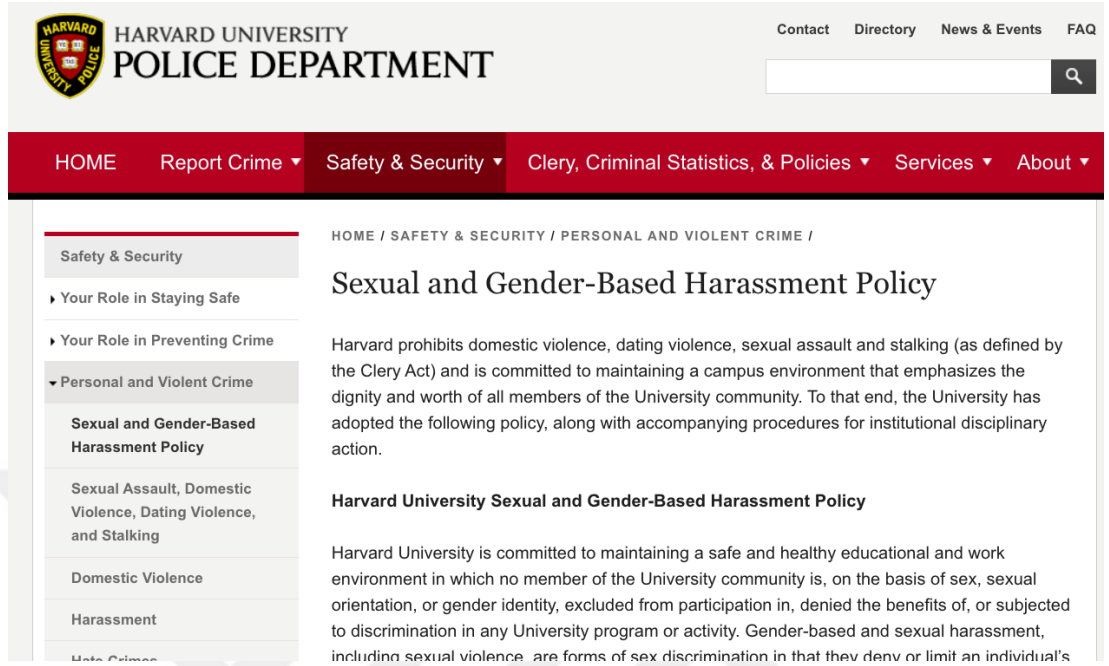
Related University Policies: Student Conduct Code, WCL Honor Code, Faculty Manual, Staff Personnel Policies Manual, Reasonable Accommodation Grievance Procedures for Students

Related Local and Federal Laws:

- *Title VI of the Civil Rights Act of 1964* prohibits discrimination on the basis of race, color, or national origin by recipients of federal financial assistance.
- *Title IX of the Education Amendments of 1972* prohibits sex discrimination by educational institutions ("Title IX").
- *Violence Against Women Act 2013* addresses violent crimes against women.
- *Age Discrimination Act of 1975* prohibits discrimination based on age in programs or activities that receive federal financial assistance.
- *Age Discrimination in Employment Act* prohibits discrimination based on age in employment.
- *Title VII of the Civil Rights Act of 1964* and the *DC Human Rights Act* prohibit discrimination in employment in general.
- *Rehabilitation Act of 1973* and the *Americans with Disabilities Act of 1990* prohibit discrimination against individuals with disabilities.
- *Equal Pay Act* prohibits discrimination based on sex in the payment of wages.

Bir diğer örnek olarak Harvard Üniversitesi verilebilir. Şekil 2'de üniversitenin internet sitesinden alınan, cinsel taciz ve saldırıya karşı tutumunu ve bununla ilgili politika belgesini açıklayan internet sayfası gösterilmektedir. Sitenin devamında cinsel taciz, istenmeyen hareketler ve cinsel yönelim bağlamındaki taciz açıklanmış ve buna karşı alınan, alınacak önlemler belirtilmiştir.

Şekil 2: Harvard Üniversitesi Polis Biriminin Cinsel ve Cinsiyet Üzerinden Tacize Karşı Politika Belgesi

Üniversiteler politika belgesi yayınlamak ile kalmamakta aynı zamanda birçok üniversite cinsel tacizi önleme ile ilgili zorunlu dersleri de eğitim müfredatlarına eklemektedir. Bunlardan bir tanesi aşağıdaki tabloda görülen Georgia Üniversite sistemindeki Clayton State Üniversitesi'nin lisans ve lisans üstü bölümlere devam eden öğrenciler için cinsel saldırı önleme, öğrencilerin sağlıklı, rızaya dayalı ilişkiler kurmasında yol gösterici rol oynayan, iyi bir iletişimci olma, öğrencilerin güvenli ve olumlu bir kampüs ortamı yaratmalarına ve deneyimlemelerine yardımcı olabilecek yöntemleri aktarmaya yönelik derslerdir (Prevention, 2019).

Şekil 3: Clayton Eyalet Üniversitesinin İlk Yıl Almakla Yükümlü Oldukları Cinsel Taciz Önleme ve Alkol Eğitimi Dersleri

The screenshot shows the Clayton State University website. The header includes the university logo and navigation links: Students, Faculty & Staff, Directory, Giving. A dark blue navigation bar contains links for About CSU, Academics, Admissions, Student Life, Athletics, and Alumni. The main content area features the title "Requirements for First Year and Transfer Students to complete AlcoholEDU and Sexual Assault Prevention Courses (formerly known as Haven/Haven Plus)." Below the title, there are three links: "Community Standards Home", "Student Code of Conduct", and "Disciplinary Procedures". A paragraph of text explains that Clayton State University, through the University System of Georgia, has partnered with Everfi to offer online courses to help students develop critical skills to make more thoughtful and educated choices outside the classroom. The text mentions "Alcohol Edu for College" and "Sexual Assault Prevention for Undergraduates and Graduates" courses.

Üniversiteler yalnızca kendi politika belgelerini yayınlamak ve uygulamak, konuyla ilgili zorunlu dersler oluşturmak gibi adımlarla da kalmamakta, daha geniş ve yasa tabanlı bir koruma ağı oluşturmaktadırlar. Üniversiteler, 1972’de ‘IX’ numaralı eğitimde eşitliği sağlamak amacı ile çıkarılmış yasanın da bir gereği olarak, kampüslerinde bir bildiri yayınlamakta ve bunun yanında çoğunlukla kampüs içerisinde aynı adla bir yasa koordinasyon ofisi ve sorumlusu bulundurmaktadırlar. Bu birimin görevleri ise eğitim programları, kampüs içi istihdam ve üniversiteye kabul olmak ve bunlarla sınırlı olmamak üzere program ve faaliyetlerde öğrencilere, fakülte ve kampüs personeline cinsiyete dayalı her hangi bir ayrımcılık uygulanmamasını sağlamaktır. Bu birimler aynı zamanda cinsel şiddet ve cinsel tacizi bir cinsiyet ayrımcılığı olarak görür ve bunu IX numaralı yasaya dayanarak üniversite sınırları içinde yasaklar (Harvard IX, 2019).

Amerika Birleşik Devletleri 1964 tarihli Medeni Hakları yasasının VII başlığı iş verenin cinsiyet, ırk, renk, din veya ulusal kökene dayanarak ayrımcılık yapmasını yasaklamaktadır (Equal Rights, 2019). Federal yasada geçen bu başlıkla birlikte Massachusetts, California gibi eyaletlerin kendi yasalarında da devlet hukuku kapsamında cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temeli üzerinden bireyleri ayrımcılığa karşı koruyan yasalar bulunmaktadır. Bu yasalar kampüs içerisindeki ayrımcılığı önlemek için üniversitelerin kendi yayınladıkları belgelere kaynakça olmakta ve

üniversite, eyalet, federal devlet kapsamında öğretici ve caydırıcı rol oynamaktadır (Harvard IX, 2019; Equal Rights, 2019).

Amerikan üniversitelerinin toplumsal cinsiyete duyarlı kampüs iklimi oluşturmada yaptıkları çalışmalara genel olarak bakıldığında, üç temel başlıkta çalışmaların yoğunlaştığı görülebilir. Bunlar şunlardır: ortak mekan kullanımı ve kısa adı GIH olan Gender Inclusive Housing olan cinsiyet ayrımı gözetmeyen öğrenci yurtlar, cinsel taciz ve saldırıya karşı alınan önlem ve uygulamalar, web tabanlı değerlendirme sistemi. İzleyen alt başlıklar bu temel konular çerçevesinde oluşturulmuştur.

Eklenmesi gereken bir nokta, Amerikan üniversitelerindeki çalışmaların temel olarak kadın ve erkek şeklinde heteronormatif bir karşıtlıkta değil, her türlü cinsiyet ayrımcılığına karşı, tam bir toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında sürdürülmekte olduğudur.

1.1. ORTAK MEKAN KULLANIMI VE GIH'LAR

Amerikan üniversitelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı eğitimin yanında tartışılan konulardan bir tanesi ortak mekanların belirlenmesi ve kullanımına ilişkindir. Günümüzde Amerikan üniversitelerinin bir çoğu karma (coed) ve cinsiyet ayrımı gözetmeksizin yaşam imkanı veren yatakhane imkanı sunmaktadır (Burrell, 2019). Coed, kelime anlamı ile co educational kelimesinin kısaltmasıdır ve kadın ve erkeklerin aynı binada, sınıfta eğitim görmesi anlamına gelir (Oxford Dictionary). Burada coed yatakhane ise kadın ve erkek bireylerin aynı binayı, odayı veya katı kullandığı yurt biçimlerini tanımlamak için kullanılmaktadır (Burrell, 2019).

Coed yatakhane kadın ve erkeklerin talebe göre aynı katta veya aynı odada kalmasını mümkün kılan mekanlardır. Cinsiyetten bağımsız olan bu konut paylaşımında iki ya da daha fazla öğrencinin / ev sakininin cinsiyeti dikkate alınmaksızın birden fazla odalı bir evi / süiti / daireyi paylaşmayı kabul ettiği bir konut alternatifini ifade etmektedir (Roommate Choice Gender-Neutral Housing, 2019).

Bu yatakhaneler arasında ortak banyo kullanımı olanlar da mevcuttur. New York Times'in bir makalesine göre bu şekildeki yaşam alanları Birleşik Devletlerde

1985 yılından beri öğrencilere sunulmaktadır ve birçok öğrenci bu yaşam alanlarının gerçek hayata daha uygun olduğunu düşündüğü için tercih ettiğini belirtmiştir (Klemesrud, 1985). Aynı zamanda üniversite içerisinde LGBTQI+ bireylerin kendilerini daha rahat hissettikleri bir üniversite deneyimine sahip olmaları açısından bu yurt politikası, tüm öğrencileri destekleyen bir kampüs iklimi yaratmada faydalı görünmektedir. Boston Üniversitesi'nin sitesinde verdiği bilgiye göre bu tür yaşam biçimleri cinsiyet değiştirmiş öğrenciler ve cinsiyet akışkanlığı olarak tanımlanan, kendini herhangi bir cinsiyete ait görmeyen öğrencilerin de kendilerine uygun konaklama imkanı bulmasına katkı sağlamaktadır (Boston University, 2015).

Burada Coed Housing yani Cinsiyetten Bağımsız Konut tanımını biraz daha açmak gerekmektedir. Tanım bütün öğrencilerin aynı odaları paylaştığı anlamına gelebileceği gibi aynı zamanda yalnızca aynı binayı, aynı binanın değişik farklı katlarını ve/veya ortak kullanım alanlarını ve hatta bazılarında aynı banyoyu kullandığı binalar anlamına da gelebilir. Birleşik Devletlerindeki bir çok yurt tek cinsiyetli olsa da %90'ının en azından bir adet ortak kullanım alanı bulunan yurdu bulunmaktadır (Boston University, 2015).

Cinsiyetten bağımsız üniversite yaşam alanlarının çeşitleri her üniversitede farklıdır. Bu şekilde yaşam alanı sunmaya başlayan her üniversite bunu kendi politikaları ve kuralları çerçevesinde belirler. “Sayısal olarak günümüzde Brown Üniversitesi, Standford Üniversitesi, Pensilvanya Üniversitesi, Oberlin Koleji, Clark Üniversitesi ve California Teknoloji Üniversitesinin arasında bulunduğu 150'den fazla üniversitede öğrenciler istedikleri her hangi biriyle cinsiyet ve cinsel yönelim gözetmeksizin aynı odayı paylaşabilmektedir” (Tomer, 2019).

Bazı farklı durumlar dışında Cinsiyetten bağımsız konaklama çeşitlerini beş ayrı kategoride sunmak mümkündür (Krum, Tiana ve Davis 2013).

a. Aynı oda farklı cinsiyet:

Bazı Amerikan üniversiteleri öğrencilerin herhangi bir cinsiyetten bir veya daha fazla oda arkadaşı ile aynı yaşam alanını paylaşmasına imkan tanıyan bir politika benimsemişlerdir. Bu yaşam planlamasında banyoya erişim de dahil olmak üzere bireyler bütün yaşam alanlarını ortak kullanmaktadırlar. Örneğin Oregon Üniversitesi bir topluluk banyosu sağlarken, tek cinsiyetli oda kanadında tek cinsiyetli banyo sunmaktadır.

b. Apartman sitili

Bu tip konaklama türünde öğrencilerin bir apartman dairesi içerisinde kendilerine ait bir odası bulunmaktadır. Öğrenciler mutfak, oturma odası gibi kullanım alanlarını paylaşırken ev içerisindeki banyo ve kişi sayısına göre kendi aralarında paylaşım yapmaları beklenir. Bu türe benzer yerleşim sunan üniversitelerden biri Washington eyaletindeki Evergreen Eyalet Üniversitesi'dir.

c. Cinsel kimliğe göre atama

Cinsel kimliğin baz alınması, yasal olan cinsiyetlerden bağımsız olarak uygulanan yurt sistemidir; bu tip sistemde öğrenciler konut başvurularında kendileri ve kalmak istedikleri ev ve veya oda arkadaşı ile ilgili bazı bilgilere cevap vererek seçim yapma hakkına sahip olmaktadır.

d. Eşit Olarak Ayrılmış Gruplar

Bu tip evlerde, ortak kullanım alanları erkek ve kadın öğrenciler tarafından paylaşılırken, odalar yalnızca iki kadın veya iki erkek öğrenciye verilmektedir.

e. Tek Kişilik Odalar

Cinsiyet gözetmeyen ikamet tiplerine dahil edebilecek bir türde özellikle transseksüel ve cinsiyet olarak kendini ana akım tanımlara uygun görmeyen öğrencilerin güvenlik ve rahatını öncelik olarak belirleyen tek kişilik odalardır. Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde en popüler olan yöntemlerden biri olan bu sistem genellikle diğer sistemlerden biri denendikten sonra göz önünde bulundurulmaktadır.

Bu tartışmalar ortak alan kullanımını arttırırken sosyal hayatta toplum içinde beraber yaşam alanları sağlayarak öğrencilerin gerçek hayatta karşılaşacakları yaşam alanlarının bir farklı deneyimini sunmaktadır. Bununla birlikte Yale News'a göre öğrencilere cinsiyete bakmaksızın ortak yaşam alanı sağlamak hem queer öğrencilere

imkan sağlarken aynı zamanda cinsel saldırıyı önlemede de önemli bir faktör görevi görmektedir (Yale, 2019). Bu mekan kullanımı alternatifini ile birlikte, farklı cinsiyetlerden öğrenciler cinsel ilişkilerden bağımsız olarak aralarında iletişim kuracaklardır. Öğrencilerin empati ve farkındalık teşviki ile tek cinsiyetli arkadaşlık çevreleri dışında başka ilişkiler kurma fırsatına sahip olmaları, ayrımcılığa maruz kalınması sorununa da çözüm üretebilecektir.

Bugün dünyanın her yerinde LGBTQI+ bireyler homofobi ve transfobi sebebi ile üniversitelerde yaşadıkları olumsuz deneyimlerden dolayı, eğitim süreçlerini aksatmakta ve hatta sonlandırmaktadır. Diploma alma yolunda eğitim dışında bu dış etkenler ile belirli mücadeleyi paylaşan bu öğrenci grupları Amerika Birleşik Devletlerinde seneler içinde bir çok çalışmanın konusu olmuş ve bunun sonucunda da çeşitli üniversitelerde birçok farklı eylem planı ve uygulama getirilmesine sebebiyet vermişlerdir. Bir çok üniversite lezbiyen, gay, biseksüel, trans ve queer bireyleri dahil edici bir çok yeni politikalar ekliyor olsa da üniversite yaşamı içerisinde cinsel şiddet ve saldırı ve nefret söylemleri sık sık kendini göstermektedir. Ulusal Trans Bireylere Karşı Ayrımcılık Araştırması raporu için yapılan bir araştırmaya göre katılımcılar eğitim süreçlerinde aşırı derecede taciz ve zorbalığa maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Grant, vd, 2012).

Yine aynı raporda özellikle yüksek öğrenim incelendiğinde, kolej, yüksek lisans, meslek okulu veya teknik okuluna giden LGBTQI+ birey katılımcılar; öğrenciler, öğretmenler ve personel tarafından yüksek oranda istismara uğradıklarını bildirmiş, yüzde otuz beşi taciz ve zorbalığa, yüzde beşi fiziksel, yüzde üçü cinsel saldırıya uğradıklarını ve yüzde ikisi cinsel kimlikleri sebebi ile okuldan uzaklaştırıldıklarını bildirmiştir (Grant, vd, 2012).

1.2. CİNSEL TACİZ VE SALDIRIYA KARŞI ALINAN ÖNLEMLER

Cinsel taciz ve saldırı eylemleri bütün bireylere karşı olsa da, üniversitelerde kadınlar ve LGBTQI+ bireyleri sayılara bakıldığında orantısız bir şekilde bu tarz saldırgan hareketlere maruz kalmaktadırlar ve kampüs içerisinde güvenlikleri, eğitime erişimleri ve kampüs yaşamı içerisinde var olmaları olumsuz şekilde etkilenmektedir.

Eğitim evrensel bir haktır, insan hakları bildirisinin 26. Maddesine göre her insanın eğitim alma hakkı vardır (United Nations General Assembly, 1948). Üniversitelerdeki tüm öğrencilerin, ğretim üyelerinin ve personelin, kampüsteki çalışmalarından ve deneyimlerinden pozitif bir şekilde faydalanabilecekleri bir ortam talep etmeleri ise en doğal haklarıdır. Yine İnsan hakları bildirisine göre yüksek öğrenim düzeyindeki eğitime erişim bireylere eşit derecede ve erişilebilir olmalıdır. Bu nedenle niversite topluluğunun hiçbir üyesinin cinsiyet, yaş, ırk, renk, ulusal veya etnik köken ve engel durumu sebebi ile ayrımcılığa ve tacize maruz kalmaması yasalarla ve niversite politikaları ile koruma altına alınmalıdır. Bunun yanı sıra cinsel taciz, cinsel saldırı, flört şiddeti, ısrarlı takip gibi diğer cinsel şiddet türlerinin hiçbirine müsamaha gösterilmemeli ve önlem alınmalıdır. Türkiye’de bu bağlamda eğitim ve öğrenim hakkını koruyan 42. Maddeye göre hiçbir birey eğitim, öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz (Eğitim hakkı, 2008). Eşitlik ve liyakat temelli yüksek öğrenim erişimi bireyler için önemlidir.

Günümüzde Birleşik Devletler niversitelerinin genel olarak cinsel taciz ve saldırıya karşı yayınladıkları politika belgeleri ve bununla ilgili eylem süreçleri ile ilgili bilgilendirmeleri bulunmaktadır.

Bu politika belgelerinin ortaya çıkmasında ve oluşmasında en büyük rolü oynayan ise 1972 yılında çıkarılan eğitim değişiklikleri çerçevesinde IX numaralı yasadır. Bu yasa, federal olarak finanse edilen eğitim kurumlarının öğrencilere veya çalışanlara karşı cinsiyete dayalı ayrımcılık yapmasını yasaklar (History). Ek 12’de sunulan yasanın açılımlı şöyledir: “Amerika Birleşik Devletleri’nde hiç kimse, cinsiyet temeline dayalı olarak Federal finansal destek alan herhangi bir eğitim programı veya etkinliğinin kapsamında hiçbir şekilde ayrımcılığa maruz bırakılamaz ve faydalarından mahrum edilemez” (Title IX, 2019).

Yasanın fikir sahibi olarak tanınan Bernice Sandler, Maryland niversitesi’nde çalıştığı dönemde kadın olması sebebiyle birçok haktan mahrum bırakılmış ve 1969 senesinde harekete geçerek yasanın çıkışının arkasındaki itici güç görevini üstlenmiştir. Sandler, kampüsteki kadınlara yönelik cinsel ve akran tacizi üzerine kapsamlı şekilde araştırmalar yaparak ve makaleler yazarak Amerikan literatürüne ‘ete tecavz’ ve ‘soğuk kampüs iklimi’ terimlerini kazandırmıştır (Seelye, 2019). Yasada eğitimde cinsiyet ayrımcılığına karşı bu başlıktan önce hiç

bir madde yokken Sandler 250'den farklı kuruma karşı yürüttüğü araştırmalar sonucunda kabineyi ikna etmiştir. Sandler'a göre yasaların kabulü ile birlikte kadın ve erkeklere farklı muamele uygulayan resmi politika ve uygulamalar üniversite tüzüklerinden kaldırılmıştır. Başlık XI altında kolej ve üniversitelerde kadınlar için ayrı uygulamalar ve kabul kriterleri olması yasaklanmış ve bütün programlara erişimi en azından yasal olarak sağlanmışdır (Title IX, 2019).

Günümüze gelindiğinde Eğitim Bakanlığı Sivil Haklar Bürosu (Civil Rights Data Collection, 2009) Başlık IX altında çalışmalarını sürdürmektedir. Bakanlığın yayınladığı bir raporda üniversitedeki her beş kadından birinin, cinsel tacize uğramış veya bir teşebbüsün mağduru olduğu ve 2009 yılında üniversite kampüslerinde yaklaşık 3.300 zorla seks suçu işlendiğini bildirmiştir.

Okullarda buna karşı olarak cinsel taciz veya cinsel şiddete maruz kalınması durumunda okula durum ile ilgili bir şikayette bulunulup okuldan bu konu ile ilgili adımlar atması beklenir. Bu adımlardan bazıları ders programının değiştirilmesi, failin mağdur ile iletişim kurmasının yasaklanması veya faile karşı disiplin aksiyonu alınması olabilir. Bunun yanında okulun yetersiz kaldığı durumlarda IX başlığını uygulamakla yükümlü olan federal hükümetin bir kurumu olan ABD Eğitim Bakanlığı Sivil Haklar Dairesine de (OCR) şikayette bulunulabilir.

1.2.1 Panik Butonu ve Acil Durum Mavi Işık Direkleri

Uzmanlara göre bütün bu uygulamaların yanında özellikle okuldaki ilk aylarında öğrenciler cinsel tacize uğramada daha yüksek bir tehdit altındadırlar. Bu tarz tehdit kendini gösterdiğinde ortak kullanım alanlarında arkadaşlarını, ailelerini ve hatta polisi arayamayacak durumda olduklarında ne yapabilecekleri ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında floresan ve mavi renkli kutular ve direkler üzerlerindeki ACİL DURUM yazısı hemen her üniversitenin bir parçası haline gelmiştir. Bu program 1989 yılında Chicago Üniversitesi başta olmak üzere birçok diğer üniversitenin katılımıyla hayata geçmiştir (Jackson, 2019). Bu program daha sonra Lehigh üniversitesinde 1991 yılında tecavüze uğrayıp öldürülen 19 yaşındaki üniversite öğrencisi Jeanne Clery'nin onuruna çıkarılan Clery yasası ile hızlanmışdır (Clery Act). Günümüze gelindiğinde bazı üniversiteler bu direklerin

gelişen teknoloji ile işlevsiz hale geldiğini bildirmektedir. Georgia Üniversitesi 2004 yılında kampüsünden direkleri kaldırmış ve öğrencilerin mavi direkleri acil durum için kullanmadığını bildirmiştir (Jackson, 2019). Boulder'daki Colorado Üniversitesi, 2015 yılında acil durum telefonlarını iptal ederek bunun yerine ücretsiz olarak geliştirilen LifeLine uygulaması ile cep telefonlarını acil durum direkleri ile değiştirmiştir ('Put a LifeLine in Your Hands', 2018).

Kampüs ortak kullanım alanlarını güvenli hale getirebilecek bir diğer unsur ise doğal gözetimi sağlayacak alanlardır, bu sayede saldırganların diğer insanların kendilerini görecekları şekilde saldırıda bulunmaktan çekinecekleri düşünülmektedir. S girişli tuvaletlerde saklanacak ve diğer insanların gözlerinden uzak bir hale gelecek ortamların engellendiği ve öğrencilerin kendilerini daha rahat hissetmelerini sağladıkları görülmüştür. Tuvaletler için başka bir seçenek ise, sağlam bir kapı yerine sesin geçmesini sağlayan havalandırmalı kapılar koymaktır (Dorn, ve diğerleri., 2014).

Kampüs alanlarında son senelerde ortak kullanım alanlarında kendini güvende hissetmeyen her grup için 'güvenli alanlar' oluşturulmaktadır. Merriam-Webster sözlüğündeki bir tanıma göre 'güvenli alan': Önyargı, çatışma, eleştiri veya potansiyel olarak tehdit edici eylemlerden, fikirlerden veya konuşmalardan arındırılmış bir yer olarak tanımlanmıştır (Safe Space). Bu güvenli alanların özellikle kadınlar, cinsel saldırı mağdurları, farklı ten renginden insanlar, transseksüel öğrenciler için kullanışlı olduğu öne sürülmektedir.

Son olarak uygulamalar arasında çok popüler olan 'Yeşil Nokta Şiddeti Önleme Stratejisi' (Green Dot) bulunmaktadır. Program asıl olarak kolej ve üniversite ortamında flört şiddeti, cinsel şiddeti ve ısrarlı takip durumlarını önlemek için tasarlanmıştır. Stratejiye göre güç temelli kişisel şiddet vakalarını (PBPV) önlemeye yardımcı olmak üzere görüşme yapan, müdahalede bulunan öğrencileri, öğretim üyelerini ve personeli eğiten ulusal bir programdır. PBPV, bir bireyin zarar verme amacı ile diğerinin üzerinde güç, kontrol veya korkutma iddia ettiği bir şiddet şeklidir (Green Dot Prevention, 2019).

Bireylerin her biri kendi üzerine düşen küçük kısmı yapar ve bireysel sorumluluk üstlenirse, bu toplu etki sayesinde şiddete karşı toleranssız olan güvenli bir kampüs kültürü oluşacağına inanılmaktadır. 2010-2013 yılları arasında yapılan

bir araştırmada bu uygulamayı benimseyen üç ve benimsemeyen iki üniversite karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda uygulamaya uyan üniversitelerde şiddet oranlarında düşüş gözlemlenmiştir (Green Dot).

1.3. WEB TABANLI GENİŞ DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Birleşik Devletlerde birçok gönüllü kuruluş üniversiteleri ve kolejleri tüm bireyler için daha güvenli ve iyi bir hale getirebilmek için çalışmaktadır. Bu nedenle web tabanlı, The Best Colleges for LGBTQI+ Students, Campus Pride, College Consensus gibi birçok değerlendirme sitesi bulunmaktadır. ('The Best Colleges for LGBTQI+ Students in 2019', 2019; Campus Pride Index, 2019; Sealey-Morris, 2019).

Bu değerlendirme sistemlerinin hepsi Kampüs Gurur Endeksi veri tabanını kullanmaktadır. Bu endeks ise üniversitelerde daha güvenli bir LGBTQI+ dostu öğrenme ortamı yaratmaya çalışan öğrenci liderleri ve kampüs grupları için ulusal kar amacı gütmeyen bir kuruluş olan 'Campus Pride'a aittir.

2001'den beri çalışılan ve 2007 yılından itibaren aktif hale gelmiş olan LGBTQI+ ve dostu Kampüs Gurur Endeksi, bireylere LGBTQI+ dostu politikaları, programları ve uygulamaları değerlendirmede kampüsleri destekleyecek araç ve kaynaklara olan talebin sürekli olarak artış içerisinde olmasına yanıt olarak çalışmaktadır. Türünün tek örneği olan bu endeks, LGBTQI+ kampüs ortamlarını daha yaşanabilir hale getirmenin yollarını arayan kampüsler için Birleşik Devletler bünyesinde ulusal bir değerlendirme aracı olarak kullanılmaktadır (Campus Pride Index, 2019).

Elli farklı kalemden oluşan bir puan kartı kullanan endeks, okulları her birinin LGBTQI+ öğrencileri ve çalışanları için oluşturduğu ortamın olumlu olup olmadığını değerlendirmektedir ('The Best Colleges for LGBTQI+ Students in 2019', 2019). Bu sistem ile 300 üzerinde okulun listelenip değerlendirilmesinde bu elli puanlık kart kullanılarak bir ile beş yıldız arasında bir değerlendirme yapılmaktadır.

Ulusal bağlamda birçok çalışma olmasına rağmen ülkede ayrımcılık hala endemiktir. College Consensus'a göre evsiz gençlerin % 40'ı kendini LGBTQI+ olarak tanımlarken; yetişkinlerde işsizlik oranının % 13'ü LGBTQI+ çalışanlar ve % 16'sını trans çalışanlar oluşturmaktadır (Sealey-Morris, 2019). Bu bağlamda

üniversitelerin hali hazırda muhasım olan bir iş gücüne karşı öğrencilerini hazırlaması çok önemlidir.

Campus Pride'in sitesinde belirttiği üzere beş adet ana hedefi vardır, bunlar;

1. Politika, programlar ve uygulamalar söz konusu olduğunda LGBTQI+ içeren bir ölçüt standardı oluşturmak.
2. LGBTQI+ ve dostlarına kampüs içerisindeki yaşam kalitesini arttırabilmek adına sürekli ve etkili bir ölçüm aracı sunmak.
3. LGBTQI+ dostu kampüslerde öğrenci adayları ve ailelerinin kampüsü online olarak araştırabilmesi için çevrimiçi bir ağ sağlamak.
4. LGBTQI+ öğrencileri, öğretim görevlileri ve personel için işe alım ve işte tutma çabalarında kampüsleri desteklemek.
5. Daha fazla geliştirilebilmesi için LGBTQI+'nin ulusal olarak savunulması ve pozitif çabaları vurgulayarak ilerlenmesi (Campus Pride Index, 2019).

Bir okulun LGBTQI+ dostu olduğunu tanımlayabilmek için bir çok gösterge vardır. Bunların başında okulda kabul edilmiş bir LGBTQI+ kuruluşu olup olmadığı ve kampüs içerisinde güçlü bir gurur ağının varlığı gösterilebilir.

LGBTQI+ öğrencileri için akademik ve sosyal başarı temel olarak cinsiyet ve cinsel yönelim açısından azınlıkta olan bireyleri kucaklayan sağlıklı ve olumlu bir kampüs ortamına dayanmaktadır (Patridge ve diğerleri, 2013).

'Pride Index'in çalışması ile yapılan web tabanlı sıralamaya katılım üniversitelerin gönüllü olarak katılım esası ile oluşturulmaktadır. Listede yer almak isteyen kampüsün temsilcisi web tabanlı anket için bir hesap oluşturmalıdır ('Campus Pride Index', 2019). Bu birey LGBTQI+ konularında kampüsü profesyonel bir şekilde temsil edebilmeli ve çalışmanın ön gördüğü sekiz kritere göre 50 üzeri değerlendirme sorusuna cevap vermelidir.

Değerlendirmenin yapılmasını sağlayan kriterler ise; LGBTQI+ politika içeriği, LGBTQI+ Destek ve Kurumsal Taahhüt, LGBTQI+ Akademik Yaşam, LGBTQI+ Öğrenci Hayatı, LGBTQI+ Konut, LGBTQI+ Kampüs Güvenliği, LGBTQI+ Danışmanlık ve Sağlık, LGBTQI+ İşe Alma ve İş Sürdürme Çabaları olarak sekize adettir ('Campus Pride Index', 2019).

Endekse göre Amerika Birleşik Devletlerinde bu araştırmanın yapıldığı dönemde 300'ün üzerinde üniversite değerlendirilmiş ve beş yıldız puanlama sistemine göre sıralamadaki ilk yirmi üniversite aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Amerika Birleşik Devletleri İçin Ulusal LGBTQI+ Dostu Kolej Ve Üniversiteler Endeksi Listesine Giren İlk Yirmi Üniversite Ve Buldukları Bölge

Sıralama	Okul İsmi	Bulunduğu Şehir/ Eyalet
1.	Rutgers, New Jersey Eyalet Üniversitesi	New Brunswick, NJ
2.	Maryland Üniversitesi	College Park, MD
3.	Ithaca Koleji	Ithaca, NY
4.	Washington Üniversitesi	Seattle, WA
5.	Tufts Üniversitesi	Medford, MA
6.	Oregon Üniversitesi	Eugene, OR
7.	Portland Eyalet Üniversitesi	Portland, OR
8.	Colorado Üniversitesi	Boulder, CO
9.	Massachusetts Üniversitesi	Amherst, MA
10.	Indiana Üniversitesi	Bloomington, IN
11.	Wisconsin Üniversitesi	Eau Claire, WI
12.	Texas Üniversitesi	Richardson, TX
13.	Wisconsin Üniversitesi	Milwaukee, WI
14.	Guilford Koleji	Greensboro, NC
15.	Washington Eyalet Üniversitesi	Pullman, WA
16.	Montclair Eyalet Üniversitesi	Montclair, NJ
17.	Lehigh Üniversitesi	Bethlehem, PA
18.	Güney Oregon Üniversitesi	Ashland, OR
19.	Ohio Eyalet Üniversitesi	Columbus, OH
20.	San Diego Eyalet Üniversitesi	San Diego, CA

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE ÜNİVERSİTELERİNDEKİ UYGULAMALAR

Türkiye’de ilk üniversite 1846 yılında İstanbul’da kurulan Darül Fünun’dur. Bu kurum daha sonra 1933 yılında İstanbul Üniversitesi olarak yeniden açılmıştır. İlk vakıf üniversitesi olan Bilkent Üniversitesi ise 1984 yılında Ankara’da kurulmuştur. Türkiye’de 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa göre en az 2 yıl ve/veya daha fazla eğitim süresi olan kurumların hepsi yükseköğretim olarak kabul edilmektedir. Yüksek öğretim kurumları, vakıf ve devlet üniversiteleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Devlet üniversiteleri finansmanlarını öğrenci katkı payı dışında tamamen kamusal kaynaklardan sağlar; vakıf üniversiteleri ise prensip olarak ücretli kurumlardır. Bu iki sistemdeki üniversiteler kendi akreditasyonlarını kendileri belirlemektedirler; yalnızca yabancı dil, inkılap tarihi, Türkçe gibi alınması zorunlu olan bazı dersler açısından yüksek öğretim kurumu mevzuatına tabidir (Eurydice, 2019). Türkiye yüksek öğrenim birimleri meslek yüksekokulları, ön lisans, lisans, lisans üstü ve doktora olarak belirtilebilir.

Türkiye üniversitelerinin giriş prosedürlerini Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) yürütmektedir. Öncelikle 12 yıllık bir ilk ve orta öğretim sürecini tamamlayan öğrenciler merkezi bir sınav sonucunda aldıkları puan ile barajı aşmaları ön koşul olarak kabul edilmekte daha sonra orta öğretim başarı puanı ve varsa özel yetenek sınavları gözetilerek istedikleri bölümlere ve üniversitelere tercih yapmaktadırlar (Yeni Üniversiteye Giriş Sistemi, 2019).

Üniversiteler, toplumsal düzenin tartışılabildiği ve bilim ve araştırma ışığında bireyleri sorgulamaya ve gerektiğinde genel geçere itiraz etmeye teşvik eden yerlerdir. Türkiye’de 2011 yılında İstanbul Sözleşmesi’nin kabul edilmesi ve imzalanması, cinsiyet eşitliğine giden yolda ayrımcılığa karşı önlem alınması ve konu üzerine araştırmalar yapılması açısından önemli bir dönüm noktasıdır (Şenol, Cantek, 2018). Bu sözleşmenin ışığında üniversitelerde bireylere yönelik ayrımcılık olaylarını önlemek için araştırmalar yaygınlaşmıştır. Özellikle Cinsel Taciz ve Şiddete Karşı Destek Birimlerinin Ankara Üniversitesi’nin öncülüğünde projelendirilmesi ve hayata geçirilmesi önemli bir dönüm noktasıdır. Bu birimlerin

öncelikli amacı toplumsal cinsiyet eşitliğine ve özgürlüğüne ilişkin anlayış değişikliği yaratmaktır (Uygur, 2018).

Türk Anayasası da cinsel taciz ve saldırıyı 102, 103, 104 ve 105 numaralı yasalarda açıkça belirtmektedir. Cinsel taciz, Türk ceza kanununun 102. Maddesine göre cinsel arzuları tatmin amacıyla bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilerek bedenine fiziksel temasta bulunulması ile oluşan durumdur; cinsel taciz suçu ise failin fiziki temasta bulunmadan gerçekleştirdiği söz ve davranışlar olarak tanımlanmıştır (TCK md.102). Cinsel saldırı suçunun işlenmesi durumunda ise on iki yıldan az olmamak şartıyla hapis cezası hükmü vardır (Doğan, 2019). 2005'te kanunlaşmış bu maddeler üzerinde ise sürekli çalışmalar ve kapsamı üzerine tartışmalar sürmektedir (TBMM). Bu maddeler üniversite içerisindeki vakaları önleme ve cinsel taciz ve saldırıya karşı oluşturulan birimlerin izleyeceği yolu belirlemede kanuni dayanak olarak önemli bir oynamaktadır. 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılan İstanbul Sözleşmesi ise toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesi ile şiddet olaylarını çok detaylı bir şekilde ele alması ve aynı zamanda kabul eden devletleri denetleyici bir mekanizma sahibi olması ile bağlayıcılığa sahip önemli bir anlaşmadır (Kuyucu, 2017).

Dünyada Kadın Araştırmaları bölümlerinin akademiye girişi genel olarak 1995 Pekin Deklarasyonu ile başlamıştır. Türkiye'de de İstanbul Üniversitesi 1993 yılında, ODTÜ 1994, Ankara Üniversitesi 1995 ve Ege Üniversitesi 2000 yıllarında Sosyal Bilimler Enstitüsü altında Kadın Araştırmaları Ana Bilim Dallarını kurmuştur. 2000 yılı itibari ile hız kazanan araştırma ve gelişmeler (Savaş, Ertan, Yol, 2018) ile birlikte 2019 yılına bakıldığında 19 üniversitenin Kadın Çalışmaları Yüksek Lisans programı sunduğu görülmektedir. Kadın çalışmaları alanı gerekli olduğu kadar çalışması zorlu bir alandır; teorik bağlamda disiplinler arası veya birden fazla disiplin içerisinde olması sebebiyle çalışmanın güçleştiği bir hal almaktadır. Bununla kalmayarak günlük yaşamda görülen cinsiyetçi yaklaşımlar benzer şekillerde akademik yaşam içerisinde de kendini göstermektedir üstelik kendini eşitlikçi olarak tanımlayan kimselerin pratikte izlenen cinsiyetçi söylemleri ve ataerkil tavırları da sık rastlanan bir durumdur (Belkis ve Siyez, 2018).

Türkiye'deki Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2: Türkiye Üniversiteleri Kadın Çalışmaları Tezli ve/ veya Tezsiz Yüksek Lisans Programları ve Kuruluş Yılları

Üniversite	Bölüm	Kuruluş Yılı
İstanbul Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans	1993
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Tezli ve Tezsiz Yüksek Lisans	1994
Ankara Üniversitesi	Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans, Doktora, Birleşik Doktora	1996
Ege Üniversitesi	Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans	1999
Akdeniz Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans/ Doktora	2010
Mersin Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans	2010
Hacettepe Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans	2012
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Doktora Programı	2012
Dokuz Eylül Üniversitesi	Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans	2013
Mersin Üniversitesi	Tezsiz Uzaktan Eğitim	2013
Celal Bayar Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans	2014
Mersin Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Doktora Programı	2014
Gaziantep Üniversitesi	Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans	2014
Adnan Menderes Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans	2015
Trakya Üniversitesi	Tezli Yüksek ve Tezsiz 2. Öğretim programı	2018
Sabancı Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Doktora Programı	2018
Kocaeli Üniversitesi	Tezli Yüksek Lisans	tarihe erişilemedi

Türkiye’de OECD verilerine bakıldığında kadınların iş gücüne katılım oranları %36 erkeklerin ise %78’dir, işsizlik oranları ise kadınlar %14 erkekler ise %10 olarak bildirilmiştir (OECD, 2018). Bunun yanında TÜİK iş gücü istatistikleri gözlemlendiğinde eğitilmiş kadınların iş gücüne katılım oranı %70’leri bulmaktadır

(İstatistiklerle Kadın, 2016). Bu verilerin ışığında yalnızca eşitlikçi bir tutum için değil aynı zamanda ülke ekonomik düzeyi bağlamında da kadınların yüksek öğrenime iştirak etmeleri önemli bir konudur, yüksek öğrenim kurumlarını da bu bireyler için güvenli ve cinsiyetçilikten arındırılmış bir hale getirmek temel katılımın artmasını sağlayacak en önemli maddedir. Kadın Dostu olarak adlandırılan bu kampüs ortamlarının oluşturulması bireylerin eğitim ve çalışma hakkını korumak açısından zorunlu bir gerekliliktir (Songur, 2016).

Doğan ve Yuret'in yaptığı bir araştırmaya göre Türkiye Üniversiteleri giriş sınavına kadınlar erkekler kadar katılım sağlamakta ve bir çok alanda geçmektedirler (Doğan, Yuret 2010). Bu sayılar mezuniyet istatistiklerine yansımaya başlamıştır. Türkiye'de YÖK'ün yayınladığı 2017-2018 istatistiklerine göre yüksek öğrenim mezunu kadınların ve erkeklerin sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir;

Tablo 3: 2017-2018 YÖK Mezun Sayıları Özet Tablosu

	Kadın Mezun	Erkek Mezun
Ön Lisans	168126	148339
Lisans	215586	215586
Yüksek Lisans	29279	37788
Doktora	3435	3897
Toplam	440249	405610

Tablo 4: 2018-2019 YÖK Öğretim Elemanları Sayıları Özet Tablosu

	Kadın	Erkek
Profesör	8356	18097
Doçent	6102	9349
Doktora Öğretim Üyesi	17112	22352
Öğretim Görevlisi	18291	18170
Araştırma Görevlisi	24530	23866
Toplam	74391	91834

Tablo 3 ve Tablo 4 incelendiğinde Türkiye genelinde üniversitelerde katılım ve mezuniyet oranlarının kadınların lehine gelişme gösterdiği görülmektedir.

Toplumsal Cinsiyet eşitliği değerlendirilirken günümüzde bir çok çalışmada sayısal değerlerin ana değer olarak alındığı gözlemlenmektedir (Dursun, 2013). Sayısal değerler gelişim ve katılım açısından pozitif yönde olsa da kurumsal yapıdaki alışlagelmiş normal ve geleneksel kabul edilen cinsiyetçi uygulamaların varlığının bittiği anlamına gelmemektedir (Poyraz, 2013; Öztürk, 2017). Türkiye’de kadınların akademik alanlarda daha rahat yer bulduğu ve bilimsel bu iş gücüne daha kolay erişebildiği inancı ve istatistiklerin değerlendirilmesinin aksine katılımın artması ile birlikte; kadınların ve diğer azınlıkta olan bireylerin iş hayatında belirli bir kademedenden daha yükseğe çıkamamasını temsil eden ‘cam tavan’ etkisinin de arttığı gözlemlenmektedir (Özdemir, Tanyıldız, 2011).

Dünyada 144 ülkeyi toplumsal cinsiyet eşitliği açısından ilerleyişlerine göre değerlendiren ‘Küresel Toplumsal Cinsiyet Açığı Raporu’ 2018 senesinde değerlendirmesini; ekonomik katılım ve fırsat eşitliği, eğitimsel kazanım, sağlık ve hayatta kalma ve politik güçlendirme açısından yapmıştır. Türkiye bu sıralamada Dünya ortalamasının altında kalarak 130. sırada yer almaktadır (WEF, 2018). Bu durum Türkiye nezdinde dikkat çekici bir geriliktir. Geleneksel düşüncenin değişimini sağlayabilecek önemli bir yer olan yüksek eğitim kurumlarındaki öğrencilerin deneyimini iyileştirmek, değiştirmek için öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi çok önemlidir ve bu konuda çalışmaların gerekliliğini ortaya koymaktadır (Öngen, Aytaç, 2013).

2.1. ÜNİVERSİTE KADIN ARAŞTIRMA MERKEZLERİ ÇERÇEVESİNDEKİ ÇALIŞMALAR.

Toplumsal cinsiyet araştırmaları ve eşitlik arayışının yükselişi, Türkiye üniversitelerinde de yerini bulmuş ve akademi hem bu alanda bilginin üretildiği hem de eşitliksizlik ve cinsiyet ayrımcılığının sonuçlarına karşı mücadele edilebilecek bir yer olmuştur. Bu bilgi üretme ve bilgiyi yayma amacı ile üniversitelerde ana bilim dalları yanında araştırma ve uygulamaya yönelik faaliyette bulunması amacı ile kadın araştırma merkezleri kurulmuştur. Türkiye’de kadın araştırma merkezleri 1995 senesinde yapılan Pekin Konferansı akabinde, YÖK’ün 1996 senesinde yayımladığı tavsiye kararı ile kurulmaya başlamıştır (Belkıs, Siyez, 2018).

Türkiye’de 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Merkezi, ardından 1993 senesinde Ankara Üniversitesi kadın araştırmaları merkezi kurulmuş, böylece üniversite içinde akademik yapılanmada kadın araştırma merkezleri de yerini almıştır. İlerleyen süreçte kadın araştırma merkezlerinin sayılarında yükselme kaydedilmiş ve 2018 yılına gelindiğinde 85 üniversitede kadın araştırmaları uygulama merkezleri açıldığı görülmüştür (Savaş, Ertan, Yol, 2018). Bu merkezler üniversite bünyesinde araştırma ve uygulama merkezi olarak faaliyet göstermektedir.

Kadın araştırma merkezleri işlev bakımından toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı yaratma, üniversite ortamında eşitsizliği giderme üzerine panel, seminer, konferans, atölye çalışması gibi ulusal ve uluslararası platformda etkinlikler organize etmektedirler. Kadın çalışmaları alanındaki bilginin açığa çıkarılması ve alanın yaygınlaştırılması için araştırmalar ve yayınlar hazırlanması, üniversitelerin lisans ve lisans üstü programı olarak kadın çalışmaları bölümlerinin artması ve konu üzerine nitelikli akademisyenler yetiştirilmesine katkı sağlamak merkezlerin amaçları olarak gösterilmiştir (Balcı, 2016). Örnek olarak Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın Araştırmaları Uygulama Merkezi’nin (DEKAUM) amacı “Türkiye’de insan hakları ve kadın sorunlarına ilişkin düşünsel açılıma katkı vermek için projeler üretecek kadroları yetiştirmeye yönelik gerekli etkinliklerde bulunmaktır”. Çalışmalar günden güne artıyor olsa da Türkiye’deki üniversitelerin ilgili birimlerinin yeterince aktif olmadığı gözlemlenmektedir (Göker ve Polatdemir, 2019). Ana bilim dallarının yeniliği, uzman mezunun azlığı dolayısı ile üniversite içerisindeki kadrolarda araştırma merkezine atanan personelin yeterince eğitilmiş ve donanımlı olmaması kaçınılmazdır. Merkezlerin ve yapılan çalışmaların sayısındaki artış ise umut vericidir. Bu çalışmaları destekleyen gelişmelerden en önemlisi 2015 yılında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı çağrısı ile yapılan çalıştay ve akabinde çıkartılan ek 11’de sunulmuş olan ‘Tutum Belgesi’ olarak sayılabilir (YÖK1, 2015). Türkiye’nin bir çok üniversitesinin katılımı ile gerçekleşen çalıştay ve ‘Tutum Belgesi’ üniversitelerin bireysel olarak yaptıkları araştırmaları bir araya getirmekle kalmamış aynı zamanda henüz toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine çalışmaya başlamamış üniversiteler içinde bir teşvik kaynağı olmuştur. Tutum Belgesinin ana hatlarına bakılacak olursa yüksek öğretim kurumları

-Toplumsal cinsiyet eşitliliğini kampüslerde yaygınlaştırmak için faaliyetler organize edeceklerini

-Seçmeli veya zorunlu ‘Toplumsal Cinsiyet Eşitliği’ dersinin müfredata ekleneceğini,

-Cinsel taciz ve saldırıya karşı kampüs içerisinde gerekli önlemleri alacaklarını ve olayın yaşanması durumunda işleyecek mekanizmaların işlevselliği ve ulaşılabilirliğini sağlayacaklarını,

-Çalışanlar, akademisyenler ve öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda eğitileceğine dair ve benzeri örneklere taahhüt vermişlerdir (YÖK1, 2015).

Çalışmalar güvenlik ve cinsiyet üzerinden saldırıyı önlemeye karşı çok önemli olup aşağıda bazı örnekler verilmiştir;

Bilgi Üniversitesi’nin Cinsel Taciz ve Saldırıyı Önleme Birimi 2015 yılında kurulmuş akabinde 2016 yılında Mor Çatı temsilcileri tarafından üniversite kurul üyeleri için bir eğitim düzenlenmiştir (Kalem, 2019). Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi ise 5 Ekim-14 Aralık 2019 tarihleri arasında toplumsal cinsiyet kavramını CEDAW, İstanbul Sözleşmesi gibi hukuki metinleri temel alarak özellikle cinsiyet bağlamı olmak üzere her türlü ayrımcılığa karşı bir farkındalık oluşturma eğitimi ‘Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Sertifika Programı’ düzenlemiştir (KASAUM, 2019). Türkiye’de toplumsal cinsiyet konusunda yayımlanan önemli bir kitap Koç Üniversitesinin 2008 yılında düzenlediği konferans sonrasında sunulan ve bir kısım sunulmayan çalışmanın toplandığı *Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları* kitabıdır. Bu çalışmanın önemi ilk kez disiplinler arası bir alan olan toplumsal cinsiyet çalışmalarının sosyoloji, ekonomi, hukuk ve daha bir çok alanda inceleyerek farkındalık ve çözüm önerisi sunmuş olmasıdır.

Aşağıda tabloda merkezler alfabetik sıraya göre sıralanmış ve kuruluş yılları belirtilmiştir.

Tablo 5: Kadın Araştırma Merkezi Bulunan Üniversitelerin Kuruluş Yıllarına Göre Listesi

ÜNİVERSİTE ADI	MERKEZ ADI	KURULUŞ YILI
İstanbul Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	1989
Marmara Üniversitesi	Kadın İşgücü İstihdamını Araştırma Merkezi	1992
Ankara Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	1993
Gazi Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	1996
Çukurova Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KADAUM)	1996
Ege Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (EKAM)	1996
Gaziantep Üniversitesi	Kadın sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (GÜKAMER)	1997
Çankaya Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	1998
Mersin Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (MERKAM)	1998
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi	1998
Doğu Akdeniz Üniversitesi	Kadın Araştırmaları ve Eğitimi Merkezi (KAEM)	1998
Atılım Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	1998
Kocaeli Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	2000
Hacettepe Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	2001
Süleyman Demirel Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	2005
Kafkas Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KSAUM)	2007
Akdeniz Üniversitesi	Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Araştırma ve Uygulama Merkezi (KATCAM)	2008
Erciyes Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi	2008

Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Kadın ve Toplum Uygulama ve Araştırma Merkezi	2008
Pamukkale Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (KASUAM)	2008
Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2009
Dokuz Eylül Üniversitesi	Kadın Hakları ve Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	2009
İzmir Ekonomi Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet Sorunları ve Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (EKOKAM)	2009
Kırıkkale Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2009
Sakarya Üniversitesi	Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2009
Trakya Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜKSAM)	2009
Ardahan Üniversitesi	Kadın ve Aile Çalışmaları Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2009
Bingöl Üniversitesi	KADIN VE AİLE SORUNLARI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ BÜKSAM	2010
Bitlis Eren Üniversitesi	Kadın ve Girişimcileri Destekleme Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi	2010
Dicle Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2010
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi(KSÜKAM)	2010
Koç Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KOÇ-KAM)	2010
Celal Bayar Üniversitesi	Kadın ve Aile Araştırma ve Uygulama Araştırma Merkezi	2010
Siirt Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2011
Yalova Üniversitesi	Kadın Ve Aile Araştırmaları Uygulama Ve Araştırma Merkezi (YÜKAM)	2011
Adnan Menderes Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2011

Namık Kemal Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (NAKSAM)	2012
Kadir Has Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma Merkezi	2012
Atatürk Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ATAKSAM)	2012
İstanbul Teknik Üniversitesi	Bilim, Mühendislik ve Teknolojide Kadın Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (BMT- KAUM)	2012
Düzce Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2013
Hitit Üniversitesi	Kadın ve Aile Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi HÜKAM	2013
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (İKÇÜKAM)	2013
Uludağ Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (UKAM)	2013
İstanbul Ticaret Üniversitesi	Kadın ve Aile Araştırma Uygulama ve Araştırma Merkezi	2013
Selçuk Üniversitesi	Kadın, Aile ve Toplum Hizmetleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği	2014
Üsküdar Üniversitesi	Çözüm Odaklı Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÜSÇÖZÜM)	2014
Bülent Ecevit Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2015
Gedik Üniversitesi	Kadın ve Aile Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2015
Kastamonu Üniversitesi	Toplum ve Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2015
Sinop Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2015
Erzurum Teknik Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (EKAUM)	2015
Ahi Evran Üniversitesi	Fatma Bacı Kadın Çalışmaları Uygulama ve	2016

Araştırma Merkezi

Beykent Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi ESKAM	2016
Fırat Üniversitesi	Fırat Üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi FÜKÇAM	2016
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi GOUKAM	2016
Harran Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HARÜKAM)	2016
Karabük Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
Kırklareli Üniversitesi	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
Mimar Sinan Üniversitesi	Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
Sabancı Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2016
Avrasya Üniversitesi	Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi	2016
Çağ Üniversitesi	Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi TOÇKAM	2017
Mardin Artuklu Üniversitesi	Küresel Toplumsal Cinsiyet Uygulama ve Araştırma Merkezi	2017
Giresun Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2018
Uşak Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2018
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2018
Bayburt Üniversitesi	Kadın ve Aile Sorunları Araştırma ve Uygulama	2018

	Merkezi	
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	Kadın Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2019
Munzur Üniversitesi	Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Uygulama ve Araştırma Merkezi	2019
Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi	Kadın, Aile ve Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi (KASPAM)	2019
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2005-2019
Mustafa Kemal Üniversitesi	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2010-2019
Anadolu Üniversitesi	Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi	2010-2019
Başkent Üniversitesi	Kadın- Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi (BÜKÇAM)	tarikh
İstanbul Kültür Üniversitesi	İKÜ-KAD (Kadın ve Sosyal Araştırmalar Birimi)	tarikh
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi	tarikh

2.2. ÜNİVERSİTELERDE CİNSEL TACİZ VE SALDIRIYA KARŞI MÜCADELE GRUBU ÇALIŞTAYLARI

Üniversitelerde cinsel taciz ve saldırıya karşı bireysel düzeyde mücadele sürdürülmüştür, vardır fakat bu çalışmalar 2012 yılındaki Ankara Üniversitesi'nin ev sahipliğinde yapılan ve on bir üniversitenin katılım sağladığı ilk çalışmaya kadar kolektif bir hal almamıştır. Bu ilk çalıştaydan sonra 13 çalıştay daha yapılmıştır. Bu çalıştayların en büyük kazanımlarından bir tanesi 7 Mayıs 2015 tarihinde yaklaşık 70 üniversitenin Kadın Sorunları ve Araştırma ve Uygulama Merkezi Başkanları, akademisyenler, STK'ların katılımı ile yapılan çalışmada ortaya çıkarılan 'Yüksek Öğretim Kurumları Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi'dir. Tutum belgesi Kadın Araştırma Merkezleri'nin (KAM) çalışmalarını hızlandırmakta bir dönüm

noktası olmuştur. Cinsel tacizin önlenmesi ve bu konuda farkındalık oluşması ve taciz vakalarında gerekli adımların atılması açısından tutum belgesi ve çalıştaylar yol gösterici olmuştur.

Yapılan çalıştaylar alınan kararlar ve raporları ise DEKAUM ve KASAUM sayfalarından alınarak yapılış sırasına göre aşağıda sıralanmış ayrıca ek 10'da özet olarak listelenmiştir. Çalıştaylar, ev sahibi üniversite tarafından çalıştay süresi boyunca planlanmakta, kaydedilmekte daha sonra rapor haline getirilmektedir. Bunlar ortalama 20-100 sayfalık belgeler olarak açık erişimdedir. Aşağıda, çalıştaylar sırasıyla temel kimlik bilgileri ile aktarılmıştır. Kimlik bilgileri ile, çalıştayın yapıldığı üniversite, hangi üniversite temsilcilerinin katıldığı, çalıştayın düzenlendiği tarih kast edilmektedir. Bu bilgilerin ardından çalıştayın genel çerçevesi ve sonuç raporunun ana hatları sunulmuştur:

1. ÇALIŞTAY RAPORU

Ankara Üniversitesi Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Destek Birimi tarafından 28 Mayıs 2012 tarihinde Ankara Üniversitesinde düzenlenmiştir. Bu çalışmaya Ankara Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Çankaya Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Kocaeli, Koç ve Mimar Sinan Üniversitelerinden öğretim görevlileri katılım sağlamışlardır (DEKAUM).

Çalıştayda gündem konusu üniversitelerde 'cinsel taciz ve saldırı' durumlarında yapılabilecekler ve yurtiçi ve yurt dışındaki üniversitelerdeki durum incelenmiştir. Çalıştayda çözüm önerilerinden önce bir durum tespiti yapılmış, eksikliklerden bahsedilmiştir.

Politika Belgeleri ile alakalı çözüm önerileri:

- Başlangıç olarak yalnızca akademisyen ve öğrencileri kapsayan politika belgeleri, üniversite personeli, taşeron personel ve hatta üniversite içerisindeki bireylerin tümünü kapsamaması gerektiği bildirilmiştir.
- Politika belgelerinde üniversitelerin Cinsel Taciz ve Saldırıya karşı duruşu net olarak belirtilmeli ve başlığı bu şekilde konulmalıdır.

- ‘İstanbul Sözleşmesi (Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi)’ dikkate alınarak, cinsel taciz ve saldırının, bir ayrımcılık sorunu olduğu ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilgili olduğu açıkça ortaya konmalıdır.
- Cinsel Taciz ve Saldırı tanımı açıkça ortaya konmalı ve üniversitelerin ilgili belgeleri hazırlanırken Türk Ceza Kanununu konu ile alakalı maddeleri dikkate alınarak ortak bir lisan geliştirmeyi mümkün kılabilmek için, metin bütünlüğü ve terim birliği sağlanmalıdır.
- Belgede, içeriğin ve iş bu belge sayesinde oluşturulacak mekanizmaların, ifade özgürlüğüne ters düşecek, toplumsal ahlakı dayatmayı ve rızaya dayalı birliktelikleri engellemek gibi amaçları olmadığı açıkça belirtilmeli ve ortaya konulmalıdır.
- Mağdurların veya tanık sıfatı taşıyanların hangi durumlarda ve hangi şartlarda kime ve nereye başvuracağı ve başvuru mercilerinin sınırları ve yükümlülükleri açık ve anlaşılabilir bir dilde yazılı olmalıdır.
- İstanbul sözleşmesi ile cinsel taciz ve şiddet olaylarında arabuluculuk kesin bir şekilde yasaklanmıştır. Politika belgelerinde arabulucu kavramı yerine başka bir kavram kullanılmalıdır.

Uygulama Önerileri;

- Her üniversitenin dokusu farklı olduğundan tek bir model yerine her üniversite kendi ihtiyaçları doğrultusunda bir sistem geliştirmelidir.
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği müfredata girerek ders olarak okutulmaya başlanmalıdır.
- Tek başına bir enstitü olarak ‘Toplumsal Cinsiyet Enstitüleri’ sorunu daraltarak etki alanını sıkıntıya sokacaktır; bu programın sosyal bilimler enstitüsünde devam etmesi daha doğru olacaktır.
- Konuyla ilgili öğrenci örgütlerinin kuruluşu ve yapıları desteklenmelidir.
- Doğru bilgi toplama ile bir iletişim ağı kurulmalıdır.
- Ülke içerisindeki sorunun yoğunluklu olarak şiddet algısı olduğu akılda tutularak mağdurlara destek olunmalı aynı zamanda şiddet konu haline gelmeden önce mücadele yöntemleri geliştirilmelidir.

- Kurulacak CTS birimleri arasında bu birim yüksek lisans içinde kültürler arası olacağı için mutlaka işbirliği protokolleri yapılmalıdır.
- Üniversitede yönetim konusunda sözü geçenler konu ile ilgili bilgilendirilmeli ve duyarlı bireylerin kurul içinde yer almasına dikkat edilmelidir.

Disiplin düzenleme ile alakalı;

- Öğrenciler ve üniversite kampüsünde çalışan kampüs personeli, yönetmeliklerle ilgili değişiklikler için doğrudan YÖK'e gitmelidir.
- YÖK'ün önderliğinde ana bir yönetmelik ortaya konması ve diğer CTS birimi kurmak isteyen okulların bu yönetmeliği baz alarak kurulması uygun olabilir.
- Cinsel taciz ve saldırıda bulunan kişi, okuldan uzaklaştırılıp gerekli durumlarda ilişkisi tamamen kesilebilir.
- CTS ile alakalı soruşturmaların hepsi gizlilik esası ile mağdura zarar vermeyecek şekilde yürütülmelidir.

2. ÇALIŞTAY RAPORU:

Çalıştay 4 Ekim 2012 tarihinde Kıbrıs, Magosa'da gerçekleştirilmiştir. Ev sahipliğini ise Doğu Akdeniz Üniversitesi Kadın Araştırmaları ve Eğitim Merkezi yapmıştır. Katılımcılar ise Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Bilgi Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi, Koç Üniversitesi ve Maltepe Üniversitesi ve Kadın Dayanışma Vakfı'dır.

Ankara'da yapılan 1. Çalıştayın devamı niteliğinde düzenlenen çalıştayda cinsel taciz ve saldırıya karşı üniversitelerin çalışmaları incelenmiş, uygulamadaki güçlükler tartışılmış ve buna göre çözüm önerileri getirilmiştir. Aynı zamanda bütün üniversitelerin cinsel taciz ve saldırı konularında düzenleme yapılabilmesi açısından YÖK'e ek madde sunmalarına karar verilmiştir.

Son olarak yeni katılımcılar iletişim ağına eklenmiştir.

Çözüm Önerileri:

- Ankara Üniversitesi ve Sabancı Üniversiteleri cinsel taciz ve saldırıya karşı politika belgeleri yayımlanmıştır. Bu belgeler de konu ile ilgili tanımlamalar ve yapılacak olan uygulamalar için esaslar belirlenmiştir. Bu Üniversitelerin çalışmaları ışığında İstanbul Teknik, Atılım ve Hacettepe Üniversiteleri de politika belgesi ortaya çıkartmak amacı ile çalışmalara başlamışlardır (Ankara Üniversitesi CTS).
- Ankara Üniversitesi'nde 'Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Destek Birimi' kurulmuştur (Ankara Üniversitesi CTS, 2016). Kampüsün bütün aktif bileşenleri için bilgilendirme toplantıları yapılmış ve farkındalık için broşür dağıtmak, oturumlar yapmak gibi bir çok etkinlik düzenlenmektedir.
- Üniversitelerde cinsel taciz ve saldırıya karşı mücadele grubu çalışmaları yapılmaya devam edilerek üniversiteler arası iş birliği ve bilgi paylaşımı artırılmalı ve devam edilmelidir.
- Çalıştayda kabul edilen ortak bir politika belgesi hazırlanması yerine çalıştayda benimsenen ortak anlayış ile her bir üniversitenin kendi durumunu göz önüne alarak kendi politika belgesini hazırlaması daha doğru olacaktır. Politik belge hazırlanırken üniversiteler arasında iş birliği ve yardımlaşma artırılarak çalışmaya devam edilmelidir.
- Cinsel taciz ve cinsel saldırı mağdurlarının başvuracağı birim ve danışman üniversiteler tarafından oluşturulmalıdır.
- Cinsel saldırı ve cinsel taciz gerçekleşmeden önlemek için toplumsal bilinç artırılmalı ve caydırıcı etki yaratmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
- Cinsel taciz ve cinsel saldırı konularında farkındalık yaratmak için öğrenci derneklerine ve kulüplerine destek verilmeli ve bu organizasyonlarla iş birliği yapılmalı ve destek olunmalıdır.
- Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet eşitliğini içeren dersler üniversite programlarına eklenmelidir.

- Üniversite disiplin yönetmeliklerinde cinsel taciz ve cinsel saldırı suçları tanımlanmalı ve imzacısı olduğumuz İstanbul Sözleşmesine uygun olarak düzeltilmelidir.
- Üniversite yöneticileri ve çalışanlarının desteğini almak için çalışılmalı ve yapılan çalışmalardan bilgilendirilmeleri sağlanmalı.
- Disiplin soruşturması açılmasını istemeyen mağdurlar için farklı metotlar ile fiilin çözülmesi yoluna gidilmelidir.
- Üniversite rehberliği, psikolojik danışma merkezleri ve kadın merkezleri ile iş birliğine gidilerek mağdurlara hukuki ve psikolojik destek sağlanmalı. Bu iş için üniversite olanakları yetersiz kalıyorsa gerekli destek için konusunda uzmanlaşmış personel istihdam edilmelidir.
- İdari soruşturmalarda toplumsal cinsiyet bilgisi esas alınarak bilgi sahibi uzmanlardan destek alınmalıdır.
- Disiplin soruşturması yapan görevlilere örnek olması açısından bir rehber hazırlanmalı ve soruşturmalarda ek olarak verilmelidir.

3. ÇALIŞTAY RAPORU

24 nisan 2013 tarihinde Anadolu Üniversitesi Kadın Çalışmaları ve Uygulamaları Merkezinde düzenlenen çalıştaya, Anadolu Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Kocaeli Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi katılmıştır. Oturumlarda öncelikle Anadolu, Mimar Sinan, Kocaeli ve İstanbul Teknik Üniversiteleri daha sonra Doğu Akdeniz, Ankara Üniversitelerinden gelen temsilciler üniversitelerindeki çalışmalar açısından gelişmeleri bildirmişlerdir.

Çözüm Önerileri

- Cinsel Taciz ve Saldırı önlemek için kurulan CTS iletişim ağı genişletilmelidir.
- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Dersleri (seçmeli/zorunlu) üniversite müfredatlarına eklenmeli ve YÖK desteği ile yaygınlaştırılmalıdır.

- CEDAW, İstanbul Sözleşmesi gibi belgeler, Bakanlık ve YÖK protokolü üniversite yönetimlerine bildirilerek belgelerin işlevselliği arttırılmalıdır.
- 3 ve 4 nolu maddelerin uygulamaya konması amacı ile YÖK teşvik edilmelidir.
- Öneriler yalnızca cezalandırıcı maddeler ile kalmamalı aynı zamanda üniversite kampüslerinin kültürünü değiştirecek programlar oluşturulmalıdır.
- Etik Kurul, Mobbing Kurulu gibi işleyen kurullar ile bağlantı sağlanmalıdır.
- Üniversite kadın çalışmaları merkezlerinin çalışmaları, hazırladıkları belgeler, gündemleri üniversite ortak platformlarında görünür hale getirilmelidir.
- ‘Cinsel taciz soruşturmasında’ görev alacak olan soruşturmacılara eğitim verilmeli ve program sonunda katılım sertifikası verilmelidir.

4. ÇALIŞTAY RAPORU:

13 Aralık 2014 tarihinde Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezi (KOÇ-KAM) tarafından Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Çalıştay Ankara, Özyeğin, İstanbul Teknik, Arel, Mersin, Sabancı, Mimar Sinan, Galatasaray ve Boğaziçi Üniversitelerinden katılım ile gerçekleşmiştir.

Çözüm Önerileri:

Çözüm önerilerine 2. Çalıştay Rapor önerilerinin de dahil olduğu belirtilmiştir.

- Üniversite kampüslerinde farkındalık için çalışmalar ve eylem planları oluşturulmalıdır.
- Üniversiteler YÖK mevzuatına gönderme yapmak yerine cinsel tacize kendi durum ve koşullarına göre politika, yönerge ve yönetmelik hazırlamalıdır.

- Gönüllülük esasına göre çalışma yapacak iki çalışma grubu oluşturulmalıdır:
 1. Cinsel taciz ve cinsel saldırıya karşı farkındalığı yaratma amaçlı malzeme (film dergi vs.) üretimi için çalışma grubu.
 2. Hukuk çalışma grubu.
- Üniversitelerin açılış tarihinde cinsel saldırı ve cinsel taciz dersi ve /veya bu konu hakkında aynı tarihlerde bir etkinlik yapıp yapılamayacağı araştırılmalıdır.
- *'E-learning çalışmaları yapılması (kullanıcı adı ve şifre ile girilen ve kişinin belirli bir süre – 2 saat – sistemde kalmasını gerektiren bir eğitim) gerekmektedir'* (ANKARA ÜNİ). Eğitimin başarısını ölçmek için öncesinde ve sonrasında test çalışması yapılmalıdır.
- İdari ve Akademik personel için bilgilendirme ve farkındalık için hazırlanan kitapçıkların dağıtılması ve bunun oryantasyona eklenmesi gerekmektedir.
- Öğrencilere cinsel taciz ve cinsel saldırı hakkında fikir veya proje yarışmaları yaptırıp katılımın artması sağlanmalıdır. Bu sayede farkındalığın içeriden gelişmesi sağlanabilecektir.

5. ÇALIŞTAY RAPORU

Bir önceki çalıştayda alınan karar doğrultusunda Galatasaray Üniversitesinde gerçekleştirilen 5. Çalıştay, 16 Mayıs 2014'tür. Çalıştaya Akdeniz, Ankara, Boğaziçi, Doğu Akdeniz, Hacettepe, Galatasaray, İstanbul Teknik, İstanbul, Mersin, Eskişehir Osmangazi, Mimar Sinan, Koç, Orta Doğu, Sabancı Üniversitelerinin yanı sıra Van Yüzüncü Yıl ve Yıldız Teknik Üniversitelerinden de katılım olmuştur.

Çözüm Önerileri:

- AB'nin ilgili mevzuat ve düzenlemeleri YÖK'e hukuki metinlerle sunulmalıdır.
- Politika belgesi ve yönerge oluşturma kararı almış ve birim kurma adımı atan üniversitelerde, üniversiteler arası çalıştaylar düzenlenmesi gerekmektedir.
- İletişim ağının, yaygınlaşabilmek için YÖK ve üniversitelere rapor sunması.
- Farkındalığın artması için medya ile iletişime geçilip yardım alınması.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığı ölçüt alınarak bu üniversiteler arasında bir listeye dönüştürülmesi.
- Kurulan iletişim için görevlendirilen yetkililerin genişleyerek bir komisyon oluşturması.
- Kadın Araştırmaları Merkezleri çatısı altında oluşturulacak birimlere ve araştırma merkezlerine öğrencilerin katılımının sağlanması.
- Çalıştay raporlarının bir özet basın bildirisi haline getirilmesi.

6. ÇALIŞTAY RAPORU

08 Kasım 2014 tarihinde KOÇ Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu'nda gerçekleştirilen çalıştaya Koç Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Hitit Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Osmangazi Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi'nden ve Eğitim-Sen'den katılım sağlanmıştır.

Çözüm Önerileri:

- Saldırı ve taciz vakalarında tüm üniversite birimlerinin (akademik, idari, öğrenci, taşeron ve diğer çalışanların) aktif ve katılımcı olarak yer almaları sağlanmalıdır. Bunu sağlamak için forum organize edilmesi,

hukuki mevzuat hazırlanırken katılımcı bir yol izlenmesi ve özellikle öğrencilerin her seviyede sürekli olarak temsil edilmesi sağlanmalıdır.

- Flört şiddeti tanımı ve bu durumla ilgili çalışmaların ve bilgilendirme toplantılarının yapılması.
- Politika belgesi, yönerge oluşturmaya veya birim açmaya hazırlık yapan üniversiteler için bu üniversitelerde çalışmalar düzenlenmesi.
- Cinsel taciz vakalarında ifşa edilmeden kamusal alanda farkındalık çalışmaları yapılması.
- CTS ağı için sosyal medyada blog ve facebook sayfası oluşturulması.
- Bir basın bildirisi yayınlanması.
- Gelecek çalıştayda deneyimler yerine somut örneklerle ve konulara vakit ayrılması.

7. ÇALIŞTAY RAPORU

26 mart 2015'te yapılan çalıştayda 29 Mayıs Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Kıbrıs Feminist Atölyesi, Kocaeli Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi ve Yalova Üniversitesi katılmıştır.

Çözüm Önerileri:

- Farkındalık arttırmaya yönelik etkinliklerin sık sık düzenlenmesi.
- Toplumsal Cinsiyet dersine kalıcı olarak her fakülte programında yer verilmesi.
- Toplumsal Cinsiyet dersi içeriğinin YÖK yerine uzmanlar tarafından hazırlanması.
- 'Cinsiyet Adaleti' kavramı 'Toplumsal Cinsiyet Eşitliği' kavramı iki farklı kavramdır ve biri diğerinin yerine kullanılamaz, buna çok dikkat edilmelidir.

- Üniversitelerde ofis kapılarının açık tutulması zorunluğunun getirilmesi.
- Hem öğrencilerin hem kariyer yapan akademisyenlerin başvurabileceği bir birimin kurulması.
- Anadolu'daki çeşitli üniversitelerde çalışan kadın akademisyenlerin, konu hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi amacı ile CTS ağında olan üniversiteler tarafından bu üniversitelerde eğitimler ve konferanslar düzenlenmesi.
- Üniversitelerin her birinin dokusu farklı olması sebebi ile tek bir politika belgesi mümkün olmadığı gözlemlenmiş ve bu yüzden her üniversitenin kendi politikasını geliştirmesi gerektiği düşünülmüştür.
- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki diğer üniversitelerin de CTS ağına davet edilmesi ve eklenmesi.
- Her zaman yeterli sayıda broşür ve posterlerin üniversitelerin kalabalık olan bölgelerinde hazır ve görülebilir bir şekilde yerleştirilmesi.
- Türkçenin yanında özellikle İngilizce ve diğer yabancı dillerde de broşür hazırlanması.
- Hazırlanan el ilanlarının ve bilgilendirmelerin özel günler ve özellikle okul kayıt günlerinde dağıtılması.
- Farkındalığı arttırmak adına rozet, düdük ve kitap ayracı gibi promosyon ürünlerinin yapılması.
- Farkındalığın artırılması amacı ile öğrenciler arasında kolektif bir bağ oluşturarak *Tacize karşı örgütleniyoruz. Bir ses çıkar!* gibi bir sloganla çalıştaylar içeren yaz kampları düzenlenmesi.
- Her fakültede hem öğrencilere hem akademik kadroya ayrı ayrı sunumlar hazırlanması ve olayların hem psikolojik hem hukuki açıdan gösterilmesi.
- Cinsel taciz ve/veya cinsel saldırı yaşayan öğrencilere yol göstermek adına akademik personele nasıl yardımcı olacaklarını belirten eğitim ve sunum yapılması.
- Üniversitelerin tüm birimlerine öğrenciyi birime veya merkeze yönlendirebilmesi için kılavuz hazırlanması ve bu kılavuzların düzenli bir biçimde üniversitelerde dağıtılması.

- Her fakültede CTS birim temsilcisi belirlenmesi ve bu temsilcilerle belirli zamanlarda toplantılar yapılması.
- Üniversitelerin kendi içindeki fakültelerin katılımını sağlayıp farkındalık artırıcı materyal üretmesini sağlaması. Bu materyallerin Toplumsal Cinsiyet derslerinde ve öğrencilere yapılan sunumlarda aktif olarak kullanılması.
- Konu ile ilgili yapılan anketlerin online olarak yapılması bu sayede öğrencilerin daha çok katılımının sağlanması.
- CTS birimleri arasında karşılaştırmak üzere anketler yapılması ve bu sağlıklı bir istatistik alabilmek adına bir farklılığın yapılmaması.
- Yapılan anketin aynı koşullar altında, etik ve gönüllülük esasına dayanarak uygulanması.
- Eğitimli santral memurlarının başında bulunduğu; cinsel saldırı ve taciz durumları için S.O.S telefonların kampüs içine yerleştirilmesi.
- Merkezlerin veya birimlerin yönergelerinde, üniversite soruşturmaları ve disiplin kurulu/komisyonları bazında merkezlerden iki kişi bulunması şartını koymasının önemlidir. Bu madde sayesinde mağdurun daha iyi temsiliyeti, korunması ve suçlunun doğru şekilde ve derecede cezalandırılması açısından önemlidir. Bu durumda CTS birimlerinin kararları da rektörlük tarafından dikkate alınır.
- Birim veya merkezlerin detaylı maddelerden oluşan Politika Belgeleri ve Yönergelerinin olması önemlidir.
- Cinsel saldırı ve/veya cinsel taciz mağdurlarına süreç boyunca ve süreç bittikten sonrada belli bir süre gizlilik çerçevesi altında psikolojik destek sağlayabilmek, hukuki destek verebilmek çok önemlidir.
- Cinsel saldırı ve/veya cinsel taciz mağdurun yaşadığı psikolojik travma göz önünde bulundurulup; yaşanan saldırı/tacizi tekrar tekrar anlatması mağdura hasar vereceğinden yazılı tutanaklar tutulmalıdır.
- Darp mevcut ise hastane raporu alınmalıdır. Olay yerine bakan kolluk kuvvetleri ile temasa geçilmelidir. Olay kampüs sınırları içinde gerçekleştiğinde, kampüs güvenliğinden derhal bu bilgiler ve tutanaklar

alınmalıdır. Eğer olay kampüs dışında olmuşsa polisten rapor alınmalıdır. Őikayetler yazılı olarak tutanakla birlikte sunulmalıdır.

- Bir Őikâyet veya olay durumunda mağdurun beyanı esas alınır. Bu beyanın yanlış olması durumunda birim veya merkezin her hangi bir sorumluluğu yoktur.

8. ÇALIŞTAY RAPORU

27 Kasım 2015 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Kùltür Merkezi R Salonu'nda yapılmış "IX. Üniversitelerarası Cinsel Taciz ve Saldırı İşbirliği ve İletişim Grubu alıştayı"na farklı üniversitelerden 40'a yakın akademisyen katılmıştır.

özüm Önerileri:

- Cinsel taciz ve/veya cinsel saldırı olduğunda üniversitelerde 7/24 başvuruya cevap verecek birim veya merkezin olmasının önemine değinilmiştir.
- Kampüs içindeki tüm güvenlik personelinin cinsel taciz ve/veya cinsel saldırı durumunda ne yapmaları gerektiği anlatılan eğitimden geçmesi gerektiği ifade edilmiştir.
- 25 Kasım ve 8 Mart tarihlerinde üniversitelerde yapılacak etkinliklerin öğrencilerde farkındalığın artmasına yardımcı olacağı ifade edilmiştir.

9. ÇALIŞTAY RAPORU

Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın alışmaları Forumu ve İstanbul Teknik Üniversitesi Bilim, Mühendislik ve Teknolojide Kadın Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (İTÜ BMT-KAUM) 22 Nisan 2016'da İTÜ Süleyman Demirel Kùltür Merkezinde 9. alıştayı düzenlemiştir. Çalıştaya 28 üniversite katılım sağlamıştır.

Çözüm Önerileri;

- Farklı üniversitelerden farklı bireylerin katılımı ile kendi kampüslerindeki deneyimleri ve gözlemleri tartışılmıştır. Cinsel tacizcilerin deşifre edilmeleri durumu öğrenciler arasında yaygınlaşan ifşa etme gibi durumlarının hukuki sonuçları değerlendirilmiştir.
- Üniversitelerde cinsel taciz durumlarında bireylerin şikayette bulunmasını sağlayabilmek için öncelikle akademi içerisindeki eril zihniyetin değiştirilmesi üzerine çalışılmalıdır.
- Taşeron işçilere üniversitede ceza vermenin mümkün olmadığı ancak iş vereni ile iletişime geçilebildiği durumu belirtilmiş bu durumda başka bir üniversite dava açma yoluna gitmeyi seçtiğini belirtmiştir.
- Gri alan tartışılmış ve bireylerin şikayeti resmi yapmak yerine tedbir alınmasını istediği durumu gözlemlenmiştir.
- Ankara Üniversitesi yalnızca kampüs içi değil öğrencilerden aile şiddetine ve tacize maruz kalanlar için de kredi bağlama ve yurtta yer verme gibi çözümler sunduklarını bildirmiş, bu konuda öğrencilere yardım ederken 6284 nolu kanundaki koruma tedbirlerinden de yararlanılabileceğini belirtmişlerdir.
- Israrlı takip veya taciz durumlarında mağdur dışında fail ile görüşülmesi ve durumun geleceğini nasıl etkileyeceği, soruşturmalar konusunda bilgi verilmesinin caydırıcı etkisi olabileceği belirtilmiştir.
- İfşa konusunda ve karşılık olarak şiddet uygulanması durumlarını engelleyebilmek için yeni genç kadın grupları ile iletişime geçip konuşulması gerektiği söylenmiştir.
- Soruşturmalarda bir üst kurul ve veya dışarıdan bir kurul oluşturulması gerektiğinin önemi vurgulanmıştır.
- Öğrencilerin de aktif rol alabilmesi adına bilgilendirilme toplantıları yapılması, öğrencilere eğitim verilmesi, temsilciler meclisi oluşturulması (öğrenci ve idari memurlar) ve yönetim kuruluna öğrencilerin dahil edilmesi önerilmiştir.
- Soruşturmalar öncesi ve süresince hukuk desteği alınması gerektiğinin önemi vurgulanmıştır.

- Şikayet durumlarında atılacak adımlarda müdahale edebilecek sosyal hizmet uzmanının gerekliliğinden bahsedilmiştir.
- Bu sürece erkeklerin ve LGBTQI+ bireylerin de dahil edilmesi gerektiği, çözümün ancak bu şekilde sağlanacağı söylenmiştir.
- YÖK'e gönderilecek bir belge hazırlanması ve bu belgede yapılan bütün çalışmaların belirtilmesi.

10. ÇALIŞTAY RAPORU:

14.Kasım.2016 Pazartesi günü Dokuz Eylül Üniversitesi ev sahipliğinde, DEKAUM ve CTS Birimi koordinasyonunda gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya 22 farklı üniversiteden 45 akademisyen katılmıştır.

Çözüm Önerileri;

- Üniversitelerde ortak bir dil kullanarak cinsel taciz ve cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele edebilmek için 'tacize hayır' çıkartması kullanmanın görünürlüğü arttırabileceği söylenmiştir.
- Farklı üniversitelerin farklı alanlarda uzmanlaşmaları nedeni ile üniversiteler arası bir dayanışma ağı oluşturulup, iş bölümü yapılabileceği belirtilmiştir.

11. ÇALIŞTAY RAPORU; Çalıştay Raporuna Erişilememiştir.

12. ÇALIŞTAY RAPORU; Çalıştay Raporuna Erişilememiştir.

13. ÇALIŞTAY RAPORU:

11 Mayıs 2018 tarihinde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin ev sahipliğinde düzenlenmiştir. Sabancı Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Okan Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, Atılım Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi olmak üzere 16 üniversiteden 28 konuşmacı katılmıştır.

Öneriler:

Bu çalıştay da Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinin fakülte ve yüksekokullarda cinsel taciz ve saldırıya karşı farkındalığın artırılması ve bu yönde sayılabilecek davranışların önlenmesi ve mağdurların desteklenmesi amacı ile yürüttükleri faaliyetlerden bahsetmişlerdir.

Toplumsal Cinsiyet eşitliğinin ana akımlaştırılması ile ilgili bilgi verilmiş ve sunum yapılmıştır.

14. ÇALIŞTAY RAPORU

7 Aralık 2018'de Erciyes Üniversitesi (ERÜ) Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi ev sahipliğinde gerçekleşmiştir. Çalıştaya 25 Üniversiteden 50'den fazla katılımcı olmuştur.

Öneriler:

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin kurumsallaşması gerektiği üzerinde durulmuştur. Cinsel Taciz ve Saldırı (CTS) Etik Kurul ve Birimleri kuruluş aşamasında olan üniversitelerin karşılaştıkları üçlükler üzerinde yapılabilecek öneriler sunulmuştur.

15. ÇALIŞTAY RAPORU:

24 Mayıs 2019 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi ev sahipliğinde 37 üniversitenin katılımı ile gerçekleşen 15. Üniversiteler Arası Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı İş Birliği Destek ve İletişim Grubu Çalıştayı'nda genel durum değerlendirilmiş cinsel saldırı durumlarında çözüm odaklı güncellemelerden bahsedilmiş yeni yapılabilecekler de çalıştaya sunulmuştur. Üniversitelerin vakalara müdahale ederken yaşadıkları ve yaşayabilecekleri sorunlar tartışılmıştır.

Çözüm Önerileri;

- Cinsel taciz ve saldırı konusunda '*şeffaf ve hiyerarşik olmayan*' katılımın önemi vurgulanmış ve bunu hedefleyen koşulların sağlanmasının önemi belirtilmiştir.
- Geliştirilen kurumsal politikaların tacizi önlemede önemli rol oynadığı söylenmiştir.
- Cinsel taciz ve saldırı mağduru öğrencilerin şikayet etmeye teşvik edilebilmesi açısından CTS birimlerinin güvenilir olduğu mesajının verilmesinin önemi ifade edilmiştir.
- Cinsel taciz ve saldırı vakalarında müdahale sürecinin değerlendirmesinin önemi vurgulanmıştır.
- CTS birimlerinin kampüs içerisindeki vakaların takipçisi olmasının önemi ve doğru bilgilerle harekete geçmesinin gerekliliğinin altı çizilmiştir.
- Atılım Üniversitesi'nin Ceren Damar cinayeti sonrasında üniversitede gerçekleştirilen çalışmalar sonrasında yayınlanan raporunda; üniversite oryantasyonlarına kampüste şiddetin önlenmesi amacı ile eklemeler yapılması, derslere konu ile ilgili hakların ve yükümlülüklerin eklenmesi ve üniversitelerin '*kadın dostu*' olması ve çalışanlara hiçbir koşulda cinsiyet ayrımcılığı yapılmamasının kültürün bir parçası haline getirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
- '*Boğaziçi Üniversitesi CİTÖK koordinatörü Cemre Baytok moderatörlüğünde CTS ağı tutum ve taahhütlerin hazırlanması önerilmiştir.*' (Boğaziçi Haberler, 2019).

Cinsel Taciz ve Saldırı Çalıştayları 28 Mayıs 2012 Ankara'da başladığı beri oldukça yol kat etmiştir. Toplamda 15 çalıştay yapılmış ve yapılmaya da devam etmektedir. Çalıştaylara genel olarak bakıldığında ortak noktalar; üniversitenin bütün bileşenlerini kapsayıcı olmaları, her üniversitenin bir politika belgesi olması gerektiği, her bir üniversite ayrı bir kültüre sahip olacağından ötürü her üniversiteye ayrı bir model geliştirilmesi açısından hem fikirdir. Bu bağlamda CTS birimlerinin hareket modeli bilinçlendirme, önlem alma ve olay olması durumunda uygulamaya

geçme olarak üçe ayrılmaktadır. Çalıştayların gelişiminde yukarıda bahsedildiği gibi Ek 12’de verilen 7 Mayıs 2015 tarihli YÖK tutum belgesi önemli rol oynamaktadır.

2.3. YÖK ÇALIŞMALARI (7 MAYIS ÇALIŞTAYI, TUTUM BELGESİ) VE ÜNİVERSİTELERDEKİ ÇALIŞMALARDAN ÖRNEKLER

YÖK tarafından 7 Mayıs 2015’te düzenlenen Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Üniversite Çalıştayı akademideki birimler ve tanının yer edinmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu çalıştay, pek çok bakımdan bir dönüm noktası olarak sayılabilir. Çalıştayda, üniversitelerin Kadın Araştırma Merkezleri’ni ve merkezi olmayan üniversitelerin de bu konuda çalışan öğretim üyeleri davet edilmiş olup, çalışma grupları 4 ana başlıkta oluşturulmuştur. YÖK ilgili çalıştay raporlarını öncelikle 29 Mayıs 2015 Yönetim Kurulu Kararı ile yürürlüğe sokmuş, sonrasında tamamen çalıştay raporlarından faydalanarak oluşturulan ‘Tutum Belgesi’ni Türkiye’deki bütün üniversitelere ulaştırmıştır (YÖK2). Tutum belgesi ve çalıştay raporları sonucunda ortaya çıkan üniversitelerin yükümlü tutuldukları konu başlıkları şunlardır:

- Toplumsal Cinsiyet Eşitliği derslerinin okul ders programına ‘toplumsal cinsiyet eşitliği dersi’ olarak zorunlu müfredata eklenmesi
- Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimleri oluşturulması
- Cinsel taciz ve saldırıya karşı önlem, müdahale ve destek ünitelerinin oluşturulması
- Kadın çalışmalarının akademik disiplin olarak yayılması

Bu başlıklarda düzenlenen çalışma gruplarını Prof. Dr. Yıldız Ecevit, Prof. Dr. Şevkat Bahar Özvarış, Prof. Dr. Ayşe Akın ve Prof. Dr. Gülriz Uygur yönetmişlerdir.

YÖK’ün üniversitelere gönderdiği belgelerden ve CTS Çalıştayları’nda geliştirilen düşünce ve yaklaşımlardan güç alan üniversitelerin cinsel taciz ve saldırıya karşı destek birimleri kurdukları gözlenmektedir. YÖK Çalıştayı’nın toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimleri oluşturulması ve cinsel taciz ve saldırıya karşı önlem, müdahale ve destek ünitelerinin oluşturulması ile ilgili çalışma

gruplarından çıkan metinde de CTS birimlerinin kurulması yönünde pekiştirici ifadeler bulunmaktadır (YÖK TUTUM BELGESİ).

Bu çerçevede çeşitli üniversitelerde kurulmuş olan CTS Birimleri üniversitelerin yapılarına göre de değişiklik göstermekte, kurulduktan sonra aktif çalışmalarını sürdürenler olduğu gibi çalışmaları devam ettirmeyenler de bulunmaktadır. 2019 yılı itibarıyla CTS Birimleri ve üniversiteleri Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: CTS belgelerini senatolarında onaylamış üniversitelerin ve belgelerin başlıklarının listesi (Dokuz Eylül Üniversitesi Kadın Hakları ve Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2015).

Üniversite Adı:	Belge Adı:
Ankara Üniversitesi	Cinsel tacize ve cinsel saldırıya karşı politika belgesi
Boğaziçi Üniversitesi	Tacizden koruma ve korunma kılavuzu
Sabancı üniversitesi	Cinsel tacize karşı önlem ve ilkeler belgesi
Koç üniversitesi	Cinsel tacizi önleme yönetmeliği
Eskişehir Anadolu Üniversitesi	Öğrenci disiplin yönetmeliği, cinsel taciz yönetmeliği
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniv	Cinsel tacize karşı etik ilkeler belgesi
İstanbul Teknik Üniversitesi	Cinsel taciz ve ayrımcılığı önleme yönergesi
Kadir Has Üniversitesi	Tacizi ve ayrımcılığı önleme politikası
Mersin Üniversitesi	Mobbingi Önleme Birimi Yönergesi Cinsel Taciz ve Saldırısı Önleme İlkeler Belgesi
Dokuz Eylül Üniversitesi	Cinsiyet Ayrımcılığı, Şiddet ve Cinsel Tacize Karşı Politika Belgesi
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Cinsel tacizi ve saldırısı önleme birimi
Doğu Akdeniz Üniversitesi	Cinsel tacize ve saldırıya karşı politika belgesi
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Cinsel Taciz ve Cinsel Saldırısıyla Mücadele Kurulu
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Cinsel Tacizi ve Saldırısı Önlemeye Yönelik Politika Belgesi

YÖK'teki bu çalıştayla birlikte üniversitelerdeki toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi oluşturma çalışmaları cinsel taciz ve saldırıya karşı önlemler ve destek birimlerinin kurulması, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimlerinin düzenlenmesi, yerel yönetimlerle işbirlikleri, akademik çalışmalar gibi farklı başlıklarla sürmüştür. Burada bir standart izlemek oldukça zordur, daha çok her üniversitenin kendi yapısı, bölgesel ve bölgenin sosyokültürel koşulları bağlamında çalışmalardan söz etmek mümkündür.

Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi konusundaki akademik çalışmalara genel olarak bakılacak olursa, bunların daha çok kampüsün iklimini ölçmeye, anlamaya çalışan çalışmalar olduğu görülebilir.

Türkiye üniversitelerinde sayıları 2019 itibarıyla 85 olan Kadın Araştırma Merkezi çerçevesinde yapılan çalışmalardan öncelikle söz etmek gerekir (Savaş, Ertan, Yol, 2018). Bahsi geçen bu üniversite araştırma merkezlerinin kuruluş amaçları, imkanları, etkinliklerini kendi gözlerinden inceleyen çalışmaları sınırlı sayıdadır. Öte yandan, literatürdeki bu boşluğu doldurmak için çalışmalar da yapılmaktadır. Bu tür çalışma ve makalelerin genel ortak amacı Türkiye'de yer alan üniversitelerdeki kadın araştırmaları merkezlerinin genel profillerini ortaya koymaktır. Kadınların kampüs içerisindeki deneyimlerini ne şekilde algıladıklarını ve kampüs yaşamlarını nasıl daha güvenilir hale getirebileceğinin ortaya konması için yapılan araştırmalar ve yazılan makaleler, Türkiye'de konunun nispeten yeniliği dolayısı ile oldukça azdır fakat geçtiğimiz yıllarda yapılan çalışmalar oldukça hızlanmıştır (Savaş, Ertan, Yol, 2018).

Sözü edilen bu çalışmalara örnek vermek gerekirse: 'Türkiye'de Cinsiyet Eşitsizliğinin Eğitim, Ekonomi, Politika ve Sağlık Boyutları ile İncelenmesi' (Gamze Sart, Levent Dalyancı, 2018). 'Türkiye' de Yüksek Öğretimde Cinsiyet Eşitliğinin Arttırılması' (S, Aktaş, E. Kumtepe, Y. Kantar, ve diğerleri, 2019). 'Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Eşitliği Tutumlarının Belirlenmesi' (Aslı Çelik Sis, Türkan Pasinlioğlu ve diğerleri, 2014). Bu örneklerle birlikte Ankara Üniversitesinin çalışmaya başladığı toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planının Türkiye'de cinsiyet eşitliği algısını kuvvetlendirerek olumlu bir örnek oluşturma amacı vardır.

Bunun dışında bazı üniversitelerin ilgili birimlerinde konu ile ilgili araştırma projeleri gerçekleştirilmiş, gerçekleştirilmektedir. Örneklere bakılacak olunursa;

Boğaziçi Üniversitesi'nde Cinsel Taciz Politikaları üzerine 2011-2012 yıllarında gelinen nokta çalışması yapılmıştır (Bukak, 2013). Ankara Üniversitesi'nin 2013 yılında başladığı ve bir parçası olduğu Avrupa Birliği projesi Genovate, Avrupa'nın yedi farklı üniversitesinin katılımı ile üniversite içinde ve dışında cinsiyet eşitliği çalışmaları yürütmek amacıyla çalışmaya başlamıştır (Genovate, 2013). Dokuz Eylül Üniversitesinin Lisans Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Algısının Kişisel Gelişim Yönelimi Aracılığıyla Kariyer İyimserliği ve Kariyer Uyumluluğuna Etkisi; Dokuz Eylül Üniversitesi lisans öğrencilerinin toplumsal cinsiyete bakış açısını ve ne şekilde algıladıklarını incelemek amacıyla yapılmıştır (Siyez ve diğerleri, 2016). Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi 2016 yılında Türkiye'deki Devlet Hastanelerinde Kürtaj Hizmetleri üzerine yaptıkları araştırma ile Türkiye'de yasal olan kürtaj hizmetinin ülke devlet hastanelerinde erişilebilirliği gözlemlenmiştir (O'Neil ve diğerleri, 2016). Bir diğer çalışma Atılım Üniversitesi bünyesinde başlayan Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite ve Kadın Dostu Kampüs projesi, kadın sorunları üzerine yapılan araştırmalar dışında aynı zamanda Atılım üniversitesi için kampüs içerisinde toplumsal cinsiyet algısını ölçme ve kampüsü kadın bireyler için güvenli hale getirmekte yapılması gerekenler tespit edilerek üniversite için uzun süreli bir plan hazırlanması amacı ile başlamıştır (Songur, 2017). Bunun yanı sıra Hacettepe Üniversitesi 2018 yılı Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA), '*doğurganlık, anne ve çocuk sağlığı, aile planlaması ve erken çocukluk gelişimi gibi konularda veri sağlamayı amaçlamaktadır*' (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 2019). Bir diğer araştırma ise Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Birincil Önleme Stratejilerinin Geliştirilmesi projesi ile Dokuz Eylül kampüsleri içerisindeki bütün bireylerin '*cinsel taciz ve saldırı konusundaki bilgi, tutum, yaşantıları ve buldukları yerleşkelerin güvenliğine ilişkin düşüncelerin belirlenmesi; bunların sosyo demografik değişkenlere göre değişiminin incelenmesi*' (Siyez ve diğerleri, 2018). olmuştur.

SONUÇ

Üniversitelerde kadın ve erkek sayısının eşit ya da eşite yakın olması eşit bir temsiliyeti düşündürmekte, fakat toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorunlarını çözmemektedir. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorunu, kadınların yükseköğretime daha fazla erişmesi ve katılımıyla kadınlar lehine dönüşmüş gibi görünmektedir. Birleşik Devletler ve Türkiye üniversitelerinde ön lisans ve lisans bölümlerine kayıtlarda ve katılımı eşitlik görülmektedir. Hatta ABD 2018 verilerine göre %56 (Digest of Education Statistics, 2018) ve Türkiye 2018 YÖK istatistiklerine göre %50.06 (YÖK, 2017-2018) ile kadın bireylerin katılımı erkekleri geçmeye başlamıştır. Diğer taraftan bu istatistiksel artış üniversitelerde cinsiyet eşitliğinin sağlandığını gösterse de kampüs ortamlarının kadınlar ve LGBTIQ+ bireyler için güvenli hale geldiğini ve eğitim şartlarında eşitliğin elde edildiğini söylemek pek kolay değildir. Özetle kampüslerdeki cinsiyet dağılımındaki eşitlik, toplumsal cinsiyete duyarlı bir kampüs iklimi sağlamaya yetmemektedir. Ek olarak akademik bölüm yönetimlerindeki görevlendirme ya da atamalar gözlemlendiğinde ise kadınlar aleyhine bir 'cam tavan' görüntüsünün egemen olduğu da görülmektedir (Bennett, 1989; Örnek, 2015).

Bireylerin kendilerini güvende hissedecekleri, eşit bir eğitim ortamında çalışabilecekleri, cinsiyetleri nedeniyle ayrımcılığa ya da dışlanmaya uğramayacakları ve bundan emin olacakları, cinsel taciz vb. olumsuz davranışlara maruz kalmayacakları öğrenme/üniversite ortamları, kısaca toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi oluşturmaya yönelik tek bir formül ya da bir iş dizisinden söz edilemez. Bu konuda bir standart yoktur. Fakat, özellikle cinsiyete dayalı ayrımcılık, cinsiyete dayalı şiddet ve cinsel taciz bağlamında gerek ulusal, gerek uluslararası, kıtasal ya da evrensel düzeyde konuyla ilgili tanım ve standartlar bulunmaktadır. Cinsel taciz, cinsiyete dayalı ayrımcılık ve şiddet suçtur; bunların kaynağının toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğu ortaya konmuştur. Üniversiteler de toplumsal bir kurum olarak bağlı oldukları toplumun değerlerine ve hukuk kurallarına bağlıdırlar ve cinsiyete dayalı ayrımcılık/şiddet ile toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve bunun sonuçlarıyla ilgili konular bu kurallar çerçevesinde ele alınmaktadır. Bir başka deyişle üniversitelerde temel olarak cinsel taciz ve saldırıyı

önleme ve izleme çalışmaları ile toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması bağlamında öncelikle ulusal hukuk ve kurallar çerçevesinde uygulamalar yapılmaktadır. Buna ek olarak her üniversite ihtiyaç ve eğitim politikası dahilinde farklı konularda ve farklı biçimlerde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir kampüs iklimi yaratmak için çalışmalar yapmaktadır. Burada doğal bir çeşitlilik de ortaya çıkmaktadır ve bu çeşitlilik, bu tez çalışmasının hem en zorlandığı hem de nedenini oluşturan noktalardan birisi olmuştur.

Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi bağlamında Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerin uygulamalarını araştırmak ve irdelemek amacına dayanan bu çalışmada her iki ülkede konuyla ilgili yapılan çalışmalardan kesitler sunarak konuya genel bir çerçevede yaklaşmaktadır. Böylece konunun ana hatlarının ortaya konması, bu bağlamda sahada bir durum saptamasının yapılması hedeflenmiştir.

Yapılan araştırmalar ve çalışmalar ile üniversite ortamlarını kadınlar ve LGBTQI+ bireyler için daha yaşanılır ve güvenli bir hale getirme konusunda hem Türkiye hem Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde önemli bir yol kat edilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kampüs iklimi konusundaki en başta gelen konu, kuşkusuz cinsel taciz ve saldırı meselesidir. Burada önleme ve izleme bağlamında pek çok çalışma yapılmış, yapılmaktadır; ne var ki meselenin tamamen çözüldüğü söylenemez. Amerika Birleşik Devletleri üniversitelerinde konu Türkiye'ye göre çok daha eskilere dayanıyor ve üzerine çok daha fazla çalışma yapılmış olmasına rağmen kampüs içerisindeki cinsel taciz ve saldırı vakalarını önlemekte, olay yaşandıktan sonra harekete geçmekte ve cezalarda yetersiz kaldığı görülmektedir. Georgia Üniversitesi'nde cinsel tacizde bulunan bir öğrenciye sadece 'alkol ve uyuşturucunun rızaya nasıl engel olacağı' konusunda bir kompozisyon cezası verilmesi gibi örnekler de durumu ortaya sermektedir (WSBTV). Bir çok uygulama ve politika belgesi yayınlanıyor olmasına rağmen, uygulanmadığında ve sorunun kaynağına inilmediğinde sorun çözüme ulaşmamaktadır.

Genel olarak bu araştırma için toplanan verilere bakıldığında izlenen çeşitlik ve hukuki tanımlar dışında bir standart olmayışı en önde gelen sonuç olarak belirmektedir. Üniversitelerin toplumsal cinsiyete duyarlı kampüs iklimi tesis etmekteki çabaları nettir; cinsel taciz ve saldırı, cinsiyetçi ayrımcılık gibi konuların

hukuki tanım ve çerçevesi nettir. Bunların Amerika ve Türkiye’de ülkelerin konuyla ilgili yaşadığı sorunların biçimi ve kültürel farklılıklar bağlamında farklı noktalara kaydığı görülmektedir. ABD’deki üniversitelerde konu cinsel taciz ve saldırıya karşı önlemler alınması, ortak mekan kullanımları ve GIH’lar, değerlendirme sistemi gibi başlıklar belirlemektedir. Türkiye’de bu bağlamdaki çalışmalara bakıldığında ise kadın araştırma merkezleri, cinsel taciz ve saldırıya karşı mücadele grubu ve çalışmaları, YÖK’ün konu üzerindeki çalışmaları gibi daha ortak kurumsal bağlamdaki çalışmalar ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmaların yapılması ve toplumsal cinsiyete duyarlı kampüs ikliminin önemi ve tesisi konusunda, üniversitelerde açılan kadın çalışmaları ana bilim dallarının, kadın araştırmaları merkezlerinin ve bunların düzenledikleri araştırma, seminer ve çalıştayların büyük önemi vardır. Bunlar bu alanda bilimsel araştırma yapmayı teşvik eder hale gelmiş, eşitlikçi yaklaşımları yaygınlaştırmış ve kampüs içerisinde bireylerin yaşadığı sorunları ortaya çıkarma, çözme ve kampüsleri kadın dostu haline getirmede önemli bir rol edinmişlerdir (Eroğlu, 2004).

Her ne kadar araştırılan iki ülkenin kültürel yapıları, tarihi, etnik köken ve ayrımcılık türleri fark göstermiş olsa da, yapılan eşitsizlik ve ayrımcılığın etkileri kampüs içerisindeki bireyleri benzer şekillerde etkilemekte, sonuçları da benzer şekillerde olmaktadır. Türkiye ve A.B.D. üniversiteleri incelendiğinde alanda çalışan araştırmacıların hem fikir olduğu konu kampüs üzerindeki cinsel saldırı sorununa tek bir çözüm önerilemeyeceğidir. Kurulan tüm mekanizmaların, yapısal değişikliklerin kampüsten kampüse farklılık göstermekte olduğu A.B.D. ve Türkiye üniversitelerinden alınan ve eklerde sunulan örnek haberlerde görülmüş ve her bir okul için en iyi program ve stratejinin o okul tarafından belirlenerek uygulamaya geçirilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. Bu durumda çalıştaylarda da örneği görüldüğü gibi tek bir yönergeden söz etmek mümkün olmayacaktır. Her üniversitenin Amerikan Birleşik Devletleri Başlık IX kanunu, Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu Tutum Belgesi gibi ana belgelere dayanarak kendi kampüs kültürlerine uygun yönergeler ve politika belgeleri oluşturmaları gerekmektedir (Winerman, 2018).

Kampüsler buldukları ülke, şehir ve hatta şehir içindeki konumlarına göre farklı kültürler içerisinde olabilirken aynı zamanda ortak alınabilecek önlemler de göz önünde bulundurulmalıdır. Hem Amerikan hem Türk üniversitelerinde ortak

olarak görülen uygulamalara örnek olarak öğrencileri kampüs yaşamının başında cinsel taciz ve saldırıya karşı önlem programlarına ve çeşitli toplumsal cinsiyet derslerine tabi tutmak gösterilebilir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir kampüs iklimi yaratabilmek amacı ile yapılan araştırmalar arttıkça ve uygulamalar kampüs yöneticileri tarafından desteklenip uygulandıkça nihai amaç olan eşitlikçi ortam sağlanabilecektir. Kampüs içerisinde alınan önlemler olarak Amerika Birleşik Devletlerinde yurtlar üzerine çalışmalar ve geliştirilen kampüs içi güvenlik mekanizmaları önemli bir başlıktır. Yurtların bireylerin cinsel yönelimlerine uygun olarak çeşitlendirilmesi öğrencilerin kendilerini daha güvenli hissettikleri ortamlar yaratmakta başarılı olmuş, bunun üniversite deneyimini daha olumlu bir hale getirdiği gözlemlenmiştir, bunun yanı sıra kampüs üzerindeki güvenlik önlemleri acil durumlarda müdahaleyi hızlandırmış ve taciz vakalarında caydırıcı ve önleyici bir rol oynadığı belirtilmiştir. Buna karşılık Türkiye’deki kampüs yurtları ve yurtlar gözlemlendiğinde bu yönde bir yapılanma özellikle sosyal alanlar da kampüs yerleşke kültürlerinin farklılık göstermesi açısından karşılaştırılması mümkün değildir.

Olumlu gelişmelerin yanı sıra kasım 2018’de Amerika Birleşik Devletleri eğitimden sorumlu bakan Betsy DeVos bir önceki yönetimin Başlık IX kapsamında genişleterek yürürlüğe koyduğu cinsel taciz vakalarında ‘kanıtların üstünlüğü standardı’ yasası üzerinde bazı değişiklikler yapılması için adımlar atmıştır. Yasada yapılacak olan değişiklik, ‘suçlanan ve mağdur’ olarak iki taraf içinde eşit bir yaklaşım ve ‘eşit’ bir şans olarak adlandırılmıştır. Amerikan Üniversitelerinde her 4 kadından 1’inin cinsel taciz ve saldırıya maruz kaldığı (Campus Sexual Violence: Statistics, 2018) ve bu vakaların bir çoğunun yönetimlere bildirilmediği istatistiği göz önünde bulundurulduğunda bu tehlikeli görülmektedir. (Daily Campus, 2018).

Varsayılan hali ile Başlık IX altındaki davalar idaridir bu da mağdurun üniversite yönetimi ile görüşmesini yeterli başvuru olarak kabul eder, yasa teklifinin geçmesi durumunda ise sanık avukatı tarafından mağdura çapraz sorgu ve canlı duruşma idari sürecin bir parçası haline gelecek ve mağdurlara yasal yardım sunan bir kuruluş olan SurvJustice’in yönetim kurulu başkanı Katherine McGerald’a göre gelecekte öğrencilerin hali hazırda düşük olan şikayette bulunma oranlarını daha da düşüreceği anlamına gelmektedir (Chu, Lewis, 2019).

Türkiye kampüslerinde 2015 yılından beri kaynak olan ve çalıştaylarda örnek olarak gösterilen Yüksek Öğretim Kurulu tarafından ‘Tutum Belgesi’ olarak gönderilmiş olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Projesi 2019 Şubat ayında durdurulmuş ve Tutum Belgesi YÖK’ün internet sitesinden kaldırılmıştır (Yök, 2019). YÖK Başkanı Yekta Saraç, projenin ‘Murat edilenin dışında’ yönle çekildiğini belirtmiş ve toplumsal değerlere uymadığını sebep göstererek, bazı çalışmalar ve değişiklikler yapıldıktan sonra güncellemelerin bildirileceğini duyurmuştur. (Toplumsal Cinsiyet’ YÖK’ü Rahatsız Etti, 2019). Bu durum uzun zamandır üniversiteler içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının kurumsallaşmasında ve kampüslerde kültür haline getirilmesinde büyük bir gerileme göstereceğine işaret etmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlarken yüksek öğretim kurumlarında cinsel taciz ve saldırıyı önlemede ve vakalarda izlenecek yollar açısından da önemli bir belge olarak kabul edilen Tutum Belgesinin yürürlükten çıkarılması; kampüsleri bireyler için güvenli hale getirme çabasını da derinden etkilemektedir.

Bağlamlar çeşitlilik gösterse de ve üniversitelerin kendi bünyelerinde yaptıkları uygulamalar birbirlerinden farklı olsa da, “ataerkillik ve yanlış fikirlilik ne yazık ki neredeyse evrenseldir ve benzer güçler tarafından sürdürülür.” Bireyler arasında oluşabilecek ön yargılara karşı eğitim ve bütün bireyleri kapsayan diyalog, kültür ve üniversite gelenekleri oluşturmak, sistemleri bu yönde incelemek ve araştırmalar ve çalışmalar yapmak, yüksek öğrenim topluluklarının çok uzun zamandır devam eden eşitlik mücadelesine daha etkili ve efektif bir şekilde yanıt vermesi için önemlidir. (Jackson, 2019).

Bu sebeple yüksek öğretim içerisinde farklı okullarda önlemlerin ve olaylar olduğu zaman yaklaşımın farklı olması gerekmektedir. Fakat yüksek öğrenim kurumları içerisinde var olan ana bilim dalları ve merkezlerinin dayanışması ‘her birinin başarılı olması’ istemi üzerinden ortak dayanışma içerisinde önlem mekanizmalarının kampüslerin ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi ile mümkün olabilecektir (Winerman, 2018).

Bu çalışma kapsamında incelenen cinsel taciz ve saldırıya karşı destek çalıştaylarında toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir kültür oluşturulmasının önemi belirtilmiştir. Yükseköğretim, kültürün yeniden yapılandırılabilmesi için en uygun alanlar olsa da ve buradaki kadın bireylerin sayısı her yıl artış gösterse de

yalnızca üniversite alanlarında daha fazla kadın olduğu için ‘cam tavan’ kırılmayacaktır.

Üniversite kampüsleri farklı değişkenler sebebi ile karmaşık sosyal sistemlerdir. Fakülte, öğretim görevlileri, kampüs personeli, öğrenciler ve hatta mezunlar arasındaki ilişkiler ve deneyimlerinin tümü ile değerlendirilebilirler. Bu sistem içerisindeki kurumsal politikalar, kurallar, yapısal çerçeveler, görevler, vizyonlar, kültür, tarih ve gelenekler yapının ana taşlarını oluşturmaktadırlar. Bu canlı organizma içerisinde akademik topluluklar, öğretim, araştırma ve eğitimi erişilebilir ve güvenli hale getirebilmek ve uygun bir iklim yaratmak için çaba harcamaktadırlar. Her öğrencinin öğrenebileceği, yaşayabileceği akademi içerisinde sosyal gelişimine katkı sağlayabileceği güvenli bir ortamına erişme hakkı vardır. Sonuç olarak kampüs yönetimleri, kampüslerini her bir bireyi kapsayıcı ve bütün bireyler için saygılı ve eşitlikçi yapıya getirme görevine sahiptirler. Bu da ancak bu tezde birçok kez verilen örnekler ve geliştirilebilecek farklı programların, politikaların uygulanması, yürürlüğe konması ile mümkün kılınabilecektir.

Kampüs topluluklarına, kendi topluluklarının karşı karşıya kaldığı zorlukları daha iyi anlamak için kurumsal iklimine ilişkin kapsamlı değerlendirmeler yapmalarında yardımcı olmak için yapılan çalıştaylar ve araştırmalar çok önemlidir. Bu çalışmanın vardığı sonuç yükseköğretim içerisinde çeşitlilik ve ılımlı bir toplumsal cinsiyet eşitliği ortamı yaratarak ayrımcılığın önlenmesi ve ön yargıların kampüs ortamlarından silinebilmesi için öğretim üyelerinin ve üst yönetimin öncelikli olarak eğitilmesi, sonrasında müfredatta öğrenciler için gerekli derslerin konulması ve bilgilendirilmelerin yapılması gerekmektedir. Bunun yanında kampüs ve yurt politikalarında yapılan değişikliklerin kampüs iklimini bütün bireyler için yaşanılır bir hale getirmekte önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Çalışmalar çeşitlendirildikçe kampüslerin ‘herkesi dahil edici’ ve ‘ılımlı’ bir hale getirebileceği, üniversitelerin kendi dokularına, kültürlerine ve tarihlerine uygun çözümler geliştirebilecekleri umulmaktadır.

KAYNAKÇA

Acar, F. ve Ertürk Y. (2011). Kadının insan hakları: uluslararası standartlar, kazanımlar, sorunlar. (içinde: Bir Arpa Boyu... 21. Yüzyıla girerken Türkiye’de Feminist çalışmalar Prof. Dr. Nermin Abadan Unat’a Armağan (ed. Serpil Sancar)). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları, ss. 281-304.

Aktas, S.G., Kumtepe, E.G., Kantar, Y.M. ve diğerleri (2019). Appl. Spatial Analysis 12: 167. <https://doi.org/10.1007/s12061-017-9235-5>.

Alptekin, D. (2011). “*Sokaktan Akademiye: Kadın Hareketinin Kurumsallaşma Süreci*”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (26), 33-43.

Ankara Üniversitesi Cinsel Tacize Ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi. <http://cts.ankara.edu.tr/> erişim tarihi: 20 Mayıs 2019.

Ankara Üniversitesi CTS Yönerge. (2016.). Retrieved from <http://cts.ankara.edu.tr/yonerge-2/>.

Ankara Üniversitesi, 2016. (2016). *Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Politika Belgesi* Kasım 27, 2018 tarihinde <https://www.ankara.edu.tr/kurumsal/mevzuat/cinsel-tacize-ve-cinsel-saldiriya-karsi-politika-belgesi/> alınmıştır.

Applying for Admission to a U.S. Program. (2019). Retrieved from <https://www.studyusa.com/en/a/34/applying-for-admission-to-a-u-s-program>. Erişim tarihi: Eylül 2019.

Aug, P. H. (1996). Modern History Sourcebook: The Declaration of Sentiments, Seneca Falls Conference, 1848. <https://sourcebooks.fordham.edu/mod/seneca-falls.asp>.

Aylaz, R., Uzun, Ö., Güneş, G., ve Ünal, S. (2014, 01). *Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rolüne Yönelik Görüşleri*. 06 27, 2019 Tarihinde https://www.researchgate.net/publication/321482002_University_Ogrencilerinin_Toplumsal_Cinsiyet_Rolune_Yonelik_Gorusleri Adresinden Alındı.

Balcı, E. (2016). “*Üniversitelerin Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezleri*”, *Türkiye Klinikleri J Publichealth-Special Topics*,;2(2), 52-68.

Basında GENOVATE. Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi, http://kasaum.ankara.edu.tr/?page_id=1123.

Belkıs, Ö, ve D. M. Siyez. (Kasım 2018). “Kadın Hakları Ve Sorunları Araştırma Uygulama Merkezi Olmak: DEKAUM Özelinde Bir Deneyim Paylaşımı.” *Üniversitelerde Cinsel Taciz Ve Saldırıyla Mücadele: CTS Çalışmaları*,.

Bennett, J. M. (1989). Feminism and History. *Gender & History*, 1(3), 251–272. doi: 10.1111/j.1468-0424.1989.tb00256.x.

Birleşmiş Milletler. (2014). Kadın Dostu Kent Nedir? <http://www.kadin-dostukentler.com/>.

Boğaziçi Üniversitesi Haberler (2019, Mayıs 27). Cinsel taciz ve şiddete karşı 37 üniversite Boğaziçi’nde buluştu. Erişim tarihi: 10 Ağustos 2019. <https://haberler.boun.edu.tr/tr/haber/cinsel-taciz-ve-siddete-karsi-37-universite-bogazici-nde-bulustu>.

Boston University. (2015). Gender-Neutral Housing FAQs " Housing: Boston University. Retrieved from <https://www.bu.edu/housing/assignments/gender-neutral-housing/gender-neutral-housing-faqs/>.

Bozkurt, V., Tartanoglu, S., ve Dawes, G. (2015). Masculinity and Violence: Sex Roles and Violence Endorsement among University Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 205, 254–260. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.09.072.

Bukak. (2013). Boğaziçi Üniversitesi'nde Cinsel Taciz Politikaları: 2011 – 2012 YILINDA GELİNEREN NOKTA. Retrieved from <http://www.bukak.boun.edu.tr/?p=846>. Erişim Tarihi: Eylül 2019

Burrell, J. (25 Mayıs 2019). College Life: What Are Coed Dorm Rooms? <https://www.thoughtco.com/what-are-coed-dorm-rooms-3570263>. Erişim tarihi: 05 Haziran 2019.

Campus Pride Index. (2019). Erişim tarihi: 26 Haziran 2019, <https://www.campusprideindex.org/faqs/index>.

Campus Safe Space, 2015. <https://www.readyeducation.com/blog/make-campus-safe-space-lgbtq>.

Campus Sexual Violence: Statistics. (2018). Erişim tarihi: 25 Nisan 2019 <https://www.rainn.org/statistics/campus-sexual-violence>.

CEDAW. <http://www.kadinininsanhaklari.org/savunuculuk/uluslararası-sozlesmeler-ve-mekanizmalar/cedaw/>. Erişim tarihi: Eylül 2019.

Chang, Mitchell J. (2003) Racial Differences in Viewpoints About Contemporary Issues Among Entering College Students: Fact or Fiction?, *NASPA Journal*, 40:4, 55-71, DOI: 10.2202/1949-6605.1280.

Chu, S. C., ve Lewis, I. M. (2019, 27 Şubat). What Happens Next with Title IX: DeVos's Proposed Rule, Explained: News: The Harvard Crimson. Erişim tarihi: 10 Haziran 2019, <https://www.thecrimson.com/article/2019/2/27/title-ix-explainer/>.

Cinsel Taciz ve Saldırını Önleme Yönergesi. 10 Haziran 2019 tarihinde <http://dekaum.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2016/05/CTS-YONERGESI.pdf> sayfasından alındı.

Civil Rights Data Collection. (2009). Retrieved from <https://ocrdata.ed.gov/>.

Clery Act. <https://clerycenter.org/policy-resources/the-clery-act/>. Erişim tarihi: 10 Haziran 2019.

Connell, R.W. (1998), Toplumsal Cinsiyet ve İktidar. (İstanbul: Ayrıntı yayınları).

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cedaw.aspx>. Erişim tarihi: Mayıs 2019.

Çalıştay II. Retrieved from <http://cts.ankara.edu.tr/calistay-ii/>. Son Erişim: 5 Ağustos 2019).

Çilingiroğlu, N. (2001), “Türkiye’de Akademik Düzeyde Kadına Yönelik Kurumsallaşma”, Hacettepe Toplum Hekimliği Bülteni, 20 (2).

Daily Campus (2018, Eylül 10). Editorial: *New sexual harassment policies on college campuses should not be tolerated*. Erişim tarihi; 10 Mayıs 2019, <https://dailycampus.com/stories/2018/9/10/editorial-new-sexual-harassment-policies-on-college-campuses-should-not-be-tolerated>.

DEKAUM, <http://dekaum.deu.edu.tr/>.

DEÜ CTS Birimi. (n.d.). Retrieved from <http://dekaum.deu.edu.tr/cts-birimi/>.

Dian Squire ve Lauren Norris (2014). Supporting Students in the Margins: Establishing a First-Year Experience for LGBTQA Students, *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 51:2, 195-206, DOI: 10.1515/jsarp-2014-0019. Erişim tarihi: 10 Ağustos 2019.

Digest of Education Statistics. (2018.). Retrieved from https://nces.ed.gov/prgrams/digest/d16/tables/dt16_303.70.asp.

Dilley, R.M.. (2002). The Problem of Context in Social and Cultural Anthropology. *Language & Communication*. 22. 437-456. 10.1016/S0271-5309(02)00019-8

Doğan, M, Yuret, T. (2010). Üniversitelerde Öğrenci Yerleştirme Sisteminde Tercih Bildirimindeki Kısıtlamanın Etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* , 65 (02) , 59-88 . DOI: 10.1501/SBFder_0000002168.

Dokuz Eylül Üniversitesi CTS Birimi. <http://dekaum.deu.edu.tr/cts-birimi/>. Erişim tarihi: 10 Mayıs 2019.

Dorn, M., Atlas, R., Schneider, T., Dorn, C., Nguyen, P., Satterly, S., ... Billinger, M. (2014). Seven Important Building Design Features to Enhance School Safety and Security. Indiana Department of Education, Safe Havens International. <https://www.doe.in.gov/sites/default/files/safety/seven-important-building-design-features-enhance-school-safety-and-security-issna-2014.pdf> Erişim tarihi: Kasım, 2019.

Dökmen Zehra Yaşın. (2010). Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik açıklamalar. Remzi Kitabevi,.

Duby, G. & Perrot, M. (ed. 2005). *Kadınların Tarihi* (çev. A. Fethi). Cilt 1, 2, 3, 4, 5, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Dursun, Ç. (2013). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Üniversitede Güçlendirilmesi ve GENOVATE: *Kurum Kültürü ve İkliminde Cinsiyet Eşitliğine Dair Bir Değini*. Dergi Park. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/180>.

Edmit, Inc. (2019). How Do College Admissions Officers Decide Who Gets Accepted? Retrieved from <https://www.edmit.me/resources/how-do-college-admissions-officers-decide-who-gets-accepted>.

Eğitim Hakkı, Madde 42. (2008). https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK-/DM_/d02/c010/b154/dm__020101540683.pdf s.13.

E. Krum, Tiana ve Davis, Kyle ve Galupo, M. (2013). Gender-Inclusive Housing Preferences: A Survey of College-Aged Transgender Students. *Journal of Youth*. 10. 64-82. 10.1080/19361653.2012.718523.

Equal Rights Advocates, Know your Rights At Work, 2019; <https://www.equal-rights.org/issue/economic-workplace-equality/discrimination-at-work/> Erişim tarihi: 10 Ekim 2019.

Eroğlu, K. (2004), “*Kadın Kuruluşları İçinde Üniversite Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin Yeri Ve Önemi*”, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 8(2), 23-31.

Ersoy, E. (2009). *Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği* (Malatya Örneği) . Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 19(2), 209–230. Retrieved from <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt19/sayi2/209-230.pdf>.

Eurydice. (11 Mayıs 2019). Yükseköğretimde Kurum Türleri. Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/types-higher-education-institutions-101_tr.

Garvey, Jason ve , Taylor & , Rankin. (2015). An Examination Of Campus Climate For Lgbtq Community College Students. *Community College Journal Of Research And Practice*. 39. 10.1080/10668926.2013.861374.

Gender. (2019, April 12). Retrieved April 26, 2019, from <https://www.who.int/gender-equity-rights/understanding/gender-definition/en/>.

Gmelch, S. (1998). *Gender on campus: issues for college women*. New Brunswick, New Jersey, London: Rutgers University Press.

Goldman, T., ve Chappell, B. (2019, January 10). How Bernice Sandler, 'Godmother Of Title IX,' Achieved Landmark Discrimination Ban. Retrieved from <https://www.npr.org/2019/01/10/683571958/how-bernice-sandler-godmother-of-title-ix-achieved-landmark-discrimination-ban>.

Göker, Z. G., ve Polatdemir, A. (2019). Türkiye’de Yükseköğretim Kurumlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mekanizmaları: Bir Temel Değerlendirme Çalışması. Sabancı Üniversitesi. http://research.sabanciuniv.edu/37976/2/univ_toplumsal_cinsiyet_raporu_30nisan.pdf Erişim tarihi: 2 Ağustos.

Grant, J. M., Mottet, L. A., Tanis, J., Harrison, J., Herman, J. L., ve Keisling, M. (2012). *Injustice at Every Turn; A Report of the National Transgender*.

Green Dot Violence Prevention Strategy – Middlebury College. (n.d.). Retrieved Discrimination Survey. https://www.transequality.org/sites/default/files/docs/resources/NTDS_Report.pdf Erişim tarihi: Eylül 2019.

Green Dot. (2019). <https://alteristic.org/services/green-dot/green-dot-colleges/>.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2019). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye.

Harvard 'What is Title IX', 2019, <https://titleix.harvard.edu/what-title-ix> Erişim tarihi: 25 Ekim 2019.

Harvard, Sexual and Gender-Based Harassment Policy. (n.d.). Retrieved from <https://www.hupd.harvard.edu/sexual-and-gender-based-harassment-policy>. Erişim Tarihi: 10 Ekim 2019.

History.com Editors. (2017, November 10). Seneca Falls Convention. Retrieved from <https://www.history.com/topics/womens-rights/seneca-falls-convention>. Son erişim tarihi: 5 Eylül 2018.

History of Harvard. (2019). <https://www.harvard.edu/about-harvard/harvard-glance/history>. Sitesinden alınmıştır.

History of UGA (2019). from <https://www.uga.edu/history.php>. Sitesinden alınmıştır.

Hurtado, S., Clayton-Pedersen, A.R., Allen, W.R., ve Milem, J.F. (1998). *Enhancing Campus Climates for Racial/Ethnic Diversity: Educational Policy and Practice*. The Review of Higher Education 21(3), 279-302. doi:10.1353/rhe.1998.0003.

İstatistiklerle Kadın. (2016). <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do;jsessionid=QHmtYPfcpVGmQgb4TNQH21dZQ0QbP867kRyLQpw5CXGDRmnnflC9!1760913843?id=24643>.

Jackson, L. (25 Ocak 2019). Emergency Blue-Light Phones Are a Symbol of Safety. Is Symbolism Worth Thousands? <https://www.chronicle.com/article/Emergency-Blue-Light-Phones/245552>.

Jacobs, J. (1996). Gender Inequality and Higher Education. *Annual Review of Sociology*, 22, 153-185. <http://www.jstor.org/stable/2083428>.

Jenainati, C., ve Groves, J. (2007). *Introducing feminism*. Thriplow: Icon.

Jenainati, C., ve Groves, J. (2014). *Feminizm*. (Çeviren D. Akın, .). İstanbul: NTV Yayınları.

Jones, S. R., ve Abes, E. S. (2013). *Identity development of college students: Advancing frameworks for multiple dimensions of identity*. San Francisco, CA, US: Jossey-Bass.

Kadın Dostu Kentler Kiti, Kadın Dostu Kent Nedir?, <http://www.kadindostukentler.com/> Son erişim: 5 Kasım 2018.

Kalaca, S., Dundar, P. (2010). Violence against women: The perspective of academic women. *BMC Public Health* 10, 490 doi:10.1186/1471-2458-10-490.

Kalem, S. (2019, Şubat 11). *İstanbul Bilgi Üniversitesi Cinsel Taciz ve Saldırısı Önleme Birimi'nin Kuruluş Hikayesi*. Erişim tarihi: 5 Temmuz 2019, <https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/tr/blog/istanbul-bilgi-universitesi-cinsel-taciz-ve-saldry-onleme-biriminin-kurulus-hikayesi/>.

KASAUM, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Sertifika Programı. (2019). http://kasaum.ankara.edu.tr/?page_id=121.

Kayacı, Ü . (2014). Akademik Ortamlarda Psikolojik Şiddet (Mobbing) ve Yılmazlık. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* , 12 (2) , 67-78 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26088/274924>.

Klemesrud, J. (1985, Mayıs 10). Learning To Share: Coed Suites On Campus. Erişim tarihi: 5 Mart 2018, <https://www.nytimes.com/1985/05/10/style/learning-to-share-coed-suites-on-campus.html>.

Krum, Tiana & Davis, Kyle & Galupo, M.. (2012). Gender-Inclusive Housing Preferences: A Survey of College-Aged Transgender Students. *Journal of LGBT Youth*. 10. 64-82. 10.1080/19361653.2012.718523.

Kuyucu, N. (2017). İstanbul Sözleşmesi Nedir? Retrieved from <https://bianet.org/1/85/186497-istanbul-sozlesmesi-nedir>. Erişim Tarihi: Ağustos, 2019.

LaRock, H. (2019, Şubat 11). Difference Between State ve University Colleges. Retrieved August 20, 2019, from <https://www.theclassroom.com/difference-between-state-university-colleges-7830724.html>.

LGBT Health Education Center. (n.d). Retrieved from <https://www.lgbthealtheducation.org/>.

Magolda, M. (2009). The Activity of Meaning Making: A Holistic Perspective on College Student Development. *Journal of College Student Development*. 50. 10.1353/csd.0.0106.

Miller, Michelle H., ve diğerleri. (1998).“Campus Racial Climate Policies: The View from the Bottom Up”.

Morris, Marcia, 2016. "Five Things You Should Know About Gender Trends on Campus." *Psychology Today*, Sussex Publishers, <https://www.psychologytoday.com/sg/-blog/college-wellness/201702/five-things-you-should-know-about-gender-trends-campus>.

National Organization for Women, (NOW.). Retrieved from <https://now.org/>.

Nesterova, Y., ve Jackson, L. (2018, Kasım 2). Gender Inequality in Universities. Retrieved from <https://impakter.com/gender-inequality-universities/>.

Newman, T. (7 Şubat 2018). Sex and gender: Meanings, definition, identity, and expression. Retrieved from <https://www.medicalnewstoday.com/articles/232363.php>.

OECD (2018), OECD Labour Force Statistics 2017, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/oecd_lfs2017en ve <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=STLABOUR#> Son Erişim: 23 Ekim 2019.

O'Neil, M. L., Aldanmaz, B., Quirant Quiles, R. M., ve Kılınç, F. R. (2016). Yasal Ancak Ulaşılabilir Değil: Türkiye'deki Devlet Hastanelerinde Kürtaj Hizmetleri. Retrieved from <https://www.khas.edu.tr/en/node/722>.

Öngen, B , Aytaç, S . (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Ve Yaşam Değerleri İlişkisi. *Istanbul Journal Of Sociological Studies*, 0 (48), 1-18. 06 27, 2019 tarihinde <Http://Dergipark.Org.Tr/İusoskon/İssue/9552/119306> Adresinden Alındı.

Örnek, S. (2015). ABD'de Kadın Haklarının Gelişimi.

Özdemir, D., ve Tanyıldız, Z. E. (2011). Türkiye’de Bilim Kadını Olmak Bilimsel İşgücünde Kadın ve Cam Tavan. Tepav, N(2011). https://www.tepav.org.tr/upload/files/13039767168.Turkiyede_Bilim_Kadini_Olmak_Bilimsel_Isgucunde_Kadin_ve_Cam_Tavan.pdf.

Öztürk, U. (2017). Akademideki Topuk Sesleri: Cam Tavan Perspektifinde Göller Bölgesi Üniversitelerinin Betimsel Analizi. *PESA International Journal of Social Studies*. 3. 202-213. 10.25272/j.2149-8385.2017.3.4.17.

Paludi, M. A. (1996). Sexual harassment on college campuses: abusing the ivory power. Albany: State University of New York Press.

Pascarella, Ernest T., and Patrick T. Terenzini (1991, 2005). How College Affects Students. Jossey-Bass.

Patridge, Eric ve Barthelemy, Ramon ve Rankin, Susan. (2013). Factors impacting the academic climate for LGBQ STEM faculty. *Journal of Women and Minorities in Science and Engineering*. 20. 10.1615/JWomenMinorScienEng.2014007429.

Pilcher, J., and I. Whelehan (2004). *50 Key Concepts in Gender Studies*. SAGE.

Poyraz, B. (2013). Akademi kadınların cenneti mi?: Ankara Üniversitesi örneği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 1–18. doi: 10.1501/sbeder_0000000057.

Prevention - Student Conduct - Clayton State University. (2019.). <https://www-.clayton.edu/community-standards/Prevention/>. Erişim tarihi: 2 Kasım 2019.

Puri, L. (2017, Haziran). ECOSOC Coordination and Management Session . New York. Retrieved from <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2017/6/speech-ded-puri-ecosoc-coordination-and-management>.

Put a LifeLine in Your Hands. (10 Ekim 2018). <https://oit.colorado.edu/news/16739>.
Erişim Tarihi: 2 Kasım 2019.

Rankin, S. & Reason R. (2008). Transformational Tapestry Model: A Comprehensive Approach To Transforming Campus Climate. *The Pennsylvania State University, Journal Of Diversity İn Higher Education 2008, Vol. 1, No. 4, 262–274*.

Rice, W. R. (16 Mayıs 1996). Sexually antagonistic male adaptation triggered by experimental arrest of female evolution. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/8622764>.

Roommate Choice Gender-Neutral Housing' Housing: Boston University. (2019). R <http://www.bu.edu/housing/assignments/gender-neutral-housing/>. Erişim tarihi: Haziran 2019.

Safe Space. (n.d.). Retrieved June 15, 2019, from [https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe space](https://www.merriam-webster.com/dictionary/safe%20space).

Sancar, S. (2011). Türkiye'de Kadın Hareketinin Politığı: Tarihsel Bağlam, Politik Gündem ve Özgünlükler. *Birkaç arpa boyu: 21. yüzyıla girerken Türkiye'de feminist çalışmalar: Prof Dr. Nermin Abadan Unat'a armağan*. İstanbul: Koç Üniversitesi.

Sancar, S. (2014). Türk modernleşmesinin cinsiyeti: erkekler devlet, kadınlar aile kurar. Çağaloğlu, İstanbul: İletişim.

Sandler, B. R., & Hall, R. M. (1986, October). PDF. Washington.

Sart, G , Dalyancı, L . (2018). An Analysis Of Gender Inequality Within the Dimension Of Education, Economy, Politics And Health in Turkey. *Kadın*

Araştırmaları Dergisi , (16) , 96-111 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/iukad/issue/36807/420146>.

Savaş, G , Ertan, S , Yol, F. (2018). Türkiye'deki niversitelerin Kadın Araştırmaları Merkezleri Profili Araştırması, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:17.

Scott, J. (1986). Gender: A Useful Category Of Historical Analysis. *The American Historical Review*, 91(5), 1053-1075. Doi:10.2307/1864376.

Sealey-Morris, C. (24 Eylül 2019). School Rankings & Student Review Aggregator. Retrieved from <https://www.collegeconsensus.com/>. Erişim tarihi: Ocak, 2019).

Seelman, K. L., Woodford, M. R., ve Nicolazzo, Z. (2017). Victimization and microaggressions targeting LGBTQ college students: Gender identity as a moderator of psychological distress. *Journal of Ethnic & Cultural Diversity in Social Work: Innovation in Theory, Research & Practice*, 26(1-2), 112-125. Erişim tarihi: 5 Temmuz 2019. <http://dx.doi.org/10.1080/15313204.2016.1263816>.

Seelye, K. Q. (8 Ocak 2019). Bernice Sandler, 'Godmother of Title IX,' Dies at 90. *New York Times*. <https://www.nytimes.com/2019/01/08/obituaries/bernice-sandler-dead.html>Erişim tarihi: Temmuz 2019.

Seligo , J. J. (2015, July 20). How many colleges and universities do we really need. *Washington Post* <https://www.washingtonpost.com/news/grade-point/wp/2015-07/20/how-many-colleges-and-universities-do-we-really-need/>.

Sis elik, A , Pasinlioğlu, T , Tan, G , Koyuncu, H . (2014). niversite ğrencilerinin Cinsiyet Eşitliği Tutumlarının Belirlenmesi. *Florence Nightingale Journal of Nursing* , 21 (3) , 181-186 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/fnjn/issue/9011/112251>.

Siyez, D. M., Belkıs, Ö., Esen, E., Soylu, Y., Firuzan, E., Efe Güney, M., ... Erdal, S. (2018, Aralık). Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Birincil Önleme Stratejilerinin Geliştirilmesi. Retrieved from <http://dekaum.deu.edu.tr/bap-cts-projesi-cinsel-taciz-ve-saldiriya-karsi-birincil-onleme-stratejilerinin-gelistirilmesi/>.

Songur, D. (2016, 1 Temmuz). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Kadın Dostu Kampüs. *Herkese Bilim Teknoloji Dergisi*, 23.

Songur, D. (28 Eylül 2017). Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı üniversite ve kadın dostu kampüs <https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/toplum/toplumsal-cinsiyet-esitligine-duyarli-universite-kadin-dostu-kampus>.

Songur, D., Küçük, E., ve Şimşek, A. (2017.). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite ve Kadın Dostu Kampüs Projesi. Retrieved from <https://www.atilim.edu.tr/tr/kasaum/page/4125/toplumsal-cinsiyet-esitligine-duyarli-universite-ve-kadin-dostu-kampus-projesi>.

Cantek Şenol, F. (2018). 6 Yıllık Bir Dayanışma Deneyimi: Ankara Üniversitesi Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Destek Biriminin Faaliyetleri. *Üniversitelerde Cinsel Taciz Ve Saldırıyla Mücadele: CTS Çalışmaları*, s.11–16.

T.C Kalkınma Bakanlığı, <https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem21/yil01/ss640m.htm>. Erişim tarihi: Haziran 2019).

TBMM, Retrieved from <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k6545.html>.

TBMM; Pekin Deklerasyonu, <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/pekin.pdf>.

The Best Colleges for LGBTQ Students in 2019. (27 Ağustos 2019). <https://www.bestcolleges.co/features/best-colleges-for-lgbt-students/>.

Times Higher Education. (12 Nisan 2019). Top universities for tackling gender equality. Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/student/best-universities/top-universities-tackling-gender-equality>.

Title IX . (2019). <https://www.knowyourix.org/>. Erişim tarihi: Ekim 2019.

Title IX enacted. (16 Kasım 2009). 27 Haziran 2019 tarihinde <https://www.history.com/this-day-in-history/title-ix-enacted> sitesinden alındı.

Title IX review, <http://wakeforestlawreview.com/2018/02/the-future-of-sexual-harassment-policies-at-u-s-colleges-from-repeal-of-the-2011-doe-ocr-guidelines-to-launch-of-the-metoo-movement-on-social-media/>.

Tomer, J. (2019). Co-ed Dorms: Sleeping Together. <https://www.collegexpress.com/articles-and-advice/student-life/articles/living-campus/co-ed-dorms-sleeping-together/>. Erişim tarihi: Haziran 2019.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite İçin Çalıştay. (2015,8 Mayıs). Retrieved from <http://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/164396-toplumsal-cinsiyet-esitligine-duyarli-universite-icin-calistay>.

'Toplumsal cinsiyet' YÖK'ü rahatsız etti. (2019, February 19). *BirGün*. Retrieved from <https://www.birgun.net/haber/toplumsal-cinsiyet-yok-u-rahatsiz-etti-247477>.

Unal, Deniz. (2018). Akademik Yaşamda Cinsiyetçilik.

UNESCO Kürsüsü - KOÇ. (2016). Retrieved from <https://kockam.ku.edu.tr/unesco-chair/unesco-kursusu/>.

United Nations Economic and Social Council. <https://www.un.org/ecosoc/en/home>.

United Nations General Assembly. (1948, December 10). The Universal Declaration of Human Rights. Retrieved from <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>.

Uygur, Gülriz. "Ankara Üniversitesi Cinsel Taciz Ve Saldırıya Karşı Destek Birimi: Nereden Nereye Geldik!" Üniversitelerde Cinsel Taciz Ve Saldırıyla Mücadele: CTS Çalışmaları, 11AD. Kasım 2018.

Varol SZ, Çiçeklioğlu M. (2016). Sağlık Hizmet Sunumunda Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 25, 161-166.

Vatandaş, D . (2011). Toplumsal Cinsiyet Ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Istanbul Journal Of Sociological Studies*, 0 (35), 29-56. [Http://Dergipark.Org.Tr/İusoskon-İssue/9517/118909](http://Dergipark.Org.Tr/İusoskon-İssue/9517/118909).

Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Eroğlu, K., & Taşkın, L. (2007). *Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıları*.

Walters, M. (2005). A very short introduction. Place of publication not identified: *Oxford University Press*.

What Colleges are Looking For in a Successful Applicant. (2019). Retrieved from <https://www.collegechoice.net/what-colleges-are-looking-for-in-application/>.

Why Women's Studies? (2019). Retrieved from <https://www.artemisguide.com/why-womens-studies/>. Son erişim tarihi: 10 Haziran 2019.

Winerman, L. (2018, Ekim). Making Campuses Safer. *American Psychological Association*. Retrieved from <https://www.apa.org/monitor/2018/10/campuses-safer>.

Women Friendly Universities. (n.d.). Retrieved June 27, 2019, from <https://www3.carleton.ca/cwse-on/webmtjnen/chap7.html>.

World Economic Forum (WEF). (2018). The Global Gender Gap Report. http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2018.pdf Erişim tarihi: 10 Ağustos 2019.

WSB-TV Atlanta2; <https://www.wsbtv.com/news/2-investigates/uga-student-accused-of-sexual-assault-put-on-probation-told-to-write-essay/805389293>.

Yale Daily News, (n.d.). NEWS' VIEW: For clarity on mixed-gender housing. 27 Haziran 2019 tarihinde <https://yaledailynews.com/blog/2014/-10/13/for-clarity-on-mixed-gender-housing/> sitesinden alındı.

Yale Housing. (2019, July 1). <https://housing.yale.edu/>.

Yalom, E. (2002). Evli kadının tarihi (çev. Z. Yelçe, N. Domaniç), İstanbul: Çitlenbik Yayınları.

Yeni 2018 Üniversiteye Giriş Sistemi, Yeni Yükseköğretim Kurumları Sınavı Açıklandı. (2019). Retrieved from <https://www.genctercih.com/Html/2018-Yeni-Universiteye-Giris-Sinav-Sistemi-Yeni-Universiteye-Giris-Sistemi-Aciklandi.html>.

YÖK Mezun İstatistikleri (2017-2018), <https://istatistik.yok.gov.tr/>.

YÖK'ün Kaldırdığı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi. (20 Şubat 2019). Retrieved from <https://m.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/205680-yok-un-kaldirdigi-toplumsal-cinsiyet-esitligi-tutum-belgesi>.

YÖK1,(2015). http://www.yok.gov.tr/documents/10279/22712333/YOK_Tutum_belgesi.pdf/ Erişim tarihi: 10 Ekim 2018.

YÖK2, (29 Mayıs 2015). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Üniversite Çalıştayı Sonuç Raporu.

Yükseköğretimde Kurum Türleri. (2019, May 11). Retrieved from https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/types-higher-education-institutions-101_tr.

Zimmerman, A. S., ve Herridge, A. S. (1970, January 1). Campus Climate and the Theory of Gender Performativity: Implications for Research and Policy. Retrieved June 11, 2019, from <https://www.igi-global.com/chapter/campus-climate-and-the-theory-of-gender-performativity/213429>.

EKLER

Ek 2: Amerikan üniversitelerinde taciz vakaları

More than 400 sexual assaults reported on MN campuses; fewer than half investigated

Jiwon Choi St. Paul July 11, 2019 6:30 p.m.

Ek 3: Ege Üniversitesi.

Ek 4: ODTÜ yurtları ile ilgili haber

08 Mart 2017 00:52

ODTÜ yurtlarında kadın öğrencilere ayrımcılık iddiası!

ODTÜ'lü kadın öğrenciler, yurtlarda 'giriş saati dayatması ve odada sayım' gibi uygulamalara maruz kaldıklarını anlattı.

Ek 5: Gaziantep Üniversitesi taciz haberi

BİRGün

Kampüste şiddet cezasız kaldı

 Birgün **Birgün Birgün** 10.01.2019 08:32
Birgün

Çankaya Üniversitesi'nde eğitim gören Hasan İsmail H. isimli öğrencinin öğretim görevlisi Ceren Damar'ı öldürmesi gündemdeki yerini korurken benzer bir olayın Gaziantep Üniversitesi'nde de yaşandığı ancak olayın rektörlüğe bildirilmeden üzerinin kapatılmaya çalışıldığı ileri sürüldü. 2018-2019 eğitim öğretim yılı güz döneminde Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Merkez Kampüsü'nde meydana geldi. M.K. adlı öğrenci, vize [...]

Kadına yönelik şiddet protesto edildi

Denizli Kadın Dayanışma Platformu, ayrılmak istediği erkek arkadaşı tarafından

Ek 7: yeni yaşam gazetesi haberi

yeni yaşam

Okul şiddeti örtbas ediyor

7 ay önce içinde Kadın

Ek 8: Erzurum Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi öğrencileri standı haberi

Hemşirelik Öğrencileri 'Kadına Şiddete Hayır' Dedi

2 yıl önce

ERZURUM Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi öğrencileri, 'Kadına Şiddete Hayır' demek için üniversite kampüsünde stant açtı.

Ek 9: Amerikan Üniversitelerinden Haberler Stanford Üniversitesi Protesto Haberi

Stanford's new process on sexual assault cases is criticized as perpetrator-friendly

8

Ek 10: Amerika Birleşik Devletleri Üniversiteleri Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalları

Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı Bulunan A.B.D Üniversiteleri

Universite Adı	Universite Adı2	Universite Adı3	Universite Adı4	Universite Adı5	Universite Adı6	Universite Adı7	Universite Adı8
Agnes Scott College	Central Washington University CWU	Dominican University (Illinois)	University of Illinois at Urbana-Champaign	Gulf Coast State College GCSC	Minnesota State University	Saint Mary's College of California St. Mary's University	The Ohio State University
Allegheny College	Chatham University	Drew University	Hamilton College	Mississippi University for Women	San Diego State University SDSU	New York State University at Stony Brook	University of New Mexico
American University	Clark University	Duquesne University	Hamline University	New College of Florida	San Jose State University SJSU	The State University of New York at Stony Brook	University of North Carolina
Amherst College	Clemson University	Earlham College	Harvard University	New York University NYU	Santa Clara University	Trinity College	University of North Carolina
Appalachian State University	Cleveland State University CSU	Eastern State University	Connecticut State University	Hobart and William Smith Colleges HWS	North Carolina Central University	Scripps College	Tufts University
Arizona State University ASU	Colby College	Eastern Michigan University EMU	Hofstra University	Illinois State University	Northeastern University	Seattle University	Union College (New York)
Augsburg University	Colgate University	Eastern Washington University EWU	Hunter College CUNY Hunter	Illinois Wesleyan University	Northeastern University	Sewanee: The University of the South	The University of California, Santa Cruz
Augustana College	College of Charleston	Eckerd College	Illinois Wesleyan University	Oberlin College	Simmons College	University of California, Santa Cruz	University of Redlands
Ball State University BSU	College of New Rochelle CNR	Elon University	Indiana University South Bend IU South Bend	Oklahoma Baptist University OBU	Smith College	University of Cincinnati	University of Rhode Island
Barnard College	College of St. Benedict CSB	Emory University	Iowa State University	Otterbein University	Sonoma State University SSU	University of Colorado Boulder CU Boulder	University of Richmond
Bowdoin College	College of Staten Island CUNY CSI	Empire State College	Kalamazoo College	Pace University	Southern University	University of Illinois at Urbana-Champaign	University of Connecticut UConn
Bowling Green State University BGSU	College of the Holy Cross	Evergreen State College	Keene State College	Pacific Lutheran University PLU	Southwestern University	University of Dayton	University of Saint Joseph
Brandeis University	College of William & Mary William & Mary	Fairfield University	Lafayette College	Pomona College	Spelman College	University of Delaware	University of Scranton
Brooklyn College	College of Wooster	Florida International University FIU	Lehigh University	Portland State University PSU	St. Ambrose University	University of Denver	University of South Carolina
Brown University	Colorado College	Florida State University FSU	Loyola University LMU	Providence College	St. Bonaventure University	University of Florida	University of South Carolina
Bucknell University	Colorado State University CSU	Franklin and Marshall College F&M	Loyola University Chicago	Purdue University Fort Wayne PFW	St. Olaf College	University of Georgia	University of South Florida
California State University, Chico	Concordia University Chicago	Georgetown University	Macalester College	Regis University	State University of New York at Oneonta	University of Hawaii at Manoa UH Manoa	University of Southern California
California State University, Fresno	Cornell College	Gettysburg College	Massachusetts Institute of Technology MIT	Rhode Island College RIC	State University of New York at Oswego	University of Houston	University of St. Thomas
California State University, Fullerton	Dartmouth College	Gonzaga University	Mercer University	Rice University	State University of New York at Plattsburgh	University of Illinois at Chicago UIC	University of Texas at Austin
California State University, Sacramento	Denison University	Goucher College	Miami University	Roosevelt University	State University of New York at Potsdam	University of Kansas	University of Texas at El Paso
Carleton College	DePaul University	Grace Christian University	Michigan State University	Rutgers University-Newark	Texas Christian University	University of Kentucky	University of Texas at San Antonio
Castleton University	DePaul University	Grand Valley State University GVSU	Middlebury College	Rutgers University-Newark	The College of Brockport, State University of New York	University of Louisville	University of Toledo
Central Michigan University CMU	Dickinson College	Grinnell College	Mills College	Saint Francis University SFU	The College of New Jersey TCNJ	University of Maine	University of Tulsa
University of Wisconsin-Madison	University of Washington	Western Michigan University WMU	Webster University	Virginia Commonwealth University	Yale University	Williams College	Widener University
University of Wisconsin-La Crosse	University of Wisconsin State	Wheaton College (Massachusetts)	Wellesley College	Wake Forest University	Wisconsin-Oshkosh	University of Vermont	West Virginia University
University of Wisconsin-Milwaukee	Villanova University	Wichita State University WSU	Wesleyan University	Washington and Jefferson College	Wisconsin-Whitewater	University of Virginia	Vanderbilt University
Vassar College	Washington University in St. Louis	William Paterson University WPUNJ	West Chester University WCUPA	Washington State University WSU	West Virginia University WVU		

Ek 11: Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Önlem Çalıştıları

Cinsel Taciz ve Saldırıya Karşı Önlem Çalıştıları				
Tarih	Çalıştay Adı ve Yeri	Katılımcı Üniversitelerin İsimleri	Öneriler	
[Tarih]	1.CTS Çalıştayını Ankara Üniversitesi	Ankara, Anadolu, Atılım, Başkent, Çankaya, Doğu Akdeniz, Hacettepe, İstanbul Teknik, Kocaeli, Koç, Mimar Sinan	Toplumsal cinsiyet meselesi altında gerek yasa gerek eğitim çatsısı altında kadın taciz ve saldırının belli mercileri ve kişiler ile hukuki, tarafsız ve somut bir şekilde ele alıp çözüme kavuşturmak	
4 Ekim 2012	2.CTS Çalıştayını Doğu Akdeniz Üniversitesi	Anadolu, Ankara, Bilgi, Doğu Akdeniz, Kocaeli, Maltepe, Koç Üniversitesi, Kadın Dayanışma Vakfı	Üniversitelerle işbirliği içerisinde olup politik belge hazırlanmalı, cinsel saldırıları önlemek amacıyla bilince artırılmalı, fakülte müfredatına bu konu ile ilgili dersler eklenmeli ve psikolojik destek birimleri açılmalıdır.	
24 Nisan 2013	3. CTS Çalıştayını Anadolu Üniversitesi Kadın Çalışmaları Merkezi	Anadolu, Mimar Sinan, Kocaeli, İstanbul Teknik, Doğu Akdeniz, Ankara Üniversiteleri	İstanbul sözleşmesi gibi belgelerin işlevselliği artırılmalı, cinsel taciz soruşturmalarda görev alacak soruşturmacılara eğitim verip sonunda sertifika verilmelidir.	
13 Aralık 2014	4. CTS Koç Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezi (KOÇ-KAM)	Ankara, Özyeğin, İstanbul Teknik, Arel, Mersin, Sabancı, Mimar Sinan, Galatasaray, Boğaziçi Üniversiteleri	Çalışma ve hukuk adı altında iki grup oluşturulmalı, idari ve akademik personellere kitapçık dağıtılmalı ve bu kitapçıklar oryantasyondan önce de dağıtılmalıdır.	
16 Mayıs 2014	5. CTS Çalıştayını Galatasaray Üniversitesi	Akdeniz, Ankara, Boğaziçi, Doğu Akdeniz, Hacettepe, Galatasaray, İstanbul Teknik, İstanbul, Mersin, Eskişehir Osmangazi, Mimar Sinan, Koç, Orta Doğu, Sabancı, Van Yüzüncü Yıl, Yıldız Teknik Üniversiteleri	Araştırma merkezlerine öğrenci katılımı artırılmalı, sosyal medya ile iletişime geçilmeli ve çalıştay raporları özet bildiri haline getirilmelidir.	

8 Kasım 2014	6. CTS Çalıştayı Koç Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu	Teknik, Yüzüncü Yıl, Doğu Akdeniz, Hitit, 9 Eylül, Osmangazi, Anadolu, İstanbul, Mimar Sinan, Galatasaray, İzmir Ekonomi, Sabancı Üniversiteleri, Eğitim-Sen	Flört şiddeti ve tanımı yapılmalı, CTS vakaları için blog ve facebook sayfası açılmalı, deneyimler yerine somut örneklerle çalışılmalıdır.
26 Mart 2015	7. CTS Çalıştayı 29 Mayıs Üniversitesi	29 Mayıs, Ankara, Akdeniz, Boğaziçi, Çukurova, Dokuz Eylül, Ege, Koç, Eskişehir Osmangazi, Hacettepe, İnönü, İstanbul Teknik, İzmir, Karamanoğlu Mehmet Bey, Kocaeli, Sabancı, Yalova Üniversiteleri, Kıbrıs Feminist Atölyesi	Türkçenin yanında diğer yabancı dillerde de broşür hazırlanmalı, üniversitelerde ofis kapıları açık bırakılmalı ve farkındalığı arttırmayı ve öğrenciler arasındaki kolektif bağı güçlendiren bir yaz kampı organize edilmelidir.
27 Kasım 2015	8. CTS Çalıştayı Hacettepe Üniversitesi Kültür Merkezi Salonu	Farklı Üniversitelerden 40 Akademisyenin katılımı ile gerçekleşmiştir	Cinsel taciz ya da saldırı olduğunda 7/24 aktif olacak bir birim olmalı, 25 Kasım ve 8 Mart tarihlerinde farkındalığı arttıracak etkinlikler yapılmalı ve güvenlik personellerine cinsel bir taciz ya da saldırı durumunda ne yapması gerektiği anlatılmalıdır.
22 Nisan 2016	9. CTS Çalıştayı İTÜ Süleyman Demirel Kültür Merkezi	Sabancı Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Forumu ve İstanbul Teknik Üniversitesi Bilim, Mühendislik ve Teknolojide Kadın Araştırmalar ve Uygulama Merkezi (İTÜ BMT-KAUM) önderliğinde 28 Üniversite Katılımı.	Akademi içerisindeki eril zihniyet değiştirilmeli, soruşturmalarda bir üst kurul ya da dışarıdan bir kurul oluşturulmalı, ve YÖK'e gönderilecek bir belge hazırlanmalı ve bu belgede bütün çalışmalar belirtilmelidir.
14 Kasım 2016	10. CTS Çalıştayı Dokuz Eylül Üniversitesi	22 Farklı Üniversiteden 45 Akademisyen katılımıştır.	Üniversitelerde ortak bir dil kullanılarak "tacize hayır" çıkartması artırılmalı ve üniversiteler arası bir dayanışma ağı oluşturulmalıdır.
	11. CTS Çalıştayı		
	12. CTS Çalıştayı		
11 Mayıs 2018	13. CTS Çalıştayı Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Sabancı, Özyeğin, Doğu Akdeniz, Orta Doğu Teknik, Ege, Dokuz Eylül, Koç, Ankara, Okan, Galatasaray, Boğaziçi, İstanbul Teknik, Erciyes, Atılım, Maltepe, Gaziantep Üniversiteleri	
	14. CTS Çalıştayı		
24 Mayıs 2019	15. CTS Çalıştayı	37 Üniversite katılımı ile gerçekleşmiştir.	Cinsel taciz ve saldırı konusunda 'şeffaf ve hiyerarşik olmayan' bir katılım desteklenmeli, CTS birimlerinin güvenli olduğu vurgulanmalıdır.

Ek 12: Yüksek Öğretim Kurumları Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Tutum Belgesi

YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARI TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ TUTUM BELGESİ

Yükseköğretim Kurulu bünyesinde yer alan üniversiteler ve diğer bütün kurumlar çerçevesinde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir anlayışı ortaya koymak amacıyla güden bu belge, ülkemizin 1985 yılında imzalamış olduğu CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi), 2011 yılında imzalamış olduğumuz İstanbul Sözleşmesi (Kadına Karşı Şiddetin ve Aile içi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi) ve Anayasamızın başta 10. maddesi olmak üzere diğer ilgili maddelerine, ilgili mevzuata ve Yükseköğretim Kurulunun 28.05.2015 tarihli Genel Kurul kararına dayanılarak hazırlanmış olup, Yükseköğretim Kurulunun bütün bileşenlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olarak hareket edileceğini taahhüt etmektedir.

Bu bağlamda Yükseköğretim Kurumları, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin temel bir problem olarak mevcut olduğundan hareket ederek, bünyelerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin dersler, seminerler, konferanslar konulup, bilgilendirme toplantılarının yapılmasına; bu konunun genel kabul görmesini sağlanmasına; yöneticiler, idari ve akademik personel ve öğrencilere toplumsal cinsiyet eşitliği anlayışını kazandıracak faaliyetlerde ve düzenlemelerde bulunulmasına ve güvenli bir yaşam çevresi yaratılması ve bununla ilgili cinsel taciz ve cinsel saldırı dahil her türlü taciz ve şiddete hiçbir şekilde müsamaha edilmemesine ilişkin çalışmalar yaparlar. Bu amaç çerçevesinde Yükseköğretim Kurumları aşağıda belirtilen faaliyetlerde bulunmayı taahhüt ederler:

1. Toplumsal cinsiyet eşitliğine, adaletine ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla çalışmalar yapmak,

2. "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" dersinin aynı veya farklı bir adla yetkili kurullarınca alınacak karar doğrultusunda programlarında zorunlu veya seçmeli ders şeklinde yer almasını veya konferans seminer toplantı ve etkinlikler buna ilişkin bilgilendirici çalışmaların yapılmasını sağlamak,

3. Yerleşkelerde güvenli yaşamın sağlanması için cinsel taciz ve cinsel saldırıyla ilgili bilgilendirme, ulaşılabilir başvuru yerleri ve diğer gerekleri (aydınlatma, ulaşım vb) yerine getirmek,

4.Yöneticilerin, akademik ve idari personelin ve öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin eğitimler almalarını sağlayıcı çalışmaları teşvik etmek,

5.Toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemeye ilişkin çalışmalarda bulunmak,

6. Bu amaçları yerine getirmede işbirliği içinde çalışacak olan Üniversitelerdeki Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri ve benzeri birimler ile SKS daire başkanlıklarının çalışma biçimi ve işlevselliklerinin güçlendirilmesini sağlayıcı çalışmalarda bulunmak,

7. Bu merkezlerin bulunmadığı üniversitelerde kurulmalarını teşvik etmek.

YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARINCA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN SAĞLANABİLMESİ İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

I. YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI EĞİTİMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ ÇALIŞMALARINA NASIL YER VERİR?

1.Yetkili kurullarınca alınacak karar doğrultusunda toplumsal cinsiyet eşitliği dersini zorunlu veya seçmeli ders olarak müfredata ekleyebilir.

2.Ders açılmaması durumunda her yarıyıl toplumsal cinsiyet eşitliği konusuyla ilgili her yarıyıl öğrenci katılımlı bir bilimsel etkinlik (seminer, çalıştay, konferans, kongre gibi) yapılması önerilmektedir.

3.Yükseköğretim Kurumları ders vereceklerin ve etkinliklerde konuşmacı olarak yer alacak olanların toplumsal cinsiyet konusunda uzman olmalarını gözetir. Akademik kadrolarında bu uzmanlık dalında öğretim elemanlarının bulunmaması durumunda, YÖK'e başvurarak birbirine yakın Yükseköğretim Kurumlarından tedariki sağlanır.

4.Dersin yürütülmesinde uzman öğretim elemanlarının bulunmaması durumunda, örgün eğitim kapsamında uzaktan öğretime dayalı e-ders olarak da okutulabilir.

5.Toplumsal cinsiyet eşitliği dersinde ve eğitimlerinde Yükseköğretim Kurumu tarafından tavsiye edilen kaynaklara yer verilmesine dikkat edilir.

II.YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI KURUMLARINDA TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN GENEL KABUL GÖRMESİ İÇİN NELER YAPILABİLİR?

1.Eğitim çalışmaları ve bilgilendirme toplantıları yapar.

2.Kadınlar için güvenli üniversiteler yaratır. Bunun için güvenliği sağlayıcı aydınlatma ve ulaşımı sağlama, yurtların uzak yerde yapılmaması gibi tedbirler alır. Kreşler açar ve emzirme odaları tahsis eder.

3.Senatoları tarafından kabul edilen toplumsal cinsiyet eylem planı hazırlar.

4. Toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığının geliştirilmesi için bir taraftan üniversite içinde, diğer taraftan da topluma yönelik kamu spotları düzenler. Üniversitelerin web sayfalarında toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin duyurulara yer verir.

5.Üniversitelerde kurulmuş ve kurulacak olan Kadın Araştırma Merkezlerinin ve benzeri birimlerin mekânsal koşullarının geliştirir ve kaynak sağlar.

6. Kadın Araştırma Merkezleri ve benzeri birimler düzenli aralıklarla üniversitelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ilgili oluşumlar, faaliyetler, kararlar konusunda rapor hazırlayarak ve toplumsal cinsiyet eşitliği veri tabanı oluşturarak her yıl Yükseköğretim Kurumuna bilgi verir.

7.Kadın Araştırma Merkezlerine sertifikalı eğitim program yapmaları için destek sağlar.

8.Kadın akademisyenlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesine (kariyer ve aile dengesinin kurulabilmesi açısından) ilişkin çalışmalarda bulunur.

9.Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının hazırladığı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planında üniversitelere verilen görevleri yerine getirir.

III. YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARININ YÖNETİCİLERİNE, İDARI VE AKADEMİK PERSONELİNE VE ÖĞRENCİLERİNE TOPLUMSAL CINSİYET EŞİTLİĞİ FARKINDALIĞI KAZANDIRMAK İÇİN NELER YAPILABİLİR?

1.Karar mekanizmalarına atamalarda toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetir.

2.Toplumsal cinsiyetle ilgili lisans üstü düzeyde çalışmalar yapılmasını teşvik eder.

3.Hizmet içi eğitim programlarında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimine yer verir. Bu eğitimler, aktif katılımı dayalı, görsel çalışmalar ve farkındalığı sağlamaya yönelik diğer metotlarla birlikte yapılmasını sağlar.

4.Toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili projeler hazırlanmasını teşvik eder.

5.Akademik personeli ve öğrencileri toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili broşürler, afişler, filmler hazırlamaya ve yayınlarda bulunmaya teşvik eder.

6.Kadın Araştırma Merkezlerinin hazırlayacağı sertifika programlarından idari ve akademik personelin ve öğrencilerin yararlanmasını sağlar.

7.Yöneticilere ilişkin bilgilendirme toplantıları veya çalıştaylar yaparak toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığını sağlar.

8.Eğitimlerde kullanılmak üzere kitapçıkların hazırlanmasını Kadın Araştırma Merkezlerinin yapmasını ve bu konuda uzman olan diğer merkezlerle işbirliğine girmelerini sağlar.

IV.YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI CİNSEL TACİZ VE CİNSEL SALDIRIYA KARŞI NELER YAPABİLİR?

1.Cinsel taciz ve cinsel saldırıya hiçbir şekilde müsamaha gösterilmeyeceğini açıkça belirtir. Bunu politika belgesi hazırlayarak, stratejik planlarına dahil ederek veya üniversitenin ilkeleri arasına alarak yapabilir.

2.Toplumsal cinsiyet eşitliğiyle ilgili hazırlanan kitaplarda ve açılacak derslerde cinsel taciz ve cinsel saldırıya ilişkin konulara yer verilmesini sağlar.

3.Cinsel taciz ve cinsel saldırıya karşı farkındalık sağlamak için bilgilendirme toplantıları yapar, özellikle hazırlık ve birinci sınıf öğrencilerine bu yönde bilgi verilmesini sağlar.

4.Yapılacak bilgilendirme çalışmasında cinsel taciz ve cinsel saldırının tanımı, cinsel taciz ve cinsel saldırıyla karşılaşıldığında neler yapılması gerektiği ve cinsel taciz ve cinsel saldırıya yol açmayacak şekilde davranmanın nasıl mümkün olacağı konusunda bilgilendirme yapar.

5.Cinsel taciz ve cinsel saldırıya karşı afişler, broşürler, el kitapları, filmler vb.ni hazırlar.

6.Cinsel taciz ve cinsel saldırı iddialarına karşı gerekli incelmeyi yapmak üzere kolay erişilir şikayet mekanizmaları kurar. Bu şikayet mekanizmalarının, ivedilik, güven, gizlilik, adalet ve özen gösterme ilkelerine uygun olarak çalışmasını sağlar.

7.Cinsel taciz ve cinsel saldırıyla ilgili yapılacak soruşturmalarda mağdurun ikinci kez mağduriyetine yol açacak işlemlerin yapılmamasını ve kesinlikle arabuluculuğa gidilmemesini sağlar.

8.Cinsel taciz ve cinsel saldırı iddialarının üstünü kapatan, soruşturma açılmasını engelleyen veya yeterince soruşturma yapmayan ilgililer hakkında soruşturma yapar.

9.Cinsel taciz ve cinsel saldırıya maruz kalanlara hukuki, psikolojik ve tıbbi destek verilmesini sağlar. Cinsel taciz ve cinsel saldırıya uğrayan öğrenci ise bu kişilere ayrıca durumun özelliğine göre barınma ve maddi destek verilmesini de sağlamaya çalışır.

10.Cinsel taciz ve cinsel saldırıya uğrayanları misilleme ve/veya mobbingden korumak için gerekli tedbirleri (örneğin yer değiştirme, danışmanın değiştirilmesi, ders veren öğretim elemanının değiştirilmesi gibi) alır.

11.Cinsel taciz ve cinsel saldırıya karşı kadınlar için güvenli bir ortam yaratılması için özen gösterir. Bunun için şunları yapar:

-Aydınlatmayı sağlar.

-Ulaşımın güvenli bir şekilde yapılması için servisler koyar ve bunları kontrol eder. Bunun için ilgili belediyelerle işbirliği yapar.

-Yerleşke içerisinde ring sayılarını artırır.

-Kadın güvenlik elemanlarının da olduğu güvenlik memurlarının gezici araçlarla yerleşke içinde dolaşmasını sağlar.

-Derhal ulaşılacak acil telefon hatları koyar.

-Kadın öğrenci yurtlarının yerleşke içinde veya yakınında olmasını sağlar.

-Güvenlik personeli ve servislerde çalışanlara cinsel taciz ve cinsel saldırıya karşı farkındalık eğitimini verir.

12.Aralarında hiyerarşik ilişki bulunan kişiler arasında (öğretim üyesi-öğrenci, araştırma görevlisi-öğrenci gibi) rızaya dayalı birlikteliklerin hoş karşılanmayacağı konusunda akademik ve idari personele tavsiyede bulunur.

Ek 13: Amerikan Birleşik Devletleri Yasa Başlık IX

Title IX and Sex Discrimination

U.S. Department of Education
Office for Civil Rights
400 Maryland Avenue, SW
Washington, D.C. 20202-1328
Revised April 2015

Title IX

The U.S. Department of Education's [Office for Civil Rights](#) (OCR) enforces, among other statutes, Title IX of the Education Amendments of 1972. Title IX protects people from discrimination based on sex in education programs or activities that receive Federal financial assistance. Title IX states that:

No person in the United States shall, on the basis of sex, be excluded from participation in, be denied the benefits of, or be subjected to discrimination under any education program or activity receiving Federal financial assistance.

Scope of Title IX

Title IX applies to institutions that receive federal financial assistance from ED, including state and local educational agencies. These agencies include approximately 16,500 local school districts, 7,000 postsecondary institutions, as well as charter schools, for-profit schools, libraries, and museums. Also included are vocational rehabilitation agencies and education agencies of 50 states, the District of Columbia, and territories and possessions of the United States.

Educational programs and activities that receive ED funds must operate in a nondiscriminatory manner. Some key issue areas in which recipients have Title IX obligations are: recruitment, admissions, and counseling; financial assistance; athletics; sex-based harassment; treatment of pregnant and parenting students; discipline; single-sex education; and employment. Also, a recipient may not retaliate against any person for opposing an unlawful educational practice or policy, or made charges, testified or participated in any complaint action under Title IX. For a recipient to retaliate in any way is considered a violation of Title IX. The [ED Title IX regulations](#) (Volume 34, Code of Federal Regulations, Part 106) provide additional information about the forms of discrimination prohibited by Title IX.

OCR's Enforcement of Title IX

OCR vigorously enforces Title IX to ensure that institutions that receive federal financial assistance from ED comply with the law. OCR evaluates, investigates, and resolves [complaints](#) alleging sex discrimination. OCR also conducts proactive investigations, called compliance reviews, to examine potential systemic violations based on sources of information other than complaints.

In addition to its enforcement activities, OCR provides technical assistance and [information and guidance](#) to schools, universities and other agencies to assist them in voluntarily complying with the law. OCR's Title IX Resource Guide [PDF](#) (501K) is a useful tool for schools and their Title IX coordinators to understand schools' obligations under Title IX.

For assistance related to Title IX or other civil rights laws, please contact [OCR](#) at OCR@ed.gov or 800-421-3481, TDD 800-877-8339.